

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3403/2021. (X. 15.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2454
3404/2021. (X. 15.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2460
3405/2021. (X. 15.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2466
3406/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2472
3407/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2477
3408/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2480
3409/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2484
3410/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2488
3411/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2492
3412/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2497
3413/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2502
3414/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2512
3415/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2516
3416/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2520
3417/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2523
3418/2021. (X. 15.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	2526
3419/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2532
3420/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2538
3421/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2543
3422/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2548
3423/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2550
3424/2021. (X. 15.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2553
1/2021. (X. 7.) elnöki utasítás	az Alkotmánybíróság Hivatalának általános és egyedi közzételti listáján szereplő adatok közzétételéről	2555

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3403/2021. (X. 15.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.203/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Mayer Balázs ügyvéd, Mayer Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.203/2018/5. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó egy távközlési szolgáltató cég, amely végfelhasználó előfizetők számára nyújtott az alapügy felperese által biztosított telefonhívás-kezelési szolgáltatást. Az alapügy felperese szerint az indítványozó (az alapügy alperese) megszegte az együttműködésük alapját képező hálózati szerződést azzal, hogy hasonló telefonhívás-kezelési szolgáltatásra más nagykereskedővel is szerződést kötött, és ügyfeleinek jelentős részét „elmigráltatta” a másik nagykereskedelmi szolgáltatóhoz.
- [4] Emiatt az alapügy felperese rendkívüli felmondással felmondta a hálózati szerződést és a bírósághoz fordult. Elsődlegesen meghiúsulási kötbér és járulékai, másodlagosan szerződésszegéssel okozott kár megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Álláspontja szerint a hálózati szerződés több pontjával – különösen a kizárólagosságot tartalmazó rendelkezéseivel – is ellentétes volt az indítványozó eljárása. Az alapügy felperese a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) jogosulti okból bekövetkező lehetetlenülést tartalmazó 312. § (3) bekezdését is megjelölte a másodlagos kereseti kérelme jogcímeként, állítván, hogy az indítványozó szándékosan, az előfizetői állomány híváselérési útvonalának módosításával ellehetetlenítette a felperes teljesítését és ezen előfizetői kör tekintetében a jövőre nézve megszüntette a szerződést.
- [5] Az indítványozó a kereset elutasítását kérte, vitatta a szerződés kizárólagos jellegét, valamint azt, hogy a szerződést akár részlegesen is megszüntette volna.
- [6] 2.2. Az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelmet elutasította, a másodlagos kereseti kérelem alapján kötelezte az indítványozót a szerződésszegéssel okozott kár megfizetésére. Az indokolás szerint a hálózati szerződés 5.1.2. pontjában rögzített kizárólagossági kikötés, miszerint az alapügy felperese az előfizetők szempontjából az indítványozó kizárólagos teljesítési segédjeként végzi az üzemeltetési és hibaelhárítási feladatokat,

nemcsak a hibaelhárítás, hanem az üzemeltetés (a szerződéses telefonhívás-kezelési szolgáltatás végzése) tekintetében is irányadó.

- [7] 2.3. Az elsőfokú döntéssel szemben az indítványozó arra hivatkozva élt fellebbezéssel, hogy a hálózati szerződés csak a szolgáltatások szűk körére nézve tartalmazott kizárólagosságot, a nagykereskedelmi szolgáltatások vonatkozásában nem. A Fővárosi Ítélőtábla a 14.Gf.40.528/2017/9/II. számú döntésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy „a hivatkozott kikötés szerződésbeli elhelyezkedése is utal arra, hogy az abban foglaltak nem csak a felperes és az alperes közötti felelősségi szabályként értelmezendők, hiszen a felek a »jogviszonyok értelmezése« cím és a »jelen szerződéses jogviszony« alcím alatt rendelkeztek arról, hogy az alperes kizárólagos teljesítési segédjének minősül a felperes”.
- [8] 2.4. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Érvelésének lényegi eleme az volt, hogy a hálózati szerződés 5.1.2. pontjának nem lehet olyan kiterjesztő értelmezést adni, amelyből az következne, hogy nem szerződhet más nagykereskedővel hívásirányítási szolgáltatásokra. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Hivatkozott – többek között – arra is, hogy az egész szerződéses rendszer figyelmen kívül hagyását jelenti az indítványozó azon okfejtése, hogy a szerződés hatálya alatt mástól is igénybe vehet nagykereskedelmi szolgáltatást.
- [9] 2.5. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, azonban az indokolásában kiemelte, hogy az első- és másodfokú bíróságok tévesen állapították meg azt, hogy a hálózati szerződés 5.1.2. pontja – kizárólagossági klauzula – az egész szerződésre vonatkozik. Ugyanakkor a Kúria a régi Ptk. 277. § (1) bekezdése alapján szükségesnek vélte az egész szerződéses rendszer vizsgálatát annak megítéléséhez, hogy megvalósult-e a felek közös szerződéses érdekének megfelelő teljesítés.
- [10] E vizsgálat arra vezetett, hogy a felperes előfizetői jelentős részének elmigráltatása más nagykereskedelmi szolgáltatóhoz jogsértő volt, mivel ezzel az indítványozó megakadályozta a felperes teljes körű szolgáltatását – így a szerződés szerinti teljesítését –, ami miatt a felperes teljesítése gazdaságilag ellehetetlenült. A teljesítés lehetetlenné válására vonatkozó szabályok szerint – a régi Ptk. 312. § (3) bekezdése alapján – pedig a felperes szabadulhatott a kötelezettsége alól és jogszerűen követelhetette kárának, a teljes szerződési érdek pénzértékének megtérítését. A felülvizsgálati ítélet konklúziója szerint a bizonyítékok értékelésére vonatkozó szabályokat a másodfokú bíróság csak a szerződés kizárólagossági kikötésének megállapítása tekintetében sértette meg, de a szerződés egészét vizsgálva ez nem vezethetett a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére. A kárfelelősség megállapítása és a marasztalás tekintetében a felülvizsgálati ítélet szerint nem volt ok a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére.
- [11] 2.6. Az indítványozó a kúriai ítélettel szemben alkotmányjogi panaszt nyújtott be annak alaptörvény-ellenességét állítva.
- [12] Az indítványozó szerint a Kúria megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát, valamint az Alaptörvény 28. cikkét.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét arra alapította, hogy a Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (2) bekezdésében szereplő kérelemhez kötöttség elvével ellentétesen járt el, mert nem kizárólag a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértést vizsgálta. Kifogásolta, hogy a Kúria mérlegelése nem korlátozódott a hálózati szerződés 5.1.2. pontjára, hanem „olyan jogi érvelést fogalmazott meg, mely nem szerepelt sem a felülvizsgálati kérelemben, sem a felülvizsgálati ellenkérelemben, és semmilyen módon nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak”. Az indítványozó szerint – különös tekintettel arra, hogy sem a kereseti kérelem, sem az indítványozói felülvizsgálati kérelem nem irányult a szerződés régi Ptk. 277. § (1) bekezdése megsértésén nyugvó szerződésszegés és arra alapozottan az indítványozó kárfelelősségének megállapítására –, a Kúria nemcsak a felülvizsgálati kérelemhez kötöttség, hanem a kereseti kérelemhez kötöttség elvét is megsértette. Ezzel összefüggésben az indítványozó a régi Pp. bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó, 206. § (1) bekezdésének sérelmét is állította, mivel értelmezése szerint a Kúria csak úgy alkalmazhatta a régi Ptk. 277. §-át, ha a jogerős döntésben megállapított tényállást és jogi érvelést is megváltoztatja. Ez a jogértelemezés az indítvány szerint a BH 2013.5.119 alapján a Kúria saját gyakorlatával is ellentétes. Az indítványozó szerint a régi Pp. megjelölt rendelkezéseinek

a megsértése egyúttal a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti, mert a Kúria visszaélt a függetlenségével azáltal, hogy a vonatkozó jogszabályokat nem alkalmazta.

- [14] A panasz szerint a fegyverek egyenlőségének elvét sem tartotta tiszteletben a Kúria, mivel az indokolás tekintetében kizárta az indítványozót az erre vonatkozó érdemi állásfoglalásból. Az indítvány szerint a Kúria a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettségének sem tett eleget, mivel olyan érvelést használt, amelyre egyik peres fél sem hivatkozott.
- [15] Az indítványozó értelmezésében a Kúria ítélete az Alaptörvény 28. cikkével azért ellentétes, mert nem volt tekintettel a régi Pp. céljára és a kérelemhez kötöttséggel kapcsolatos jogalkotói akaratra, amelyet az indítvány szerint a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény is kifejez.
- [16] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény szintén megsérteni vélt XXVIII. cikk (7) bekezdésével és 28. cikkével összefüggésben nem tartalmazott érvelést.

II.

- [17] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [18] 2. A régi Pp. érintett rendelkezései:

„3. § (1) A bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. Ilyen kérelmet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő.

(2) A bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.”

„275. § (2) A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.”

III.

- [19] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, amelynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [20] A testület megállapította, hogy a panasz az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek csak részben tesz eleget, mivel bár olyan érdemi bírói döntésre irányul, amellyel szemben rendes jogorvoslat kizárt és az indítványozó is érintettnek minősül, az Alaptörvény 28. cikke nem hordoz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának minősülő tartalmat {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29], valamint 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [17]}, emiatt ezen indítványelem érdemi elbírálásra alkalmatlan. Az indítványozó panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint rendelkezésére álló határidőben terjesztette elő.
- [21] Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeket csak részben teljesíti: az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét állító indítványelem sérelmét csak állította az indítványozó, de nem indokolta meg, hogy ezen alaptörvényi rendelkezés milyen kapcsolatba hozható az ügyével. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint elégtelen indokolás miatt akadály a érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogi aktus és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3119/2020. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [7]}.

- [22] Az Abtv. 29. §-a szerinti vizsgálat során az Alkotmánybíróság azon gyakorlatára tekintettel, amely szerint a kérelemhez kötöttség megsértése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való jog sérelmét is előidézheti [3157/2020. (V. 21.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) és 3249/2020. (VII. 1.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.)], jelen ügyben felmerült annak az észszerű kételye, hogy a Kúria eljárása alaptörvény-ellenesen korlátozta az indítványozó tisztességes eljárásból való jogát azáltal, hogy túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelemben foglaltakon. Annak megválaszolása azonban, hogy a panaszban megjelölt eljárásjogi szabálysértés bekövetkezett-e és bekövetkezte esetén a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet idézett-e elő, csak érdemi vizsgálat keretében lehetséges.
- [23] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa a 2021. február 16. napján tartott ülésén az alkotmányjogi panaszt befogadta akként, hogy érdemi vizsgálatnak csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában van helye.

IV.

- [24] 1. Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [25] 2. Az alkotmányjogi panasz befogadásának alapját jelentő kérdés megválaszolása érdekében az Alkotmánybíróság áttekintette a vonatkozó törvényi szabályokat, bírósági és alkotmánybírósági joggyakorlatot.
- [26] Az Alkotmánybíróság kiindulópontként rögzíti, hogy a kérelemhez kötöttség elve a perbeli rendelkezési elv részét képezi. Az Alkotmánybíróság a rendelkezési elv érvényesülését szolgáló szabálynak tekinti a régi Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt felülvizsgálati kérelemhez kötöttségre vonatkozó normát is.
- [27] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata alapján rögzíthető, hogy a felülvizsgálati kérelem régi Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt kereteinek túllépése törvényileg egyértelműen tilalmazott, és mint potenciálisan alaptörvény-ellenességet előidéző processzuális szabálysértés elvileg az Alkotmánybíróság által is vizsgálható (Abh., Indokolás [44]).
- [28] A perbeli rendelkezési jog – elsősorban annak részét képező perindítási jogosultság – alkotmányjogi dimenziójával az Alkotmánybíróság az 1/1994. (I. 7.) határozatában foglalkozott részletesen. Ez a határozat a perbeli rendelkezés jogát az önrendelkezési jogból vezette le és a jogállamiság elvével kapcsolta össze. Ezt később megerősítette a 8/2011. (II. 18.) AB határozat is, kimondva, hogy „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltósághoz való jogot az »általános személyiségi jog« egyik megfogalmazásának tekinti, amelynek egyik eleme az egyén cselekvési, önrendelkezési szabadsága. [Először: 8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 41, 44.] Az önrendelkezési jogból vezette le a fél perbeli részvételével kapcsolatos rendelkezési jogait [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 67; 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35–37], illetőleg a pernyerességéből folyó rendelkezési jogát is [4/1998. (III. 1.) AB határozat, ABH 1998, 71, 75–77].” [8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 92]
- [29] A bírósághoz fordulás jogával összefüggésben az 1/1994. (I. 7.) AB határozatot megerősítette az 5/2013. (II. 21.) AB határozat, amely a perindítási jogosultságot az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével hozta összefüggésbe [5/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [42]–[43]].
- [30] Az Abh. rögzítette, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya [...] nem elszenvető, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak, ezért alkalmas kell számára biztosítani, hogy az eljárás során elbírálandó, rá vonatkozó tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.” (Abh., Indokolás [46])
- [31] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság „arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági tárgyalásból való jog sérelmét jelenti, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya” (Indokolás [50]). E szempontrendszer, tesztet az Alkotmánybíróság más ügyben is alkalmazta a felülvizsgálati kérelemhez kötöttség alkotmányjogi értelmezésében (lásd: Abv., Indokolás [10]–[11]).

- [32] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abh.-ban lefektetett szempontokkal összevetve vizsgálta meg az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletet.
- [33] 3.1. Az Abh.-ban kidolgozott és az Abv.-ben megerősített teszt első eleme annak vizsgálata, hogy eljárásjogi szabálysértés következett-e. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Kúria nem korlátozta a vizsgálatát a szerződés egyetlen, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezésére (5.1.2. pontjára). Ez egyértelműen következik a felülvizsgálati ítélet Indokolás [52] bekezdésének megfogalmazásából, amelyben a Kúria megállapította azt, hogy a szerződés 5.1.2. pontját az alsóbb fokú bíróságok tévesen értelmezték, amikor abból vezették le a szerződéses rendszer egészére vonatkozó kizárólagosságot. E bekezdésben a Kúria azonban más érvelés felé is utat nyitott: a régi Ptk. 277. § (1) bekezdésében foglalt, a felek szerződéses érdekéből levezetetten vizsgálni kezdte a hálózati szerződés lényeges tartalmát. Ennek megítéléséhez a szerződés többi pontját is áttekintette, értelmezte és értékelte. A Kúria ezzel túllépte a felülvizsgálati kérelem kereteit, azokon túl értékelte a jogerős döntést.
- [34] 3.2. Elvi éllel rögzíti az Alkotmánybíróság, hogy nem minden eljárási szabálysértés idézi elő az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megsértését is. Ennek megítéléséhez a fentebb bemutatott teszt további elemeinek a vizsgálata szükséges, így annak, hogy ezzel az ügy kimenetele megváltozott-e, illetve annak, hogy az ügy érdemére kiható kérdésben történt-e döntéshozatal, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya.
- [35] Ezek közül nem következett be az ügy kimenetelének megváltoztatása – hiszen a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta –, továbbá az sem merült fel, hogy „a Kúria az ügy érdemére kiható olyan kérdésben döntött volna, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya” (Abv., Indokolás [14]).
- [36] A jelen ügyben releváns körülményként értékelte az Alkotmánybíróság azt, hogy a felperes már az alapügy kezdeti szakaszában hivatkozott – későbbiekben a felülvizsgálat tárgyát jelentő – másodlagos kereseti kérelmének alapjaként a felülvizsgálati ítéletben is megjelenő régi Ptk. 312. § (3) bekezdésére, továbbá az is, hogy a másodlagos kereseti kérelmét a hálózati szerződés több pontjának – nemcsak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt 5.1.2. pont – megsértésére alapozta. E jogszabályi rendelkezéssel kapcsolatos kérdések a per tárgyát képezték annak kezdeti szakasza óta, így az indítványozónak volt lehetősége arra, hogy nyilatkozzon az ezzel kapcsolatos felperesi álláspontra. E lehetőségét az indítványozó ki is használta: a 2014. május 20. napján kelt beadványának 2.4. pontjában részletesen vitatta a felperesnek a régi Ptk. 312. § (3) bekezdésére alapított kereseti kérelmét.
- [37] Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy a felülvizsgálati ellenkérelmében is hivatkozott arra a felperes, hogy az egész szerződéses rendszer figyelmen kívül hagyását jelenti az indítványozó felülvizsgálati kérelmében szereplő okfejtése, s noha a régi Ptk. 277. §-át nem jelölte meg ellenkérelmében, tartalmilag felhívta a szerződéses rendszer egészének – és abban szükségszerűen benne rejlő szerződéses érdekeknek – a sérelmét. A 3027/2018. (II. 6.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati kérelemhez kötöttség megsértésével kapcsolatos eljárásban annak tulajdonított jelentőséget, hogy „a konkrét ügyben mire irányult a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelmek, vagyis miről kellett döntenie a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban” (Indokolás [40]). Az Alkotmánybíróság tehát a felülvizsgálati kérelemhez kötöttség tekintetében a támadott bírói döntés Alaptörvénnyel – nem pedig eljárásjogi törvényekkel – való összhangjának vizsgálata során figyelembe veszi nemcsak a felülvizsgálati kérelem, hanem a felülvizsgálati ellenkérelem tartalmát is, és ezek által felölelt jogi érveléseket tekinti a Kúria döntésének keretének. Az Abh. némileg szigorított e követelményen azt is kiemelve, hogy a felülvizsgálati ellenkérelemmel szemben is érvényesítendő tartalmi korlát: „A kapcsolódó bírósági joggyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárásban nem vehető figyelembe olyan felülvizsgálati ellenkérelem, amely a perben korábban elő nem terjesztett nyilatkozatot tartalmaz (BH2005. 178).” (Abh., Indokolás [48]) A *contrario* ebből az következik, hogy a felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltak figyelembe vehetők a felülvizsgálati eljárásban akkor, ha az abban szereplő érvek a per korábbi szakaszában is előterjesztésre kerültek. A jelen ügyben pedig megállapítható, hogy az indítványozó által kifogásolt jogi érvelést a felperes már az eljárás elején előadta, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság így nem sértette meg a kérelemhez kötöttség elvével összefüggő, az Alaptörvényből levezethető kötelezettségét.
- [38] Az indítványozó által felhívott fegyveregyenlőség elve a kérelemhez kötöttség elvéből is következik: „a törvény a Kúriának csak olyan kérelmek, nyilatkozatok, észrevételek alapján engedi meghozni az döntését, amelyek

vonatkozásában a felek lehetőséget kaptak a megismerésre és nyilatkozattételre” (Abh., Indokolás [48]). Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság ismételten rögzíti, hogy a per iratai által is alátámasztottan az indítványozónak az alapügy egészét vizsgálva volt lehetősége annak a felperesi érvnek a cáfolatára, amelyen a támadott bírói döntés is alapul, emiatt a fegyveregyenlőség sérelmére vonatkozó érvelés sem foghat helyt. Ugyanezen okból nem állapítható meg a tisztességes eljáráshoz való jog részelemét képező indokolási kötelezettség megsértése sem, aminek sérelmét amiatt állította az indítványozó, hogy a Kúria olyan érvelést használt, amelyre egyik peres fél sem hivatkozott.

- [39] Nyilvánvaló, hogy a hálózati szerződés 5.1.2. pontja a szerződéses rendszer egészének részét képezi, miként az is, hogy a jogvita a kereseti kérelem benyújtásától kezdve a szerződés kizárólagossága körül forgott, s a Kúria is e szempontot vizsgálta a felülvizsgálati ítéletében, ettől eltérő, új elemet nem emelt be a döntésébe. Tehát olyan észrevételek alapján döntött a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a régi Ptk. 312. § (3) bekezdésének alkalmazása mellett, amelyeket az indítványozó a per kezdete óta ismerhetett és azokkal kapcsolatban lehetősége volt a nyilatkozattételre és e lehetőségével élt is.
- [40] 4. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a bíróság a támadott ítélettel nem sértette meg az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát, ezért az indítványt elutasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1379/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3404/2021. (X. 15.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 55/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Lohn Ügyvédi Iroda; eljáró ügyvéd: dr. Lohn Balázs) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján 2019. június 28-án benyújtott, majd az Alkotmánybíróság főtárgyára felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszában az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 55/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [3] 2. Az Étv. támadott rendelkezését az egyes törvényeknek az építészeti alkotásokra, műszaki létesítményekre és azok terveire vonatkozó szerzői jogi szabályozással összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 3. §-a 2019. január 1-jei hatállyal iktatta be. A támadott rendelkezés szerint „[a] jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jog vagy vagyoni jog a nemzeti vagyon részeként az államot illeti meg, kivéve, ha egyértelműen igazolható, hogy az állam a jogutódlást azt kifejezetten átadta”.
- [4] Az indítványozó a Módtv.-nyel beiktatott rendelkezés kapcsán sérelmezte, hogy a törvényhely vagyoni értékű jogot von el azonnali hatállyal, megfelelő ellentételezés nélkül, s így tulajdonát a vitatott rendelkezés számottevően és ellentételezés nélkül csökkentti. Az indítványozó állítása szerint a támadott rendelkezés a társaságokkal szemben közvetlenül hatályosul, a jogsérelemmel szemben nincs rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőség. Az indítványozó a támadott rendelkezést több vonatkozásban is alaptörvény-ellenesnek tartotta, sérti szerinte az Alaptörvény XIII. cikkét, valamint XII. cikk (1) bekezdését az M) cikk (2) bekezdésével együtt, illetve B) cikk (1) bekezdését.
- [5] Az indítványozó előadta, hogy egy 1992-ben jogutódlással megszűnt állami tervezővállalat jogutódlja, s ekként az állami tervezővállalatban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jogok jogosultjának tartja magát. Az Étv. rendelkezésével érintett felhasználási jogok, illetve vagyoni jogok nem szerepeltek tételesen sem a vagyonmérlegekben, sem az átalakulási dokumentációban, átadásuk így tételesen nem igazolható, létezésüket alátámasztja azonban a jogelőd társaság cégkivonata, a jogelőd társaság vagyonmérlegében feltüntetett immateriális javak értéke, a jogelőd társaság által az átalakulást megelőzően készített tervekkel kapcsolatos várható szavatossági kötelezettségek listája, a jogelőd társaság által az átalakulást megelőzően készített tervekkel kapcsolatos, az átalakulás alatt folyamatban levő jogviták listája, valamint a vevőállomány leltára. Az indítványozó azt is állította, hogy megalakulása óta töretlenül gyakorolja a jogelőd állami vállalatban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jogokat.
- [6] Az indítványozó hivatkozott a gazdálkodó szervezetek és a gazdasági társaságok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1989. július 1. és 1992. augusztus 26. között hatályos 8. § (1) bekezdésére, mely szerint: „Az átalakulás során létrejövő gazdasági társaság az átalakult (egyesült) szervezet(ek) általános jogutóda.” Ekként rendelkezett a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (a továbbiakban: Gt.) 338. § (1) bekezdésének 1992. augusztus 27. és 1993. június 23. között hatályos szövege is. Az indítványozó

azzal érvelt, hogy az általános jogutódlás a polgári jog évezredes hagyományának megfelelően azt jelenti, hogy a jogelőd valamennyi joga és kötelezettsége átszáll az általános jogutódra, külön megjelölés, felsorolás vagy bármely egyéb jogi tény igazolása nélkül is. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 16. §-ának (1) bekezdése értelmében: „A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.” Mindezek alapján az indítványozó azt állította, hogy mint tervező jogutód jogosult a jogelőd gazdálkodó szervezet vagyonát képező szerzői jogi jogosultságok élvezetére, melybe beletartozik a szerzői jogi alkotások felhasználásának – megfelelő díjazás fejében – történő engedélyezése, illetve valamennyi, a művekhez kapcsolódó vagyoni jog érvényesítése. Szerzői jogi jogosultságai ekként a tulajdonhoz való jog körébe tartoznak, s e jogukat vonja el a támadott rendelkezés a hivatkozott tervdokumentációk felett. Az indítványozó amellelt érvelt, hogy az Alaptörvény XIII. cikke a tulajdonhoz való jog alatt a korábban tulajdonként megszerzett vagyoni jogi igényeket is védi {3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [39]; 3030/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [14]}. Ugyanis „[a] tulajdonjog alkotmányos védelmének a polgári jogi tulajdonon kívüli, egyéb vagyoni értékű jogokra való kiterjesztése mögött a tulajdonnak az egyén autonómia-védő funkciója áll” {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [66]}. A tulajdon alkotmányos védelme tehát tulajdonképpen bizonyos vagyoni jogi pozíciók (státuszok) alapjogi védelme {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [23]}. Minderre figyelemmel az indítványozó sérelmezte vagyoni értékű joga megfelelő ellentételezés nélküli elvonását, tulajdonának számottevő és ellentételezés nélküli csökkentését. Álláspontja szerint a rendelkezés által megvalósított korlátozás sem az alapjogkorlátozásnál irányadó szükségesség-arányosság tesztnek, sem a tulajdonhoz való jog védelme körében alkalmazandó speciális közérdekűségi tesztnek nem felel meg. Szerinte nem áll fenn olyan közérdek, mely a rendelkezés által érintett szerzői jogi jogosultságok alanyának megváltoztatását, a szerzői jogi jogviszonyokba való beavatkozást igényelné. Állítása szerint a jogalkotó a rendelkezés indokolásában sem közérdekre, sem gazdaságpolitikai célra nem hivatkozott.

- [7] Az indítványozó másodsorban az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése és M) cikk (2) bekezdése által együttesen biztosított vállalkozáshoz való joga sérelmét állította a támadott rendelkezés kapcsán. A vállalkozáshoz való joggal összefüggésben arra hivatkozott, hogy az az állam számára kötelezettséget jelent, s „a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen” {3001/2016. (I. 15.) AB határozat, Indokolás [60]}. Szerinte egy tervező cég által létrehozott tervdokumentációk felhasználásának engedélyezése a vállalkozáshoz való jog gyakorlása. A támadott rendelkezés azonban megfosztja a szabad vállalkozástól azzal, hogy az állam elvonja a társaságukhoz kapcsolódó vagyoni jogot, az általuk megszerzett tervdokumentációk hasznosításának jogát. A rendelkezést azért is kifogásolta, mert szerinte sérti az Alaptörvény által védett tisztességes versenyt azáltal, hogy az állami elvonás nem csak az állami, hanem a nem állami forrásokból megépülő, nem közcélú épületek tervdokumentációjára is vonatkozik. A rendelkezés így jogtalan előnyben részesíti azokat a tervezőcégeket, amelyek állami forrásból építettek, de a tervdokumentációjuk a vagyonmérlegben szerepeltek és így azokat nem vonják el, valamint azokat a tervezőcégeket, amelyek a nem állami forrásokból létrehozott tervdokumentációjukat a rendelkezéssel érintett indítványozótól eltérően elvonás nélkül továbbra is hasznosíthatják.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését is, a jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelményébe ütközik, mivel szerzett jogokat von el társaságuktól, mint szerzői jogi jogosultaktól. Vagyoni jogaik átmenet nélküli megvonása, illetve megváltoztatása szerinte azt eredményezi, hogy a szerzői jogok „a bizalomvédelem szempontjából egy alacsonyabb kategóriába kerülnek (megszűnik a tulajdonvédelem)”, ami egyúttal az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét is jelenti. A támadott rendelkezés ütközik továbbá a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába, mivel az érintett tervdokumentációkhoz kapcsolódó vagyoni jogok feletti jogszerzést „visszamenőlegesen” ahhoz köti, hogy azok egyértelműen igazolhatóan, kifejezetten átadásra kerüljenek. A polgári jogban az általános jogutódlás értelmében a jogelődöt megillető valamennyi jog átszáll az általános jogutódra, melyhez képest a rendelkezés „visszamenőleg” többletkövetelményeket támaszt, a vagyoni jogokra államot jogosítja fel, holott azok eredetileg sem az állam vagyonába tartoztak, hanem a jogelőd tervezővállalat vagyonába.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság megkereste az igazságügyi minisztert az indítvánnyal kapcsolatos álláspontja kifejtése érdekében. A miniszter a válaszában ismertette az Étv. 55/B. §-a megalkotása előzményeit; nyilatkozott

a jogalkotói szándékról; utalt arra, hogy a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény még nem ismerte a vagyoni jogok teljes mértékű átszállásának lehetőségét; hivatkozott arra, hogy az őrzött dokumentumok vagyoni jogai változatlanul állami tulajdonban maradtak, kivétel az ÁPV Rt. 466/1995. (X. 2.) számú határozata alapján volt lehetséges (eszerint kizárólag a folyamatban lévő, a befejezetlen, a privatizációs szerződés megkötésekor és a vételár kiegyenlítése után még mindig befejezetlen tervezési dokumentumok vagyoni jogai kerülhettek a határozat alapján az új tulajdonoshoz); a válasz a panasz valamennyi alkotmányjogi érveléssel részletesen foglalkozik.

II.

[10] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.
(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

[11] 2. Az Étv. Módtv.-nyel beiktatott rendelkezése:

„55/B. § A jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jog vagy vagyoni jog a nemzeti vagyon részeként az államot illeti meg, kivéve, ha egyértelműen igazolható, hogy az állam a jogutódnak azt kifejezetten átadta.”

III.

- [12] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [13] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság egyes formai és tartalmi törvényi feltételeinek eleget tesz-e. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Étv. 55/B. §-át a Módtv. 3. §-a 2019. január 1-jei hatállyal iktatta be. Az indítványozó az Abtv.

26. § (2) bekezdése alapján 2019. június 28-án nyújtotta be, majd később kiegészítette alkotmányjogi panaszát. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Étv. 55/B. §-ával szemben előterjesztett alkotmányjogi-panasz határidőben érkezett.

- [15] A jogi személy indítványozó panaszával összefüggésben az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján vizsgálnia kellett az indítványozói jogosultság fennállását. Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint a „törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”. Az Alaptörvény XIII. cikke szerinti tulajdonhoz való jog, továbbá az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdéséből és M) cikk (2) bekezdéséből következő vállalkozáshoz való jog a gazdasági társaság indítványozó számára is biztosítottak, indítványozói jogosultsága megállapítható.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti feltételek fennállását vizsgálta. Az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt jogsérelem, illetve az indítványozó érintettsége vonatkozásában az Alkotmánybíróság állandó gyakorlattal rendelkezik. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot, ha az indítványozó hitelt érdemlően igazolni tudja, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vele szemben közvetlenül, bírói döntés nélkül hatályosult, és ennek következtében őt jogsérelem érte (amelynek orvoslására jogorvoslati lehetőség vagy nem áll rendelkezésre, vagy azt az indítványozó már kimerítette). Az Alkotmánybíróság által az ilyen típusú alkotmányjogi panaszok esetén megkövetelt személyes, közvetlen és aktuális érintettségnek az indítvány benyújtásakor fenn kell állnia {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]; 3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]}. Mindig a konkrét eset kapcsán dönthető el, hogy az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettsége fennáll-e.
- [17] A jelen esetben a Módtv.-nyel az Étv.-be beiktatott rendelkezés az indítványozóra, mint a rendelkezés hatálya alá tartozó jogutódra is vonatkozik. Az Étv. 55/B. §-a a jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz, s az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő egyes jogokra utalva kimondja, hogy e jogok a nemzeti vagyon részeként általánosan az államot illetik. Az indítványozó, mint megszűnt állami tervezővállalat jogutódja, úgy véli, hogy jogutódlással az Étv. 55/B. § szerinti jogok jogosultjává vált, amit vagyonmérlegek, átalakulási dokumentáció, a jogelőd társaság cégkivonata, a jogelőd társaság vagyonmérlegében feltüntetett immateriális javak értéke, a jogelőd társaság által az átalakulást megelőzően készített tervekkel kapcsolatos várható szavatossági kötelezettségek listája, a jogelőd társaság által az átalakulást megelőzően készített tervekkel kapcsolatos, az átalakulás alatt folyamatban lévő jogviták listája, valamint a vevőállomány leltára támaszt alá. Az indítványozó a Módtv.-nyel az Étv.-be beiktatott rendelkezésben foglaltakat ezért jogelvonásnak tartja. A támadott szabály az alkotmányjogi panasz szerint értelmezhető úgy, hogy a jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatoknak a létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői joga részét képező felhasználási jog vagy vagyoni jog (a jogutódlás általánosságára ellenére) nem szállt át a jogutódlással a jogutódra, hanem általában az államot illeti meg, és csak kivételesen a jogutódot: a jogutódnak kell igazolnia azt az új szabály szerint, hogy az állam a jogutódnak annak idején szóban lévő felhasználási jogot átadta. A sérelmezett jogszabállyal szemben – az indítványozó állítása szerint – nincs rendelkezésére álló jogorvoslati lehetősége, ezért őt az személyesen, aktuálisan és közvetlenül érinti. Mindezt figyelembe véve az Étv. 55/B. §-ában szereplő új előírás kapcsán az indítványozó személyes, aktuális és közvetlen érintettsége a jelen esetben megállapítható volt.
- [18] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. A Módtv.-nyel beiktatott rendelkezés kapcsán az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként veti fel, hogy a támadott rendelkezés vagyoni értékű jogot vont el azonnali hatállyal, megfelelő ellentételezés nélkül, melynek alapján vizsgálendő mindenek előtt az Alaptörvény XIII. cikkében garantált alkotmányos tulajdonvédelem sérelme. Erre figyelemmel az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett a testület elé.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [20] 1. Az Étv. 55/B. §-a által is érintett építészeti alkotások szerzői joga sajátos más szerzői jogokhoz képest. A szerzői jog általában az építészhez tapad, de sajátosan alakul az építészek szerzői joga a valamely állami tervezőiroda alkalmazottjaként készített épülettervek esetén: a munkaköri köteleesség keretében készített tervek, illetve épületek szerzői jogai nem az alkalmazottként dolgozó építészt, hanem a munkáltató vállalatot illették meg (és ekként a korábbi állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban állami vagyon részét képezték). Számos tervező intézet az 1990-es évek elején jogutód nélkül szűnt meg. Az Étv. 55/A. § (2) és (3) bekezdése ezekről szól, amikor egyebek között kimondja, hogy ha az állami vagy tanácsi, önkormányzati tulajdonú tervezővállalatok jogutód nélküli megszűnése miatt az ezek keretében létrehozott építészeti-műszaki dokumentációhoz fűződő szerzői felhasználási vagy vagyoni jogoknak nincs jogosultja, akkor e jogok a nemzeti vagyon részeként az államot illetik meg. Ezt az előírást egészíti ki az Étv. 55/B. §-a, mely egy összetett szabályt tartalmaz. Egyrészt a jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz, és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő egyes jogok kapcsán rögzíti, hogy azok a nemzeti vagyon részeként az államot illetik. Másrészt a törvényhely kivételt tesz az általános szabály érvényesülése alól, ha igazolható, hogy az állam a jogutódnak ezeket a jogokat kifejezetten átadta.
- [21] Az Étv. 55/B. §-ához fűzött indokolás rögzíti: „A törvény egyértelművé teszi azt az egyébként eddig is fennálló jogi helyzetet, amely szerint az állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban – jellemzően a 70-es, 80-as években – létrehozott építészeti és mérnöki alkotásokra vonatkozó felhasználási jog/szerzői vagyoni jog a jogutódlással megszűnt szervezet jogutódját csak akkor illeti meg, ha a közvetlen vagy közvetett jogutód bizonyítani tudja, hogy a jogutódlás során a megszűnt szervezetet illető tervvagyonba tartozó immateriális eszközöket a szervezetben fennálló vagyoni részesedéssel (pl. üzletrész, vagy részvény) együtt a privatizációs szerződésben az államtól megszerezte. E bizonyítás hiányában a szerzői vagyoni jog nem a céget privatizáló jogutódokat illeti meg. Ez a tervállomány a nemzeti vagyon részeként mindvégig az államot illette meg, és e célból a szerzői jogosultságra (a felhasználási, illetve vagyoni jogok állam általi gyakorlására) vélelmet kell felállítani, amely bizonyítás útján dönthető meg. Fontos tehát hangsúlyozni, hogy a törvény nem kívánja a szerzői felhasználási vagy vagyoni jogokat jogszerűen tulajdonlók jogi helyzetét megváltoztatni.”
- [22] Az indítványozó abból a feltevésből indult ki, hogy valamennyi, a jogelődjénél létrejött alkotás felhasználási vagy vagyoni joga az Étv. 55/B. §-a alapján az államot illeti meg, s ekként a rendelkezés szerinte jogelvonást valósított meg. Ezzel szemben az Étv. 55/B. §-a – a törvényi indokolással egyezően – nem „a szerzői felhasználási vagy vagyoni jogokat jogszerűen tulajdonlók jogi helyzetét” megváltoztató szabály. Az Étv. 55/B. §-a lényegében azt tartalmazza, hogy az államot illető jogok köre attól függ, hogy e jogokat annak idején, az akkor hatályos jogszabályok és a konkrét privatizációs szerződés alapján átadta-e a jogutódnak. Egyúttal az Étv. 55/B. §-ának kivétel szabálya – bizonyítás útján – lehetővé teszi annak igazolását, hogy a jogokat „az állam a jogutódnak [...] kifejezetten átadta”. Hátrányt egyedül az jelenthet az indítványozó számára, hogy a szerzői jog részét képező felhasználási vagy vagyoni jogát, pontosabban annak megszerzését jogutódként neki kell igazolnia.
- [23] Az Étv. arról nem rendelkezik, hogy az átadás megtörténte hogyan igazolható. Az Étv. 55/B. §-a által szabályozott jogutódlással megszűnés kapcsán feltételezhető azonban, hogy a konkrét szerződés tartalma és a megszűnés idején hatályos jogszabályi környezet határozza meg, hogy valamely alkotásra vonatkozóan az említett jogokat az állam átadta-e a jogutódnak. Az Étv. 55/B. §-a önmagában véve azt sem zárja ki, hogy az általános jogutódlás polgári jogi szabályai legyenek irányadók a jogelőd jogai és kötelezettségei általános jogutódra történő átszállásának megállapításánál.
- [24] 2. A fentiekből következően az Étv. 55/B. §-a az indítványozó feltételezésével szemben jogelvonást nem valósít meg, a szerzői felhasználási vagy vagyoni jogokat jogszerűen tulajdonlók jogi helyzetét valójában nem változtatja meg. (Az indítványozó maga sem utalt arra, hogy valamely konkrét jogvita kapcsán az Étv. 55/B. §-a következtében a jogait nem tudta érvényesíteni, hanem arra hivatkozott, hogy az érintett jogokat 1992-től gyakorolta, azok szerepelnek a jogutódlást meghatározó privatizációs iratokban.) Az indítványozó mégis vagyoni értékű joga megfelelő ellentételezés nélküli elvonását, tulajdonának számottevő és ellentételezés nélküli csökkentését állítva vélte az Étv. 55/B. §-át alaptörvény-ellenesnek, az Alaptörvény XIII. cikke szerinti tulajdonhoz

való jogát korlátozónak, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése és M) cikk (2) bekezdése együttes értelmezéséből eredő vállalkozáshoz való jogába, illetve az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése által garantált jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelményébe ütközőnek. Miután azonban az indítványozó által feltételezett jogelvonás az Étv. 55/B. §-a alapján nem volt megállapítható, az erre hivatkozással állított alaptörvény-ellenesség megállapítására sem kerülhetett sor.

[25] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Étv. 55/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1123/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3405/2021. (X. 15.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.191/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (Juhász M. Gábor Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Juhász M. Gábor ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.191/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Ítéletábla 7.Pf.120.108/2019/5. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 36.P.20.427/2017/53. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2014. október 1-jén motorkerékpárjával összeütközött az alapügy I. rendű alperese által vezetett gépjárművel, a baleset oka az I. rendű alperes figyelmetlensége volt. Az indítványozó a baleset során nyílt, darabos lábszár-törést szenvedett, mely azonnali műtéti beavatkozást igényelt. Az indítványozó baleseti sérülésének tényleges gyógytartama elhúzódó csontgyógyulás miatt 2 év volt, továbbá az indítványozónak a balesettel okozati összefüggésben 5%-os mértékű munkaképesség-csökkenése keletkezett, mely miatt az indítványozó egyes fizikai munkák elvégzésére immáron nem képes. A balesetet okozó I. rendű alperessel szemben büntetőeljárás is indult, melynek során megállapításra került a bűnössége közúti baleset okozásának vétségében.
- [3] A balesetet okozó gépjármű üzemeltetője (egy, a perben részt nem vevő gazdasági társaság) az alapügy II. rendű alperesével kötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést 2014. január 1-jei kockázatviselési kezdettel, éves díjfizetési gyakorisággal, oly módon, hogy az üzemeltető a szerződés előzetes *bonus-malus* besorolását B4 osztályban jelölte meg, és ennek megfelelően fizette meg 2014. január 9. napján a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás éves díját és a baleseti adót.
- [4] Az alapügy II. rendű alperese a kárnyilvántartás adatainak lekérdezése alapján a szerződés végleges *bonus-malus* besorolását utóbb a biztosítási időszak kezdetére visszamenő hatállyal B1 osztályban állapította meg, és 2014. február 5-i határidővel felhívta az üzemeltetőt a díjkülönbözet és az arra eső baleseti adó megfizetésére, melyet az üzemeltető ismételt felhívás ellenére sem teljesített. A II. rendű alperes 2014. október 8. napján arról tájékoztatta az üzemeltetőt, hogy a szerződés díjnemfizetés miatt 2014. szeptember 25-én megszűnt, ugyanis a 2014. január 9. napján teljesített befizetés csak eddig az időpontig nyújtott fedezetet.
- [5] 1.2. Az indítványozó többször módosított kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes megsértette az egészséghez fűződő személyiségi jogát, továbbá kérte a bíróságot, hogy kötelezze az I. rendű alperest sérelemdíj megfizetésére. Az indítványozó keresetében azt is kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest, valamint a III. rendű alperest (a Magyar Biztosítók Szövetségét) sérelemdíj, vagyoni kár és járadék megfizetésére. Az indítványozó a keresetét azzal indokolta, hogy az I. rendű alperes volt a felelős a baleset bekövetkezéséért, a károkozó gépjárműre kötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés alapján pedig a II. rendű alperes helytállásra köteles. Tekintettel azonban arra, hogy a II. rendű alperes a per folyamán azzal védekezett, hogy a baleset időpontjában a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés már nem volt biztosítási díjjal fedezett, ekként az megszűnt, ezért az indítványozó a keresetét a III. rendű alperesre is kiterjesztette.

- [6] A perben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 36.P.20.427/2017/53. számú ítéletével azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes megsértette az indítványozó egészséghez fűződő személyiségi jogát, és a II. rendű alperes biztosítót kötelezte vagyoni kártérítés, sérelemdíj és járadék megfizetésére. Az ítélet rendelkező része szerint ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította, és a bíróság arra is kötelezte az indítványozót, hogy fizessen a III. rendű alperesnek perköltséget. Az ítélet indokolása (annak 7. oldalán) kifejezetten rögzítette, hogy „a bíróság a keresetet a III. r. alperessel szemben elutasította”, ugyanis a II. és III. rendű alperesek együttes helytállása nem vezethető le a hatályos jogszabályokból.
- [7] 1.3. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az indítványozó és a II. rendű alperes terjesztettek elő fellebbezést. Az indítványozó fellebbezésében az ítélet megváltoztatását (a sérelemdíj és a járadék összegének felemelését, valamint az indítványozó által fizetendő perköltség összegének csökkentését) kérte. A II. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg leszállítását és a járadék iránti követelés elutasítását kérte. A II. rendű alperes fellebbezésében megismételte azon érvelését, miszerint a baleset időpontját megelőzően a gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés a díj megfizetésének elmaradása miatt megszűnt. A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Az indítványozó fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő a II. rendű alperes fellebbezésével szemben.
- [8] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.108/2019/5. számú ítéletében mindenekelőtt azt rögzítette, hogy fellebbezés hiányában egyebek között az elsőfokú ítélet III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító rendelkező része jogerőre emelkedett, ekként azt a Fővárosi Ítéltábla eljárásában már nem vizsgálhatta. A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint a II. rendű alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a gépjármű üzemeltetője az esedékes biztosítási díjhátralékot nem fizette meg, ezért a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés 2014. szeptember 25. napján megszűnt, így pedig a II. rendű alperesnek a 2014. október 1. napján bekövetkezett baleset miatt helytállási kötelezettsége nincs. Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy a II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset teljes egészében elutasította.
- [9] 1.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a Kúria a keresetnek helyt adva vagy a II. rendű alperest, vagy pedig a III. rendű alperest marasztalja. Az indítványozó másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan pedig a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság téves jogértelmezés alapján jutott arra a következtetésre, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés megszűnt 2014. szeptember 25. napján, így nem áll fenn a II. rendű alperes helytállási kötelezettsége. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében azt is kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem döntött az egymással eshetőlegesen előterjesztett, látszólagos keresethalmazatban álló keresetekről, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a III. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset elutasító rendelkezője fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. Ezzel összefüggésben az indítványozó külön is hivatkozott a 24/2018. (XII. 28.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh.), hangsúlyozva, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellentétes az Abh. megállapításaival. A II. és III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérték.
- [10] A Kúria Pfv.III.21.191/2019/6. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletében azt állapította meg, hogy helytállóan jutott a Fővárosi Ítéltábla arra a következtetésre, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás szerződés a balesetet megelőzően megszűnt. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az indítványozó marasztalási kereseteit nem látszólagos, hanem valódi személyi keresethalmazatként értékelte és bírálta el, ami egyértelműen megállapítható az elsőfokú ítélet rendelkező részéből és indokolásából. Az indítványozó a keresetei egyikének elutasítása miatt fellebbezést terjeszthetett volna elő, vagy ha az elsőfokú bíróság helytelenül értelmezte volna az indítványozó kereseteinek viszonyát, úgy erre a fellebbezésében hivatkozhatott volna. Ezzel szemben azonban azt állapította meg a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság ítéletével szembeni fellebbezésében az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy kereseteit látszólagos keresethalmazatban terjesztette elő, a II. rendű alperes fellebbezésével szemben pedig nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet sem. Azáltal pedig, hogy az indítványozó sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem hivatkozott arra, hogy kereseteit látszólagos keresethalmazatban terjesztette elő, erre utóbb a felülvizsgálati eljárásban sem

hivatkozhat. A Kúria kiemelte: a jogerős ítélet az indítványozó nyilatkozatait tartalmuk szerint vette figyelembe, a tartalom szerinti elbírálás pedig sem iratellenes, sem pedig okszerűtlen nem volt. A Kúria álláspontja szerint éppen az sértette volna az alperesek tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, ha a másodfokú bíróság nem az indítványozó kérelmének megfelelően járt volna el.

- [11] 2. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt, melyben kérte a Kúria Pfv.III.21.191/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.108/2019/5. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 36.P.20.427/2017/53. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint 28. cikkével, az alábbiak szerint.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó az alábbi okból állítja. Az indítványozó érvelése szerint az ügyében felmerülő jogi probléma alapvetően azonos azzal, amelyet az Alkotmánybíróság korábban már az Abh.-ban vizsgált. Eszerint azáltal, hogy a másodfokú bíróság, illetőleg a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy az ügyben a II. rendű alperes nem tartozik felelősséggel, a látszólagos keresethalmazat szabályainak megfelelően el kellett volna végezniük a III. rendű alperes felelősségének vizsgálatát, hiszen az anyagi jogi szabályokból következően a II. és III. rendű alperesek valamelyikének felelőssége kétséget kizáróan megállapítható volt (ugyanakkor azonban az egyik alperes felelősségének megállapítása kizárja a másik alperes felelősségét is). Az alkotmányjogi panasz szerint elsőként a Fővárosi Ítéltábla döntése vált alaptörvény-ellenessé azáltal, hogy az indítványozó másodlagos kereseti kérelme (a III. rendű alperes marasztalása) kérdésében az elsődleges kereseti kérelem (a II. rendű alperes marasztalása) elutasítása ellenére nem döntött, mely alaptörvény-ellenességet utóbb a felülvizsgálati eljárásban a Kúria sem orvosolta. Az Abh.-ból az következik, hogy ha a fellebbviteli bíróság az alsóbb fokú bíróság ítéletét megváltoztatja és az indítványozó kereseti kérelmét elutasítja, ez a döntés nem eredményezheti azt még látszólagos keresethalmazat esetén sem, hogy az eshetőleges kereseti kérelmek valamely elemét egyetlen bírói fórum sem vizsgálja meg – jelen esetben azonban az indítványozó állítása szerint éppen ez történt. Az indítványozó e körben külön is kiemeli, hogy nyilvánvaló, hogy a II. rendű és a III. rendű alperesek egyidejű marasztalása kizárt, ekként pedig az indítványozó kereseti kérelme kizárólag látszólagos, és nem pedig valódi keresethalmazatként értékelhető, melyet azonban mind a Fővárosi Ítéltábla, mind pedig a Kúria tévesen értékelt.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és 28. cikk sérelme tekintetében indokolást nem tartalmaz.

II.

- [14] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [15] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [16] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2021. január 12. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. március 11. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárásában képviseleti jogosultságát igazolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményének csak részben felel meg. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével és (az egyébként az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot sem tartalmazó) 28. cikkével összefüggésben nem tartalmaz indokolást, ekként az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményének.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint kizárólag érdemi vizsgálat keretében állapítható meg, hogy az indítványozó kereseti kérelme látszólagos vagy valódi keresethalmazatként került-e elbírálásra, mely előkérdés megválaszolásától függően felvetődhet a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme a bírósághoz fordulás jogának állított sérelmével összefüggésben]. Az Alkotmánybíróság éppen ezért az alkotmányjogi panaszt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban rögzítette, hogy a bírósághoz fordulás jogából, mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosultságából következően a bíróságok a kereseti kérelem valamennyi elemének érdemi megvizsgálására (a kereseti kérelem kimerítésére) kötelesek. A kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szemben, hogy a bíróságok érdemi vizsgálat eredményeként az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg a viszontkereset valamennyi eleméről (Abh., Indokolás [19]).
- [21] Abban az esetben, ha a peres fél valódi (személyi vagy tárgyi) keresethalmazatot terjeszt elő, az eljáró bíróságok valamennyi kereseti kérelem megvizsgálására és elbírálására kötelesek. Abban az esetben azonban, ha a peres fél keresete csak látszólagos keresethalmazatnak minősül, a bíróságnak csak egyetlen kereseti kérelem tárgyában kell a rendelkező részben határoznia. Ilyen esetben amennyiben a bíróság az elsődleges kereseti kérelemnek helyt ad, a másodlagos kereseti kérelemtől már semmilyen formában nem kell határoznia. Ha azonban az elsődleges kereseti kérelmet a bíróság látszólagos keresethalmazat esetén nem találja alaposnak, szükségképpen meg kell vizsgálnia és el kell bírálnia a másodlagos kereseti kérelmet is (Abh., Indokolás [20]). Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a jelen alkotmányjogi panasz alapját képező eljárásban még nem alkalmazott polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 173. § (3) bekezdése a látszólagos személyi keresethalmazat lehetőségét immáron (szemben a korábban hatályos polgári perrendtartással, az 1952. évi III. törvénnyel) kifejezetten kizárja.

- [22] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt az esetet értékelte, amikor a látszólagos keresethalmazat elbírálása arra az eredményre vezet, hogy a felperes elsődleges kereseti kérelme oly módon kerül a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek kimerítésével az ügyben végső fórumként eljáró bíróság által elutasításra, hogy a másodlagos kereseti kérelmet egyetlen bírói fórum sem vizsgálta meg érdemben. Ebben az esetben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség minden esetben közvetlenül az Alkotmánybíróság által vizsgált, az ügyben utolsóként eljáró bírói fórum által hozott, az Abtv. 27. § (1) bekezdésének megfelelő bírói döntésből fakad, hiszen még a végső fokon eljáró bíróságnak is megvan az a lehetősége, hogy az elsődleges kereseti kérelem elutasítása esetén érdemben megvizsgálja a másodlagos kereseti kérelmet (vagy az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa).
- [23] 2. Önmagában annak megítélése, hogy egy kereseti kérelem valódi vagy látszólagos keresethalmazatnak tekinthető-e, alapvetően az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső szakjogi (és nem pedig alkotmányjogi) kérdésnek minősül. Az Abh.-ban elbírált eseten túlmenően azonban adott esetben felvethet alkotmányossági problémát az az eset is, ha az eljáró bíróságok tévesen minősítenek egy valódi keresethalmazatot látszólagos keresethalmazatnak, vagy fordítva. Amíg egy valódi keresethalmazat látszólagos keresethalmazattá történő téves átminősítése azzal a következménnyel jár, hogy a peres fél kereseti kérelmének valamely elemét a fél kifejezett kérelme ellenére nem vizsgálja meg a bíróság, addig egy látszólagos keresethalmazat valódi keresethalmazatként történő téves minősítése, éppen ellenkezőleg, azt eredményezi, hogy a bíróság olyan kérelmet is érdemben elbírál, melyre a fél szándéka csak az elsődleges kereseti kérelem elbírálásának eredményétől függően terjedt ki. Előbbi esetben a kereseti kérelem kimerítésére vonatkozó kötelezettség megsértése, utóbbi esetben pedig a kereseti kérelmen történő túlterjeszkedés lehetősége merülhet fel, melyek bár alapvetően törvénysértésnek tekinthetőek, azonban egyes esetekben akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélyét is felvethetik.
- [24] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetén mindig a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerítésével az adott ügyben végső fórumként eljáró bíróság által hozott bírói döntés alaptörvény-ellenességét vizsgálja, és vizsgálata csak kivételesen, az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján terjedhet ki az ezen bírósági döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntésekre. A kereseti kérelemről az első fokon eljáró bíróság dönt, a jogorvoslati fórumok már alapvetően a fellebbezés vagy a felülvizsgálati kérelem keretei között járnak el. Ahhoz, hogy valamely, az elsőfokú eljárásban a kereseti kérelem minősítésével és elbírálásával összefüggésben felmerült esetleges alaptörvénysértés az adott ügyben a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerítésével a végső fórumként eljáró bírói fórum által hozott döntésben is megjelenjen és ezáltal az Alkotmánybíróság előtt az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban felhívható legyen, elengedhetetlen, hogy az indítványozó a rendelkezésre álló rendes (és adott esetben, szabad választása szerint, rendkívüli) jogorvoslatok keretében ezen állított alaptörvénysértést eredményező körülményekre az eljárási törvények szerinti formában és tartalommal hivatkozzon, melyet a jogorvoslati fórum érdemben köteles elbírálni, és döntésének indokairól az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelően köteles számot adni. Ez az értelmezés egyenesen következik az alkotmányjogi panasz funkciójából éppúgy, mint a jogorvoslatok kimerítésének Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontja szerinti kötelezettségéből. Csak abban az esetben értékelhető ugyanis úgy, hogy valamely alsóbb fokú bíróság eljárásában felmerülő alaptörvénysértés az Alkotmánybíróság által közvetlenül vizsgált bírói döntésben is megjelent, és azt az Abtv. 29. §-ának megfelelően érdemben befolyásolta, ha a jogorvoslati fórum eljárása kiterjedt annak a kérdésnek a vizsgálatára is, amely az indítványozó állítása szerint az alaptörvény-ellenességet okozta már az alsóbb fokú bíróság(ok) eljárása során.
- [25] 3. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben az indítványozó érvelése szerint a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla nem ismerte fel, hogy az indítványozó kereseti kérelme látszólagos keresethalmazat volt, és az elsődleges kereseti kérelem elutasítását (a II. rendű alperessel szembeni követelés elbírálását) követően nem döntött a másodlagos kereseti kérelemről (a III. rendű alperessel szembeni követelésről), ekként az indítványozó esete a panasz szerint azonos az Alkotmánybíróság által az Abh.-ban elbírált esettel.
- [26] Ahogyan azonban arra a Kúria is rámutatott ítéletében (lásd az ítélet [46] bekezdését), az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét nem látszólagos, hanem valódi keresethalmazatként értékelte. Ezt támasztja alá különösen az a tény, hogy az elsőfokú ítélet 7. oldala kifejezetten rögzítette, hogy „a bíróság a keresetet a III. r. alperessel szemben elutasította”, továbbá a kereset elutasítására tekintettel kötelezte arra az indítványozót, hogy a III. rendű alperes számára fizessen perköltséget. Mindez egyben azt is jelenti, hogy a jelen alkotmányjogi

panasz alapját képező ügy egy alapvető elemében eltér az Abh.-ban elbírált esettől, azzal nem ítélt meg analóg módon. Az alkotmányjogi panaszban megjelölt okból a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenessége nem állapítható meg azért, mert az indítványozó kereseti kérelmének valamely elemét a kereset elutasítása ellenére egyetlen bírói fórum sem vizsgálta meg érdemben, a Fővárosi Törvényszék ugyanis az indítványozó III. rendű alperessel szembeni kereseti kérelmét elbírált.

- [27] 4. Jelen esetben az indítványozó érvelésének központi eleme valójában az, hogy a Fővárosi Törvényszék tévesen minősítette az indítványozó keresetét valódi keresethalmazatnak, mely azonban nem az Abh.-ban az Alkotmánybíróság által vizsgált esethez hasonló, hanem a jelen határozat indokolásának IV/2. pontjában (Indokolás [23]–[24]) megjelölt alkotmányossági problémát (a kereseti kérelmen a peres fél akaratával szembeni túlterjeszkedés kérdését) vetheti fel. Az alkotmányjogi panaszból következő alkotmányossági probléma azonban jelen esetben még az indítványozó állításának helytállósága esetén is (azaz amennyiben az indítványozó kereseti kérelme látszólagos keresethalmazatnak minősült és ekként kellett volna elbírálni) legfeljebb a Fővárosi Törvényszék ítéletében (és nem pedig az Alkotmánybíróság által vizsgált kúriai ítéletben) jelenhetett csupán meg. Ennek oka, hogy a Fővárosi Törvényszék 36.P.20.427/2017/53. számú ítéletének III. rendű alperesre vonatkozó eleme fellebbezés hiányában első fokon jogerőssé vált. Azáltal, hogy az indítványozó maga nyugodott bele abba, hogy a kereseti kérelme valódi keresethalmazatként került elbírálásra, és erre vonatkozóan nem élt a különösen a Kúria ítéletének [51] bekezdésében nevesített eljárási lehetőségek egyikével sem, az alkotmányjogi panasz szerint alaptörvény-ellenességet eredményező probléma sem a Fővárosi Ítéletábrla, sem pedig a Kúria ítéletében nem jelenhetett meg, ezeket az ítéleteket már nem befolyásolhatta. Ilyen körülmények között pedig a Kúria Pfv.III.21.191/2019/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenessége sem állapítható meg az indítványban szereplő okból.
- [28] 5. Mindezen szempontokra tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/764/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3406/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.950/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője (dr. Hőrich Ferenc ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Abtv. 27. § alapján a Kúria Pfv.V.20.950/2018/10. számú ítélete és a Fehérgyarmati Járásbíróság 2.G.20.031/2016/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A peres felek és további önkormányzatok (köztük az indítványozó) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) alapján közös önkormányzati hivatal létrehozására voltak kötelezettek, amely kötelezettségüknek nem tettek eleget. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal kormány megbízottja az érintett önkormányzatokat 2013. április 1. napjával közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településekként jelölte ki, majd – miután az érintettek nem tettek eleget az Mötv. 85. § (1) és (3) bekezdésében szabályozott kötelezettségüknek – pert indított ellenük. A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével az érintett önkormányzatok közös önkormányzati hivatalának létrehozására irányuló megállapodását 2013. április 1. napjára visszamenő hatállyal pótolta, határozatában rögzítette a megállapodás tartalmát is úgy, hogy a közös önkormányzati hivatal székhelyeként az alperes önkormányzatot jelölte meg. Az érintett önkormányzatok 2014. évi működési célú állami támogatását a Magyar Államkincstár az alperesnek folyósította. Az alperes a támogatás arányos részének az indítványozó felperes részére történő átadását megtagadta arra hivatkozva, hogy a felperes által csatolt számlák nem bizonyítják az azok mögötti tényleges teljesítést. Az alperes az elszámolási vitával érintett 12 434 000 forintot 2015 szeptemberében visszautalta a Magyar Államkincstárnak.
- [4] Az indítványozó keresetében 13 844 202 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodás címén a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 361. §-a, másodlagosan kártérítés címén a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:518–6:520. §-ai alapján. Arra hivatkozott, hogy az alperes jogalap nélkül jutott az őt megillető támogatásrészhez, aminek mint gazdagodásnak a megszűnéséért a felelőssége megállapítható, mert nem volt jogalapja a Magyar Államkincstár részére történt visszautalásnak. E magatartás egyúttal jogellenes is volt, amelyre tekintettel az alperes kártérítési felelőssége is megállapítható. Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet – mindkét jogcím tekintetében – elutasította. Határozata indokolásának lényege szerint az elsődleges kereset nyilvánvalóan alaptalan, mert a vitás pénzeszköz nem maradt az alperes birtokában, így azzal nem gazdagodhatott, a másodlagos kereset tekintetében pedig arra utalt, hogy a perrel érintett időszakban nem volt jogerős kijelölő határozat és a felek között nem jött létre megállapodás a pénzeszköz átadására, ennek hiányában az indítványozó által csatolt számlák nem szolgáltak kellő alappal az alperes teljesítésére.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint helytállni tartozik az indítványozó felé a Magyar Államkincstár által 2014. évre vonatkozóan folyósított működési támogatás indítványozót megillető hányada megfizetéséért. Határozata indokolásában kiegészítette és pontosította az elsőfokú bíróság indokolását annak rögzítésével, hogy a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítélete alapján megállapítható, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal döntése nyomán

a közös önkormányzati hivatal létrehozásának további feltételeit, az önkormányzatok megállapodását 2013. április 1. napjára visszamenőleges hatállyal pótolta a bíróság, így a perbeli időszakban (2014. január 1. és december 31. között) az alperes már közös önkormányzati hivatal keretében működött, bár tény, hogy az érintett önkormányzatok a működési szabályokat nem tartották be.

- [6] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsődleges kereset a régi Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján bírálható el, és ebben a körben azt kellett vizsgálni, hogy az alperes jogalap nélkül jutott-e a felperes által követelt működési támogatás arányos részéhez. Az Mötv. 84. § (4) bekezdésére utalva megállapította, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletében székhelytelepülésként kijelölt alperesi önkormányzat részére a támogatás folyósítása megtörtént, annak funkciója azonban a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések – köztük az indítványozó – feladatfinanszírozása volt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes akkor, amikor számolnia kellett – az indítványozó által megindított peres eljárásra is figyelemmel – a részére folyósított, de a fenti célt szolgáló támogatás indítványozóra jutó részének átadási kötelezettségével, azzal elszámolni tartozott, ezért kellő alap (jogalap) nélkül intézkedett az indítványozóra jutó hányad visszautalásáról.
- [7] A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szabályaira, felhívta az az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 24. § (2) és (4) bekezdéseit és a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvényt, utalt továbbá az Mötv. 85. § (3a) bekezdésére, és a Ptk. 6:579. § (1)–(2) bekezdéseire. A Kúria döntése szerint a felülvizsgálati kérelem alapos volt, a jogerős közbenső ítélet jogszabálysértő. A Kúria rámutatott arra, hogy a közös önkormányzati hivatal létrehozása a peres felek törvényi kötelezettsége. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal kormány megbízottjának kijelölő határozatával, majd a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével – 2013. április 1. napjára visszamenőleges hatállyal – az érintett önkormányzatok (köztük a peres felek) között a közös önkormányzati hivatal létrehozásával közigazgatási típusú jogviszony keletkezett. Erre a jogviszonyra – a törvényi kötelezettségek végrehajtását is beleértve – az Mötv. rendelkezései az irányadóak. Ehhez képest a régi Ptk. és a Ptk. a jogalanyok polgári jogi (személyi és vagyoni) jogviszonyaira vonatkozó szabályokat tartalmaz. A peres felek közötti, közigazgatási típusú jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek megítélésére nem a polgári jogi kódexek tartalmazzák a releváns előírásokat, amiből következően a köztük fennálló jogvita megoldásának nem a polgári peres eljárás az adekvát eszköze. A Kormányhivatal az Mötv.-ben és más jogszabályokban foglalt eszközeivel köteles arról gondoskodni, hogy a létrejött közös önkormányzati hivatal törvényesen működjön, a költségvetési források a törvény szerint kerüljenek felhasználásra. A felek közötti közigazgatási jogviszonyban a kijelölő határozatból és a bíróság döntéséből fakadó kötelezettségek teljesítése – így a perrel érintett működési célú támogatással való elszámolás is – közigazgatási eszközökkel kényszeríthető ki. Erre is figyelemmel a felek közötti jogvitában a kormányhivatalnak az Mötv. 132. §-a szerinti törvényességi felügyeleti eljárás keretében van lehetősége az általa szükségesnek ítélt intézkedés megtételére.
- [8] A másodfokú bíróság téves jogi álláspontra helyezkedett a felperesi kereset jogalapja fennálltának megítélésénél. Amint arra az alperes felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott, a jogalap nélküli gazdagodás – a régi Ptk. és Ptk. anyagi jogi szabályozása körében azonos módon – szubszidiáriusan (helyettesítő jelleggel) érvényesülő jogintézmény, ezért vizsgálatára csak a felek közötti jogviszony hiánya esetén kerülhet sor. Emellett az alperes oldalán a jogalap nélküli gazdagodás megállapításához szükséges feltételként megkívánt indokolatlan, a felperes terhére megvalósuló vagyoni eltolódás fennállta sem állapítható meg. Minderre tekintettel a másodfokú bíróság közbenső ítéletében anyagi jogszabálysértéssel állapította meg a kereset jogalapjának fennállását a hivatkozott jogcímen, így a Kúria azt hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.
- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a járásbíróság és a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, 28. cikkével, 32. cikk (1) bekezdésének e) pontjával, illetve 34. cikk (1) bekezdésével.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének sérelme tekintetében előadta, hogy álláspontja szerint a bíróságok az eljárásuk során sértették a tisztességes eljáráshoz való jogát többek között azzal, hogy a Kúria felülvizsgálati és az alapeljárás felfüggesztésének kérelmét vizsgálat nélkül elutasította arra hivatkozva, hogy az nem lenne sikeres. A Kúria eljáró tanácsa az indítvá-

nyozó szerint szabálytalanul volt megalapítva, így sértve a független és pártatlan bíráskodás követelményét. Kifejtette még, hogy az alperes jogszabálysértő tartalommal kérte a Kúriánál a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, amelyet a Kúria ennek figyelmen kívül hagyásával helyt adott, így sérült a diszkrimináció tilalma és a fegyverek egyenlőségének elve. Előadta, hogy a Kúria több, az ügy szempontjából jelentős iratot figyelmen kívül hagyott és téves jogértelmezése miatt lett pernyertes az alperes. A döntést megfelelő indokolás sem kísérte, azt szükséges jogi érvekkel sem támasztották alá, az indítványozó másodlagos kereseti kérelmére vonatkozó indokolás teljes egészében hiányzik. Az indítványozó álláspontja szerint a jogvita lényege polgári bíróságra tartozó kérdés, az ezzel ellentétes álláspont a bírósághoz fordulás jogát sérti.

- [11] A fenti indokokra jelölte meg az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, valamint R) cikk (1) bekezdésének sérelmét.
- [12] A Kúria a döntésével a 34. cikk (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettséggel ellentétes alperesi magatartást tett jogszerűvé. Az elsőfokú bíróság és a Kúria döntésével nem biztosította az indítványozó számára az Mötv. 5. §-ában rögzített védelmet, az eljáró bíróságok így megsértették a 32. cikk (1) bekezdés e) pontját.
- [13] Az indítványozó a továbbiakban a XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állítja. Az indítvány XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban indokolást nem tartalmaz.
- [14] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Pfv.V.20.950/2018/10. számú ítéletét 2019. július 15-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. augusztus 16-án érkezett a bíróság.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyebekben megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk, 32. cikk (1) bekezdésének e) pontja, illetve 34. cikk (1) bekezdése], a támadott bírói döntéseket, a Kúria Pfv.V.20.950/2018/10. számú ítéletét és a Fehérgyarmati Járásbíróság 2.G.20.031/2016/12. számú ítélete, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [17] Az indítvány benyújtásának nem volt akadálya. Az alkotmányjogi panaszra alkalmazni kell az Abtv. 27. § (2)–(3) bekezdését. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét úgy hívta fel, hogy az alapügyben a bírósági eljárás egyik alanya volt [3183/2020. (IV. 30.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [18] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó a panaszban valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése és a 28. cikk az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ezek állított sérelme sem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét [az R) cikk (2) bekezdésére és a 28. cikkre például: 3004/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [24]]. Abban is következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata, hogy a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható [lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]]. Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben állította. Az alkotmányjogi panasz ezért a fenti elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és a XV. cikk (1) bekezdésének állított sérelme tekintetében az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel [3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [20] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével

összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b*) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.

- [21] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban előadottakat azok tartalma szerint, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben értékelte.
- [22] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy a bizonyítási eljárás eredményének felülmérlegelésére az alkotmányjogi panasz-eljárás nem adhat keretet, mert ebben az eljárásban csak a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség felülvizsgálatára kerülhet sor [3116/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [54]; 3039/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [19]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]]. A bíróságok mérlegelési körébe tartozik az a kérdés is, hogy a fél bizonyítási indítványának helyt ad-e.
- [24] A vizsgált ügyben ezt a mérlegelést a bíróságok elvégezték, ennek felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak a fentebb idézett gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz keretében nincsen módja. Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]]. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, a törvényszék jogerős ítéletét pedig kiegészített indokolással tartotta fenn hatályaiban.
- [25] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított, a törvényes bíróhoz való jog sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alapul fekvő ügyben, a Kúria eljárása során az ügyelosztási rend nem sérült. Az eljáró tanács összetétele megfelelt a hatályos ügyelosztási rend azon rendelkezésének, miszerint „[az eljáró] tanács tagjait a tanács elnöke vagy a tanács adminisztratív ügyeinek intézéséért felelős tanácselnök jelöli ki. Utóbbi tárgyaláson vagy tanácsulésen kívül megteheti mindazokat az intézkedéseket, amelyekre az adott ügyben ítélkező tanács elnöke jogosult.”
- [26] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [27] Az indítványozó érvei az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése *e*) pontjának és 34. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban egyrészt a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban előadottakat ismétlik, másrészt az indítványozó egyet nem értését fejezik ki az eljáró bíróságok jogértelmezésével kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].

- [28] A fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [29] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1503/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3407/2021. (X. 15.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.872/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bacskai Edina ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria Kfv.II.37.872/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli felperes indítványozó részéről néhai édesapjára hivatkozással volt hadigyámoltat megillető rendszeres járadék és egyösszegű terítés megállapítása iránt előterjesztett kérelmet az elsőfokú hatóság és a másodfokú hatóság elutasította. Azzal az indokkal, hogy a felperes a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hdt.) 3. § (3) bekezdése és 7/A. § (2) bekezdése figyelembevételével az édesapja hadi eredetű sérülésére, fogyatkozására, hadirokkant minősítésére vonatkozó szolgálati katonai kórházi iratot, hatósági igazolást nem tudott csatolni, a megkeresett szervek sem tudtak adatot, iratot szolgáltatni. A megelőző eljárás iratai között rendelkezésre áll az a felperesi nyilatkozat, mely szerint a felperes édesapja az 1940. április 1. és június 24. közötti munkaszolgálat során csontvelőgyulladást kapott, melynek következtében később a jobb lábát amputálni kellett.
- [4] Az indítványozó kereseti kérelme eredményeként a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az alperes és az elsőfokú hatóság határozatai megsemmisítéséről és a hatóság új eljárásra kötelezéséről döntött. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletének indokolása szerint ugyanis, bár a hadi eredetű fogyatkozás és az általa okozott egészségkárosodás mértékének a vizsgálata és megállapítása orvosszakmai kérdés, és függetlenül attól, hogy az eljárásban bemutatott iratokon kívül – a felperes nyilatkozata mellett – más adat nem állt rendelkezésre, úgy értékelte, hogy az a körülmény, hogy felperes édesapjának jobb lábát amputálni kellett, behatárolja a sérülés jellegét, amely köztudomásúlag komoly egészségkárosodás. Az ítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyet a Kúria alaposnak talált, és végzésével a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésével és a bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasításáról döntött. A végzés elvi tartalma szerint bár a Hdt. szabályozásában a jogosultság hadi eredetét okiratok hiányában más, hitelt érdemlő módon is igazolni lehet, addig a hadi eredetű fogyatkozás és az általa okozott egészségkárosodás mértékét a Hdt. 3. § (3) bekezdése szerint rehabilitációs szakértői szervnek kell elvégeznie. A törvényszék a Kúria végzése útmutatásának eredményeként hozta meg új eljárás keretében az indítványozó keresetének elutasításáról rendelkező ítéletét. Az ítélet indokolása követve a Kúria végzésében írtakat megállapította, hogy hadirokkantság megállapítása orvosszakértői kérdés, e körben nem fogadható el sem a felperes nyilatkozata, sem az általa csatolt tanúk nyilatkozatai, és az általa csatolt egyéb iratok sem.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését és az alperes határozatainak elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését és a közigazgatási szerv új eljárás lefolytatására kötelezését kérte, állítva, hogy az ítélet sérti a Hdt. 3. § (3) bekezdését, 7/A. § (2) bekezdését, 26. § (4) bekezdését és a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény végrehajtásáról szóló 113/1994. (VIII. 31.) Korm. rendelet 1. §-át. A felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényre hivatkozva kérte állítva, hogy a megelőző eljárás során az alperesnek kötelessége lett volna tájékoztatni őt, hogy a hadirokkantság fennállása egyéb hitelt érdemlő módon is bizonyítható. Az indítványozó szerint a hatóság ezt a kioktatást elmulasztotta. Állította, hogy amennyiben az indítványozó a teljeskörű kioktatást megkapta volna egy hiánypótlásra került volna felszólításra, úgy az indítványozónak lehetősége lett volna a teljeskörűen

benyújtani bizonyítékait. A Kúria nem tartotta befogadhatónak a felülvizsgálati kérelmet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdésének egy pontja alapján sem.

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria végzése ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [7] Az indítványozó szerint sérült azon alapjoga, miszerint mindenki élhet jogorvoslattal, valamint az, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. Valós jogorvoslati jogától, az érdemi ítélet meghozatalától megfosztották az indítványozót arra hivatkozva, hogy a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége nem merült fel, illetve elvi jelentőségű jogkérdést nem vetett fel. Az indítványozó szerint a Hdt. preambulumaival ellentétes bírói döntések megalapoznak egy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, mivel a hadieseményeken szolgáló katonák, akik veszteséget szenvedtek, valamint azok hozzátartozói, akik ennek hatására szintén veszteséget szenvedtek, jogosultak lennének elviekben támogatásra és járadékra egyaránt. Az indítványozó álláspontja szerint a háborúban szolgáló katonák és hozzátartozóik támogatása nem minősülhet társadalmilag jelentéktelennek, valamint az azokat támogató, róluk gondoskodó törvényben meghatározottak betartása sem súlytalan jogkérdés. Az indítványozó egyet nem értését fejezte ki a Kúria Hdt. egyes rendelkezéseire vonatkozó értelmezésével.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [9] Az indítványozó a határidőben érkezett alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [III. cikk, XV. cikk (1) és (2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései], a támadott bírói döntést, a Kúria Kfv.II.37.872/2020/2. számú végzését, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [10] Az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme tekintetében az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, illetve annak vélt sérelmét az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető módon nem kapcsolta össze a támadott végzéssel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadályja, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel [3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [11] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikkével, XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [12] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [13] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is többször vizsgálta a jogorvoslati jog és a felülvizsgálat összefüggését, és megerősítette azt a töretlen gyakorlatát, mely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslati jog a rendes (még nem jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető) jogorvoslatokra vonatkozik, ezért a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – a jogorvoslati joghoz való joggal nem hozható összefüggésbe [például 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]; 3054/2015. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [9]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]]. A rendkívüli jogorvoslatra (felülvizsgálatra) senkinek, így az indítványozónak sincs az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből levezethető alapjoga. A jogorvoslati joghoz való alapjog az Alkotmánybíróság irányadó fent hivatkozott gyakorlata értelmé-

ben nem terjed ki a felülvizsgálati kérelem mint rendkívüli jogorvoslat előterjesztésére, illetve annak eredményességére. Erre tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben sincs helye a panasz érdemi vizsgálatának.

- [14] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [15] A fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [16] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/165/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3408/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.491/2015/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.491/2015/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (1)–(3) bekezdését, az I. cikk (1) és (4) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a 25. cikk (1), (5) és (8) bekezdését, a 26. cikk (1) bekezdését és a 28. cikket.
- [3] Az indítványozó előadása, valamint a bírósági ítéletekben megállapított tényállás szerint az indítványozó (a későbbi per alperese) 2000. július 1. napjától a Fővárosi Bíróság Cégbíróságához osztotta be fővárosi bírósági (jelenleg törvényszéki) bírónak a későbbi per felperesét.
- [4] A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumának vezetője 2014. január 20-án közölte szóban a felperessel, hogy 2014. február 3-tól 2014. december 31-ig a Gazdasági Kollégiumban ún. devizahiteles ügyeket kell tárgyalnia, tekintettel az ilyen ügyek magas számára. A felperes még aznap írásban kért tájékoztatást a fenti „átirányításról” (annak jogszabályi alapja, időtartama, indoka tekintetében), válaszlevelében a kollégiumvezető szóbeli egyeztetésre hívta be 2014. február 3-ára. Időközben a Fővárosi Törvényszék elnöke – 2014. január 29-én kelt – 1993.El.VI.D.17/30. számú intézkedésével határozatlan időre a bíró szolgálati helyéül a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumát jelölte ki.
- [5] Az intézkedés jogalapjaként a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 26. § (1)–(2) bekezdését jelölte meg. A felperes a Bjt. 26. § (4) bekezdésre hivatkozva az intézkedéshez nem járult hozzá, arra hivatkozással, hogy az intézkedés következtében ítélkezési tevékenysége megváltozott, míg korábban cégbírósági bíróként nemperes ügyeket látott el, az intézkedés óta gazdasági peres ügyekben ítélkezik.
- [6] A felperes szerint a bírói beosztásnak van egy tágabb és egy szűkebb értelme, szűkebb értelemben véve a beosztás a bírói ítélkezési tevékenységét (annak tartamát) jelenti, a tágabb értelemben vett beosztás pedig egy gyűjtőfogalom, amely magában foglalja a bírói kinevezéshez kapcsolódó tartalmi elemek összességét, így a szolgálati helyet is. A felperes szerint a támadott intézkedés mind a szűkebb, mind a tágabb értelemben vett beosztását is érintette, annak révén egyrészt ugyanis megváltozott a munkaköre (ítélkezési tevékenysége), másrészt a munkahelye (szolgálati helye) is.
- [7] A Fővárosi Törvényszék elnöke 1993.El.VI.D.17/33. számú tájékoztatásában intézkedését a szolgálati hely módosításának minősítette, mely álláspontja szerint nem érintette a bíró beosztását, így ahhoz a bíró hozzájárulását sem tartotta szükségesnek.
- [8] A bíró az intézkedés ellen benyújtott keresetében a Fővárosi Törvényszék Cégbíróságánál való eredeti beosztása szerinti továbbfoglalkoztatását kérte. Arra hivatkozott, hogy a Bjt. 26. § (4) bekezdésének megfelelően a kifogásolt intézkedéshez a hozzájárulására lett volna szükség, ezt azonban nem adta meg.
- [9] 1.1. Az első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.151/2014/6. számú ítéletével a bíró keresetét elutasította. A bíróság egyetértett a bírói beosztás fogalmi kettősségével, és a tágabb értelemben vett beosztás gyűjtőfogalom jellegével. A szűkebb beosztás a bíróság szerint azt a bírósági szintet jelenti, ahová a bírói kinevezése szól, ez tárgyi ügyben a megyei, később törvényszéki bírói pozíció. A beosztás szűkebb értelmezése kapcsán a bíróság nem fogadta el a felperes érvelését, tekintettel arra, hogy a Fővárosi Törvényszéken

cégbírószági beosztás nem létezik. A cégbírószág a Gazdasági Kollégium keretében működik, az ítélezési feladatokat pedig az ügyelosztási rend tartalmazza. A felperes „átirányítása” tehát nem a beosztás, hanem az ügyelosztási rend módosítására vezethető vissza.

- [10] A szolgálati hely megváltozásával sem értett egyet a bíróság, tekintettel arra, hogy önmagában abból a tényből, hogy a szolgálati hely és a munkavégzés tényleges helye nem azonos, nem következik, hogy a tágabb értelemben vett beosztás is módosításra került volna.
- [11] 1.2. A felperes fellebbezése folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítéletével az elsőfokú döntést – egyetértve annak indokaival – helybenhagyta.
- [12] A másodfokú bíróság szerint értelmezésre szorult, hogy a bírók esetében a szolgálati hely és a szűkebb értelemben vett beosztás azonosítható-e a munka törvénykönyve szerinti munkavégzési hellyel és munkakörrel. A törvényszék álláspontja szerint a szolgálati és beosztási hely megegyezik, azaz a szolgálati hely meghatározásánál elsődlegesen nem annak a földrajzi helynek van jelentősége, ahol a bírói tevékenységet folytatják, hanem az adott bíróság hatáskörének. Ebből következően a szolgálati hely nem azonosítható a munkavégzés helyével, ezek egybe is eshetnek, de el is különülhetnek egymástól. Egybeeshetnek, ha a bíró a bíróság székhelyén (annak egyetlen épületében) végez munkát, de el is különülhet, ha az adott bíróság több telephellyel rendelkezik, illetve, ha egyes szervezeti egységei elkülönülten működnek.
- [13] Az ítélezési tevékenység módosulásánál pedig annak tulajdonított jelentőséget a törvényszék, hogy azt elsősorban a szakmai kollégiumi besorolás határozza meg, azaz a szűkebb beosztásnak – így a kinevezésnek is – magában kell foglalnia az ügyszakot is.
- [14] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a felperes felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak találta, és Mfv.I.10.491/2015/10. számú ítéletével a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.554/2014/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.151/2014/6. számú ítéletét pedig megváltoztatta és kötelezte az indítványozót, hogy bírót a cégeljárás ügyvitelébe tartozó ügycsoportokat intéző fővárosi törvényszéki bíróként foglalkoztassa tovább.
- [15] A Kúria szerint a törvényszék helyesen állapította meg, hogy a szűkebb értelemben vett beosztás főszabályként a bíró ítélező tevékenységének tartalmát jelenti. Helytálló volt annak a megállapítása is, hogy a szűkebb értelemben vett beosztásnak magában kell foglalnia az ügyszakot is, amely keretében a bíró az ítélező tevékenységét végzi. Ez azonban nem a szakmai kollégiumokkal függ össze, hiszen a járásbírószágokon nem működnek kollégiumok, mégis meg kell állapítani a bírók szűkebb beosztását. A szűkebb beosztás tehát a tágabb értelemben vett beosztás kötelező tartalmi eleme, amely a bíró által végzendő igazságszolgáltatási feladatok meghatározását jelenti. A szolgálati hely kapcsán a Kúria osztotta a másodfokú bíróság álláspontját.
- [16] Ugyanakkor a Kúria szerint a törvényszék tévesen nem tulajdonított jelentőséget annak a ténynek, hogy 2014. január 29-én a felperes 14 éve folyamatosan fennálló beosztása cégbírószághoz beosztott fővárosi törvényszéki bíró volt, és ennek megfelelően a cégeljárás ügycsoportjaiba tartozó ügyeket intézett. Nem volt olyan jogszabályi rendelkezés, amely kifejezetten megtiltotta volna a Fővárosi Bíróság elnökének, hogy a felperes bírót a gazdasági ügyszakon belüli cégügyek intézésére ossza be, így a felperes beosztásáról rendelkező 2000. június 27-én kelt intézkedés jogszerűtlensége nem állapítható meg. Az indítványozó tehát csak akkor kötelezhette volna egyoldalúan a beosztásában meghatározott ügycsoporttól eltérő ügyek intézésére a felperest, ha a beosztása ügyszakra szólt volna és az ügyelosztási rend ezen belüli ügycsoport változást érintett volna.
- [17] A Kúria rögzítette, hogy csak a felülvizsgálati kérelem keretein belül vizsgálhatta felül a jogerős ítéletet, így figyelemmel kellett lennie arra, hogy az indítványozó alperes a sem a perben, sem a felülvizsgálati eljárásban nem vitatta, hogy a felperes beosztása 2000. július 1-től cégbírószágra beosztott fővárosi, majd törvényszéki bíró volt. Továbbá, nem vizsgálhatta, hogy az indítványozó a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 9. §-ába ütközően határozta-e meg az ügyelosztási rendet, mert ez a megelőző eljárásnak nem volt tárgya.
- [18] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdésében [helyesen XXVIII. cikk (1) bekezdés] biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította. A jogsérelem alapvető okát abban vélte felfedezni, hogy a Kúria által hivatkozott, a felperes 2000. július 1-jei beosztását tartalmazó, irat valójában nem munkáltatói intézkedés volt, hanem a megküldött írásbeli munkáltatói intézkedéshez csatolt kísérőlevél, és mint ilyen joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Az indítványozó szerint a fenti ügyintézői levél nem minősült olyan munkáltatói intézkedésnek, amelyre vonatkozóan nyilatkozatot kellett volna tennie. A Kúria tehát a felülvizsgálat kereteinek meghatározásakor tévedett, hiszen egy joghatás kiváltására

alkalmatlan ügyintézői levélre alapozta érdemi döntését. Az indítványozó szerint ez a tény önmagában sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.

- [19] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [XXVIII. cikk (1) bekezdés] mellett a jogbiztonság [B] cikk (1) bekezdés] és az igazságszolgáltatás függetlenségének [26. cikk (1) bekezdés] a sérelmére is hivatkozott az indítványozó. Álláspontja szerint a fentiek alapján alaptörvény-ellenes a Kúria támadott ítélete, mert a Kúria egyáltalán nem jelölte meg a jogellenesnek talált munkáltatói intézkedést, illetve ezzel összefüggésben nem hivatkozott az alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekre sem. A Kúria csak azon jogszabályi rendelkezéseket jelölte meg ítéletében, amelyeket a beosztás módosításánál – álláspontja szerint – nem lehet alkalmazni. Hiányzik tehát az ítélet indokolásából azon jogszabályi rendelkezések megjelölése, amelyek alátámasztanák az érdemi döntés alapjául szolgáló kúriai álláspontot, ti., hogy a beosztás egyoldalúan nem módosítható, illetve, hogy annak módosításához az érintett bíró hozzájárulása szükséges.
- [20] Az indítványozó szerint a Kúria ítélete nem egyértelmű és csak olyan módon lehet végrehajtani, hogy az korlátozza a Fővárosi Törvényszék elnökének az ügyelosztási rend megállapítására vonatkozó jogkörét.
- [21] A fentiekén túl az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (1) és (4) bekezdésére, R) cikkére, a 25. cikk (1), (5) és (8) bekezdésére és 28. cikkére, azonban konkrét alaptörvényi sérelmet nem jelölt meg.
- [22] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A fentiek alapján a Fővárosi Törvényszéket mint közhatalmat gyakorló szervezetet az Abtv. 27. §-a alapján megilleti az indítványozói jogsultság.
- [23] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [24] 3.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során észlelte, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az indítványban foglalt kérelem részletes indokolását [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [26] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése, az I. cikk (1) és (4) bekezdése, a 25. cikk (1), (5) és (8) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése, valamint a 28. cikke [3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]; 3058/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [12]; 3153/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [15]]. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy fenti alaptörvényi rendelkezések sérelme tekintetében az indítványozó alkotmányjogilag releváns indokolást sem adott elő [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], ami szintén az érdemi vizsgálat akadályát képezi.
- [27] Az indítványozó hivatkozott a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alkotmányjogi panaszt alapítani [3164/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [41]; 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]]. Jelen esetben az indítvány nem ebben az összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére.
- [28] Mindezek alapján az indítvány csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében felelt meg a törvényi követelményeknek, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz kizárólag ezen elemét vizsgálta.
- [29] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon

vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [30] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét egyrészt abban látta, hogy a Kúria a felülvizsgálat kereteinek meghatározásakor egy olyan iratra hivatkozott, amely nem volt alkalmas joghatás kiváltására és ennek az ügy érdemében hozott döntésre is kihatása volt. Másrészt úgy vélte, hogy a Kúria ítéletének indokolása hiányos volt, mivel a bíróság nem jelölte meg, hogy mely munkáltatói intézkedést tekinti jogellenesnek, illetve nem jelölte meg a döntés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezéseket sem.
- [31] A kúriai ítélettel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, amely szerint tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]]. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]].
- [32] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alapozhatja meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeket.
- [33] Az Alkotmánybíróság e körben megjegyzi azt is, hogy az indítványozó által állított indokolásbeli hiányosságok olyan törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdéseket érintenek, amelyeknek érdemi alkotmányossági felülbírálatára még a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sem adhat alapot. Alkotmányossági szempontból a támadott bírói döntés indokolásában nem tárható fel olyan hiányosság, amely az indokolt bírói döntéshez való jog alkotmányos tartalmára tekintettel alapjogi relevanciával bírna.
- [34] Az alkotmányjogi panaszban kifejtett probléma alapvető kérdése az volt, hogy a felperes bírónak mi volt a besztása. A kérdés nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek, és a Kúria ítélete – a fentiek alapján – nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [35] 5. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1707/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3409/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.400/2017/6. sorszámú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselővel eljárva (Oppenheim Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Mucsányi Zoltán) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.400/2017/6. számú részítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését (az indokolt bírói döntéshez való jogot).
- [2] 1.1. Az indítványozó előadása, valamint a bírósági ítéletekben megállapított tényállás szerint az indítványozó (a későbbi per felperese) – közbeszerzési eljárás lefolytatását követően – 2015. január 10-én kivitelezési szerződést kötött egy szálloda (szállodaépület, fürdőépület, összekötő folyosó) építésére. A szerződés szerint az indítványozónak különösen fontos érdeke fűződött a szerződött határidőben (300 napon belüli, 2015. november 6-ig) történő teljesítéshez, amennyiben ugyanis a beruházás 2015. december 31-ig nem valósul meg, úgy az indítványozó elveszíti a vissza nem térítendő uniós támogatás egy részét. A felek 2015. december 17-én a szálloda kivitelezéséhez kapcsolódóan – közbeszerzési eljárás lefolytatását követően – további két kivitelezési szerződést kötöttek (ezek tárgya a gyógyfürdő fejlesztése és a szálláshely bővítését kiegészítő beruházásainak a kivitelezése volt). Mindhárom szerződéshez azonos tartalmú teljesítési biztosítékot kötöttek ki a felek.
- [3] 2016. július 25-én a felek képviselői a három szerződés alapján megvalósított építmények műszaki átadás-átvételi eljárásának lezárása, valamint a szerződések teljesítéshez szükséges dokumentumok indítványozó részére történő átadása céljából tárgyalást tartottak. A tárgyaláson a felperest képviselő polgármester a teljesítés igazoló jegyzőkönyvet aláírta, azzal, hogy a teljesítés dátuma 2016. július 25. napja, így a vállalkozó jogosult lett a végszámla benyújtására és az átadott építmény teljes egészében az indítványozó tulajdonába került. Az indítványozó az elkészült épületekre 2016. augusztus 4-én, illetve 15-én használatbavételi engedélyt kapott, a szálloda pedig 2016. július 25-től kezdően ténylegesen üzemelt.
- [4] A tárgyalás napján az indítványozó – a vállalkozó értesítése nélkül – levélben hívta a három szerződésben szereplő bankgaranciát mint teljesítési biztosítékot, mivel álláspontja szerint a vállalkozás nem szerződésszerűen teljesített, mivel (nyolc hónapnyi) késedelembe esett. Mindeközben az indítványozó 2016. július 14-én keresetet terjesztett elő a vállalkozóval szemben a késedelmes és hibás teljesítés miatt kötbér és az azt meghaladó kárai megtérítése iránt.
- [5] 1.2. Az első fokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék 4.G.40.044/2016/27. számú részítéletében elbírálta az alperes vállalkozó viszontkeresetét, amely a felperes indítványozó által levélben hívott teljesítési biztosítékok (bankgarancia) visszafizetésére irányult. Az alperes arra hivatkozott, hogy az indítványozó felperes a létesítmény átvételét – tehát a teljesítést – követően hívta le a bankgaranciát, emiatt a levélben történő hívás ellentétes volt a szerződéssel.
- [6] Ezzel szemben az indítványozó a viszontkereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a bankgarancia a szerződésszerű teljesítés biztosítéka volt. Az indítványozó nem vitatta, hogy a létesítményt átvette, ugyanakkor arra hivatkozott, hogy az alperes vállalkozó hibásan és késedelmesen, azaz nem szerződésszerűen teljesített, így véleménye szerint jogszerűen hívta le a bankgaranciákat. Összegezve a felek álláspontját, az alperes szerint a teljesítési biztosíték csak a teljesítés elmaradását biztosította, míg a felperes szerint azt igénybe vehette bármilyen szerződésszegő magatartás esetén.

- [7] A törvényszék megállapította, hogy a felek közötti szerződés (1.2. pontja) rögzítette, hogy a közbeszerzési eljárást megindító felhívás, a közbeszerzési dokumentáció, az eljárás során keletkezett iratanyag és a vállalkozó (a későbbi per alperese) ajánlata is a kivitelezési szerződés részét képezik. A felek a szerződésben (IX.1. pont) a nettó szerződéses ár 5%-ának megfelelő teljesítési biztosítékot kötöttek ki, azzal, hogy annak a sikeres műszaki átadás-átvétel időpontjáig hatályban kell maradnia. A szerződés IV.4. pontjában a felek a rögzítették, hogy az indítványozónak különösen fontos érdeke fűződik a szerződésszerű teljesítéshez. A 60 napot meghaladó, felróható kivitelezői késedelem esetében ezért az indítványozó jogosult volt a szerződéstől való elállásra, illetőleg a felmondásra, valamint arra, hogy elállás vagy felmondás esetén az építési munkát más vállalkozóval az alperes költségére befejeztesse, a teljesítési biztosíték összegét lehívja és az esetleges többletköltségeket, illetve kárát érvényesítse az alperessel szemben. A szerződés IX. pont 2., 3., 4. és 5. pontjaiban a felek késedelmi kötbért, hibás teljesítési kötbér, jótállási biztosíték és – feltételesen – előleg-visszafizetési biztosíték kikötéséről rendelkeztek.
- [8] A törvényszék álláspontja szerint a szerződés fenti rendelkezéseinek értelmezésekor figyelemmel kellett lenni a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: régi Kbt.) rendelkezéseire is, tekintettel arra, hogy annak megkötésére közbeszerzési eljárást követően került sor. A közbeszerzési eljárás ugyanis korlátozza a szerződési szabadságot, így meghatározza a lehetséges biztosítéki formák körét és mértékét, ennek oka, hogy a közbeszerzés jogintézménye közjogi elemeket is tartalmaz. A bíróság a szabályozás jellegéből és a közbeszerzési eljárás alapelveiből (egyértelműség, átláthatóság) kiindulva nem tudta elfogadni az indítványozó érvelését, miszerint a teljesítési biztosíték bármely szerződésszegés esetén igénybe vehető. A szerződés ugyanis kimerítően szabályozta, hogy az azt megerősítő és biztosító mellékkötelezettségek milyen események bekövetkezésekor érvényesíthetőek, kivéve a teljesítési biztosítékot. Ennek funkcióját a szerződés egyéb rendelkezéseiből és a közbeszerzési eljárás dokumentációjából kiindulva lehet megállapítani. A szerződés IV.4. pontjában szabályozott elállás és felmondás – az indítványozó által is elismerten – lehetőséget biztosított a teljesítési biztosíték érvényesítésére. A törvényszék szerint a régi Kbt.-ből is az következett, hogy a teljesítés kifejezés értelme nem más, mint a mű (jelen esetben az építmény) rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban való elkészülte és a teljesítési biztosíték csak ezt biztosítja, de nem vehető igénybe a hibás vagy késedelmes teljesítés esetén. Ez következik a szerződési biztosítékok rendszeréből is, amelyek ezen értelmezés mellett fedik le a szerződésszegő magatartásokat.
- [9] A törvényszék mindezek alapján a viszontkeresetnek helyt adott, és arra kötelezte az indítványozót, hogy a lehívott bankgarancia összegét kártérítés címén fizesse meg az alperesnek.
- [10] 1.3. A másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla Gf.IV.40.006/2017/6. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét – más indokok alapján – helybenhagyta. Az ítéltábla egyetértett azzal, hogy az indítványozónak vissza kell fizetnie a lehívott összeget, azonban nem kártérítés, hanem jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Az ítéltábla szerint a jogvita alapkérdése ugyanis nem az volt, hogy jogszerűen hívta-e le az indítványozó a bankgaranciát, hanem az, hogy jogszerűen tartotta-e vissza a lehívott pénzüsszeget, azaz volt-e olyan követelése az alperessel szemben, amelynek biztosítására szolgált a lehívott összeg. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, amely szerint a teljesítési biztosíték lehívására jogszerűen – a szerződés rendelkezései és a közbeszerzési dokumentáció alapján – csak a teljesítés elmaradása esetén (szerződés IV.4. és IX.1. pontjai) kerülhetett sor.
- [11] 1.4. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria szerint abban kellett állást foglalnia, hogy a szerződés IX.1. pontjában szabályozott teljesítési garancia mit biztosított. Álláspontja szerint az ajánlati dokumentáció és a bankgarancia szövege szerint a szerződésszerű teljesítés elmaradásával kapcsolatos igények biztosítékaként szolgált. A felek viszonyában a teljesítési garancia, mint arra az első és másodfokú bíróság helyesen rámutatott, azt az esetet biztosította, amikor az indítványozó az alperes jelentős, 60 napot meghaladó késedelmére tekintettel elállási, illetve felmondási jogával él. A teljesítési garancia – az adott ügyben – tehát nem valamennyi szerződésszegő magatartásból eredő indítványozói igény kielégítésének biztosítéka volt, hanem azt kívánta biztosítani, hogy a kivitelezési szerződés tárgya rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban elkészüljön, átadható-átvehető legyen.

- [12] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot.
- [13] Álláspontja szerint egyrészt a bíróságok csak formálisan tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, azaz a tények és a következtetések közötti logikai kapcsolatot a bíróságok részítéletei nem tartalmazzák, másrészt az indítványozó bizonyítási indítványait teljesen figyelmen kívül hagyták, harmadrészt az alkalmazott jogintézmény (jogalap nélküli gazdagodás) indokoltságát nem támasztották alá. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a bíróságok indokolás nélkül figyelmen kívül hagyták a jogági dogmatikai szabályait, így a szerződés szerű teljesítés fogalmát. Hiányolta, továbbá, hogy miközben rögzítésre került, hogy a szerződés rendelkezései együttesen értelmezendők a közbeszerzési eljárás dokumentumaival, a bíróságok ennek ellenére nem tárták fel a felek szerződéskötési akaratát és nem indokolták, hogy miért azzal ellentétes következtetéseket vontak le a fenti dokumentumokból. Véleménye szerint annak indokolásával is adósak maradtak a bíróságok, hogy miért szűkítették le a teljesítési garancia lehívásának lehetőségét a 60 napon túli késedelem miatti elállás, illetve felmondás esetére. Mindezek alapján az indítványozó kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.400/2017/6. sor számú részítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A fentiek alapján Lenti Város Önkormányzatát mint közhatalmat gyakorló szervezetet az Abtv. 27. §-a alapján megilleti az indítványozói jogosultság. Tekintettel arra, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló polgári peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozottság követelményének is.
- [15] 3.1. Az Abtv. 29. §-a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmével összefüggésben állította.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a testület felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját, „az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [17] 3.3. Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit

kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.

- [18] Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez fűződő joghoz kapcsolódó gyakorlatát a konkrét ügyre vonatkoztatva a következőket állapította meg. A jogerős döntés álláspontját részletesen indokolva számot adott az indítványozó által vitatott körben a mérlegelési szempontokról és azok értékeléséről. A Kúria a felülvizsgálati kérelem kereteihez kötve kellő részletezettséggel értékelte az ott felhozott szempontokat, s ezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a jogerős döntést hatályában fenntartja. Az indítványozó az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmére hivatkozással valójában azt kifogásolta, hogy a bíróság jogi álláspontja eltért az ő álláspontjától a tekintetben, hogy a perben vizsgált szerződésben szabályozott teljesítési biztosíték csak a teljesítés elmaradását biztosította vagy azt igénybe vehető volt bármilyen szerződésszegő magatartás esetén. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vélt sérelmén keresztül a vele szemben hozott bírói döntések törvényességi és nem alkotmányossági kritikáját fogalmazta meg. Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak.
- [19] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1832/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3410/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.943/2020/16. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Lenti Város Önkormányzata) jogi képviselővel (Oppenheim Ügyvédi Iroda) eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.943/2020/16. számú részítélete alaptörvényellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését (az indokolt bírói döntéshez való jogot).
- [2] Az indítványozó előadása, valamint a bírósági ítéletekben megállapított tényállás szerint az indítványozó (a későbbi per felperese) – közbeszerzési eljárás lefolytatását követően – 2015. január 10-én kivitelezési szerződést kötött egy szálloda (szállodaépület, fürdőépület, összekötő folyosó) építésére. A szerződés szerint az indítványozónak különösen fontos érdeke fűződött a szerződött határidőben (300 napon belüli, 2015. november 6-ig) történő teljesítéshez, amennyiben ugyanis a beruházás 2015. december 31-ig nem valósul meg, úgy az indítványozó elveszíti a vissza nem térítendő uniós támogatás egy részét. A felek 2015. december 17-én a szálloda kivitelezéséhez kapcsolódóan – közbeszerzési eljárás lefolytatását követően – további két kisebb értékű kivitelezési szerződést kötöttek (ezek tárgya a gyógyfürdő fejlesztése és a szálláshely bővítését kiegészítő beruházásainak a kivitelezése volt). Mindhárom szerződéshez azonos tartalmú jótállási biztosítékot kötöttek ki a felek.
- [3] 2016. július 25-én a felek képviselői a három szerződés alapján megvalósított építmények műszaki átadás-átvételi eljárásának lezárása, valamint a szerződések teljesítéséhez szükséges dokumentumok indítványozó részére történő átadása céljából tárgyalást tartottak. A tárgyaláson az indítványozót képviselő polgármester a teljesítést igazoló jegyzőkönyvet aláírta, azzal, hogy a teljesítés dátuma 2016. július 25. napja, így a vállalkozó jogosult lett a végszámla benyújtására és az átadott építmény teljes egészében az indítványozó tulajdonába került. Az indítványozó az elkészült épületekre 2016. augusztus 4-én, illetve 15-én használatbavételi engedélyt kapott, a szálloda pedig 2016. július 25-től kezdően ténylegesen üzemelt. Mindeközben az indítványozó 2016. július 14-én keresetet terjesztett elő a vállalkozóval szemben a késedelmes és hibás teljesítés miatt kötbér és az azt meghaladó kárai megtérítése iránt.
- [4] 1.1. Az alperes a kereset elutasítást kérte, illetve viszontkeresetet terjesztett elő kérve – 4 végszámla alapján – vállalkozói díja, egy számla alapján a pótmunka díja és egy másik számla alapján kártérítés – mindösszesen mintegy 435 millió forint – megfizetését. Az indítványozó a viszontkereset elutasítását kérte, mert: (1) az alperes nem vette figyelembe az általa kért árleszállítást, (2) az alperes által nyújtott jótállási biztosíték nem felelt meg a kivitelezési szerződésben foglaltaknak és emiatt a követelés idő előtti, (3) az alperes közbenső szerződésszegést követett el.
- [5] A per során az indítványozó – az alperes által kibocsátott 5 végszámla közül 3 esetében – jelezte, hogy részben – mintegy 184 millió forint értékben – elismeri az alperes követelését, amennyiben az alperes teljesíti a jótállási biztosíték nyújtási kötelezettségét. Az alperes erre hivatkozással kérte részítélet meghozatalát, jelezve, hogy időközben a szerződés szerinti jótállási biztosítékot nyújtott a felperes számára.
- [6] 1.2. A Zalaegerszegi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság vagy törvényszék) részítéletével részben helyt adott a viszontkeresetnek és mintegy 153 millió forint megfizetésére kötelezte a felperest. A Pécsi Ítéltábla (a továbbiakban: másodfokú bíróság vagy ítéltábla) a részítéletet hatályon kívül helyezte és új eljárás

lefolytására kötelezte az elsőfokot, arra utasítva, hogy vizsgálja meg, a jótállási biztosíték megfelelt-e a szerződés rendelkezéseinek és esedékes volt-e az alperes vállalkozói díj követelése.

- [7] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság 4 végzsámla tekintetében megállapította, hogy azok nem esedékesek, ezért az általuk képviselt összeg vonatkozásában (mintegy 295,5 millió forint) a pert megszüntette. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – fellebbezett részében – részben megváltoztatta (mellőzte az indokolás egy részét és leszállította az alperest terhelő perköltség összegét), egyebekben az elsőfokú végzést helyben hagyta. Az ítélet tábla végzésének indokolásában rámutatott, hogy az alperes által átadott jótállási kezesi kötelezvények egyáltalán nem feleltek meg a szerződésben foglaltaknak, a jogosult ugyanis a jótállási biztosítékot a javítási munkálatok elvégzése előtt is igénybe veheti.
- [8] Az alperes 2017. decemberében ismét előterjesztette vizontkeresetét – 4 végzsámla alapján mintegy 295,5 millió forint megfizetésére kérte kötelezni a felperest – arra hivatkozva, hogy immár a szerződés rendelkezéseinek megfelelő jótállási biztosítékot nyújtott.
- [9] Az elsőfokú bíróság 5 számla (4 végzsámla és a pótmunka díjáról szóló számla) tekintetében azt állapította meg, hogy az azokon alapuló követelés idő előtti, mivel a jótállási biztosíték továbbra sem felelt meg a szerződés rendelkezéseinek, ezért a pert e követelések tekintetében megszüntette.
- [10] A másodfokú bíróság 2 végzsámla és a pótmunka díját tartalmazó számla tekintetében az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására kötelezte, a többi számla által lefedett követelések tekintetében pedig helyben hagyta azt. A végzés indokolása szerint a pótmunka esetében nincs helye jótállási biztosítékknak, a 2 végzsámla tekintetében pedig az alperes szerződésszerűen nyújtotta a jótállási biztosítékot. Ezt követően az alperes a két végzsámla és a pótmunka díjáról szóló számla tekintetében kérte részítélet meghozatalát.
- [11] A törvényszék részítéletével kötelezte az indítványozót a 2 végzsámlán alapuló – és általa is elismert – követelésrész megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A bíróság szerint a 2 végzsámla tekintetében a jótállási biztosíték szerződésszerű volt, ezért a követelés nem idő előtti, másrészt az indítványozó a számlákon alapuló követelés egy részét elismerte.
- [12] Az ítélet tábla a 2 végzsámla alapján megítélt követelés tekintetében az elsőfokú részítéletet helyben hagyta, a keresetet elutasító rendelkezését pedig megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizesse meg az indítványozónak a szerződési összeg 5%-ának megfelelő összegű óvadékot, egyebekben a vizontkeresetet elutasító rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot e körben új eljárás lefolytatására és újabb határozat meghozatalára kötelezte.
- [13] 1.3. A jogerős részítélet ellen mindkét fél felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, az alperesét a Kúria hivatalból elutasította, az indítványozó pedig csak a 2 végzsámla tekintetében támadta a jogerős részítéletet, ezért a Kúria csak e körben vizsgálta azt.
- [14] Az indítványozó érvelése szerint a perbeli keresetet és vizontkeresetet azok ténybeli alapja az alapul fekvő anyagi jogviszony és a vizsgálandó alperesi magatartás szoros összefüggései, ebből adódóan a jogvita komplexitása és az alkalmazott anyagi jogi rendelkezések miatt kizárólag egységesen lehetett volna elbírálni, ezért a részítélet meghozatalának feltételei még a kiemelt jelentőségű pernek minősülő eljárásban sem álltak fenn.
- [15] A Kúria szerint azonban az indítványozó álláspontja nem helytálló. A polgári peres eljárásban főszabály szerint valóban az ítélet teljességének az elve érvényesül, azaz a perben a felek által érvényesített igényekről a bíróságnak az ügyet érdemben befejező határozatában egyidejűleg kell döntenie. A részítélet és a közbenső ítélet pedig kivételt jelentenek a főszabály alól. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) a kiemelt jelentőségű perek tekintetében úgy rendelkezett, hogy bizonyos feltételek teljesülése esetén [rég Pp. 213. § (2) bekezdése] a bíróság köteles részítéletet hozni. E három konjunktív feltétel a következő: a) a fél indítványt tett a részítélet meghozatalára, b) az indítvánnyal érintett körben nincs további, elrendelt bizonyítási indítvány, c) fennállnak a részítélet meghozatalának a régi Pp. 213. § (2) bekezdés szerinti eljárási feltételei.
- [16] A perben a Kúria szerint – mint arra az ítélet tábla is helyesen rámutatott – a három feltétel teljesült: az alperes a 2 végzsámla tekintetében kérte részítélet meghozatalát az indítványozó által elismert követelés összegéig, és e körben elrendelt bizonyítási indítvány nem volt, illetve fennálltak a részítélet meghozatalának eljárási feltételei is. Helytállóan foglalt állást a másodfokú bíróság abban a kérdésben is, hogy az indítványozó többféle jogcímen érvényesített igényének és az alperes vizontkeresettel érvényesített vállalkozói díj követelésének azonos jogviszonyból eredő jellege nem zárja ki részítélet meghozatalát. A Kúria hangsúlyozta, hogy a régi Pp.-nek

a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó 386/H. §-a alapján csak a részítélet meghozatalának eljárásjogi feltételeit vizsgálhatta. Mindezek alapján a Kúria a jogerős részítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályban fenntartotta.

- [17] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga részelemét, az indokolt bírói döntéshez való jogot.
- [18] Álláspontja szerint a Kúria helytelenül mellőzte olyan anyagi jogi kérdések vizsgálatát és megválaszolását, mint hogy jogszerű volt-e a szerződésszegő alperes követelése, a szerződésszerű teljesítést biztosító garanciák önálló jogviszonyként kezelendők-e vagy járulékosként, illetve beszámíthatóak-e a szerződés teljesítéséért járó ellenszolgáltatásba. Az indítványozó véleménye szerint a Kúria helytelenül értelmezte és alkalmazta a régi Pp. 386/H. §-át, ami ellentmond a jogintézmény céljának, ti. a kiemelt jelentőségű perek gyors és hatékony lezárásának. Ennek következményeképp a per évekig húzódott és bár elvileg az indítványozó kereseti kérelmének pozitív elbírálásakor helye lehet beszámításnak, a részítélet hatályon kívül helyezésének, módosításnak, azonban gyakorlatilag a felszámolás alatt álló alperes fizetésektelensége kizárja, hogy az indítványozó hozzájusson a követeléséhez.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A fentiek alapján Lenti Város Önkormányzatát mint közhatalmat gyakorló szervezetet az Abtv. 27. §-a alapján megilleti az indítványozói jogosultság. Tekintettel arra, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló polgári peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozottság követelményének is.
- [20] 3.1. Az Abtv. 29. §-a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmével összefüggésben állította.
- [21] 3.2. Az Alkotmánybíróság mindenképp rámutat, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a testület felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját, „az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helyállón értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [22] 3.3. Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást

- fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata {30/2014. (IX. 3.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez fűződő joghoz kapcsolódó gyakorlatát a konkrét ügyre vonatkoztatva a következőket állapította meg. A jogerős döntés álláspontját részletesen indokolva számot adott az indítványozó által vitatott körben a mérlegelési szempontokról és azok értékeléséről. A Kúria a felülvizsgálati kérelem kereteihez kötve kellő részletezettséggel értékelte az ott felhozott szempontokat, s ezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a jogerős döntést (részben) hatályában fenntartja. Az indítványozó az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmére hivatkozással valójában azt kifogásolta, hogy a bíróság jogi álláspontja eltért az ő álláspontjától a tekintetben, hogy a perben helye volt-e részítélet meghozatalának.
- [24] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vélt sérelmén keresztül a vele szemben hozott bírói döntések törvényességi és nem alkotmányossági kritikáját fogalmazta meg. Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak.
- [26] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/260/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3411/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.886/2018/5. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselővel eljárva (dr. Flumbort András ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.886/2018/5. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és – a Fővárosi Ítéletábla 3.Pf.21.082/2017/4/II. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 34.M/P.23.287/2016/13. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, a XIII. cikket, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó, a későbbi per felperese, 2013. februárjában és márciusában két támogatási szerződést kötött a Pénzügyminisztériummal (jelenleg Nemzetgazdasági Minisztérium), a későbbi per alperesével. A GOP-1.3.1-11/A-2012-0159. számú szerződés (a továbbiakban: Szerződés1.) tárgyát „LED alapú fényterápiás fekvőkabin kifejlesztése”, a GOP-1.3.1-11/A-2012-0367. számú szerződés (a továbbiakban: Szerződés2.) tárgyát pedig „LED panelekből álló kombinált szolárium kifejlesztése” képezte. A támogatások forrása az Európai Unió fejlesztési alapjából származott. Az alperes helyszíni ellenőrzést végzett az indítványozónál, amely során megállapította, hogy szabálytalanság történt a támogatási szerződések teljesítésével kapcsolatban. Az indítványozó jogorvoslattal élt a megállapításokkal szemben. A Központi Koordinációs Szerv (a Miniszterelnökség Jogai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkársága) 2015. szeptemberében hozott határozataiban a szabálytalanságokat megállapító döntéseket helybenhagyta, és felhívta a figyelmet arra, hogy további jogorvoslatnak nincs helye. Az alperes 2015. október 13-án a szabálytalanságok megállapítása miatt elállt a Szerződés1.-től és a Szerződés2.-től. Az indítványozó az elállás folytán visszakövetelt támogatási összeget (mintegy 125 millió forint) nem fizette vissza, ezért az adóhatóság végrehajtási eljárást indított az indítványozóval szemben. Az indítványozó bírósághoz fordult, kérve a két támogatási szerződés vonatkozásában tett alperesi elállási nyilatkozatok érvénytelenségének a megállapítását. Előadása szerint a szabálytalansági eljárás valótlan megállapításokat tartalmazott, mert a teljesítés szerződésszerű volt, így nem lett volna helye elállásnak. Sérelmezte, hogy az alperes kizárta a jogorvoslat lehetőségét, ami ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [4] 1.2. A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította. A törvényszék rögzítette, hogy a szabálytalansági eljárás részletes szabályait a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) tartalmazza. Az R. 99. § (4) bekezdése szerint a központi koordinációs szerv jogorvoslati kérelem tárgyában hozott döntése ellen további jogorvoslati kérelem előterjesztésének nincs helye. A törvényszék álláspontja szerint a szerződéses jogviszonyba beékelődő szabálytalansági eljárás lényegében minden elemében közigazgatási jellegű, amelynek eredménye köti a feleket, a döntés felülvizsgálatára pedig a polgári bíróságnak nincs hatásköre. Tárgyi ügyben mindkét szerződés kapcsán szabálytalanságot állapítottak meg (így például: az indítványozó a kért hiánypótlásoknak nem tett eleget, illetve olyan berendezést kívánt elszámolhatóvá tenni, amely nem felelt meg a pályázati feltételeknek). Az alperes a fentiekre tekintettel élt az elállás jogával, az indítványozó pedig kimerítette

a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget. A törvényszék szerint az alperes elállása okszerű volt és megfelelt jogszabályi előírásoknak, az indítványozó felperes pedig kizárólag a szabálytalansági eljárás hibáira hivatkozott (amelyek csak a szabálytalansági eljárásban vizsgálhatóak), ezért a keresetet – hatáskör hiányában – el kellett utasítania.

- [5] 1.3. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a törvényszék ítéletét – a tényállás kiegészítése mellett – hatályában fenntartotta. Az ítéltábla rögzítette, hogy a Szerződés¹ kapcsán szabálytalanságként merült fel, hogy az indítványozó vállalta, hogy 300 fő tesztalanyon kipróbálja a készüléket, ám ezt nem tudta igazolni, illetve az indítványozó felperes nyilatkozatából valószínűsíthető, hogy a projekt keretében megvalósított eszköz nem rendelkezik több funkcióval, mint egy átlagos szolárium, így nem felel meg a pályázati kiírásban foglaltaknak. A Szerződés²-vel összefüggésben a tényállást annyival egészítette ki a másodfokú bíróság, hogy az indítványozó – amellett, hogy itt sem tudta igazolni a 300 tesztalanyon való kipróbálás tényét – nem rendelkezett olyan engedélyekkel, amelyek orvostechikai eszköz forgalomba hozatalához szükségesek lettek volna, illetve olyan dokumentumokkal, amelyek tartalmazták volna az eszköz technikai specifikációját (UV kibocsátás, a káros hatásokat kizáró szakvélemény).
- [6] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját az ügy érdemét illetően, így egyetértett azzal, hogy bár az indítványozó *pro forma* az elállási nyilatkozatok érvénytelenségének a megállapítását kérte, a kereset tartalmában a nyilatkozatok jogszerűtlenségének a megállapítására irányult. A másodfokú bíróság szerint helytálló volt a törvényszék álláspontja abban a vonatkozásban is, hogy az R. 99. § (4) bekezdése, valamint 92. § (1) bekezdése, 94. § (1) bekezdése és a 97. § (1) bekezdése szerint a szabálytalansági eljárásban hozott döntések bírósági felülvizsgálatára nincs mód, ezért hatályában fenntartotta az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [7] 1.4. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.886/2018/5. számú ítéletével a jogerős másodfokú ítélet hatályában fenntartotta, azonban más indokok alapján látta megalapozottnak a kereset elutasítását. A felülvizsgálati bíróság hivatkozott a 3385/2018. (XII. 14.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh.), amelyben bírói kezdeményezés alapján az Alkotmánybíróság vizsgálta az R. 99. § (4) bekezdését az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tükrében. Az Abh. kimondta
- „A Korm.r. [R.] a szabálytalansági eljárásban a lebonyolításban résztvevő szervezet által tett megállapítással szemben egyszeri jogorvoslatot tesz lehetővé [Korm.r. 92. § (1) bekezdés, 99. § (4) bekezdés], amely a Korm.r. által bevezetett szabálytalansági eljárás belüli jogorvoslatra utal.
- Ez azonban nem jelenti és nem is jelentheti a polgári perrendtartás alkalmazásának kizárását az ügyben: erről ugyanis a Korm.r. nem rendelkezik. A támogatási szerződéstől mint polgári jogi szerződéstől való elállás esetén a szerződésszegéssel kapcsolatban tett megállapítások a polgári bíróság előtt vitathatók (lásd a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 7. §, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 1:6. §). Erre tekintettel a Korm.r. 99. § (4) bekezdése nem értelmezhető a bírói út kizárásának, kizárólag a Korm.r. szerinti szabálytalansági eljárás belüli jogorvoslat további igénybevitelét korlátozza. Ez a korlátozás ugyancsak nem értelmezhető a polgári perrendtartás szerint a feleket és a bírót megillető jogosultságok és kötelezettségek korlátozásaként, így a bizonyítás vagy a jogorvoslat vonatkozásában is a polgári perrendtartás szabályai alkalmazandók.
- Mindebből következően a Korm.r. 99. § (4) bekezdése nem képezi akadályát a bírósági út igénybevitelének, illetve a polgári perrendtartás szerinti jogorvoslati lehetőségek igénybevitelének sem, továbbá annak sem, hogy a bíróság a szerződéstől elállás jogszerűségét érdemben megvizsgálja.” (Indokolás [29]–[31])
- [8] A fentiek alapján a Kúria rögzítette, hogy az indítványozó (támogatott) a szerződéstől való elállás jogszerűségét polgári perben vitathatja, azonban a szabályozás sajátosságai okán csak megállapítási keresetet terjeszthet elő.
- [9] A tárgyi ügy vonatkozásában a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság a támogatási szerződéstől elállás jogszerűségét, a közpénz felhasználásának ahhoz vezető módját érdemben megvizsgálta, ennek érdekében a tényállást kiegészítette. A kúriai ítélet indokolása szerint az ítéltábla értékelt a bizonyítékokat és azokból helyesen vont le azt a következtetést, hogy az alperes jogszerűen állt el a támogatási szerződéstől, mivel az indítványozó nem szerződésszerűen teljesített, a támogatás jogszabályi és szerződéses feltételeinek nem tett eleget. A Kúria rámutatott arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban a szabálytalansági eljárásban tett hiánypótlási felhívások már nem voltak teljesíthetőek, a hiányzó okiratok nem voltak pótolhatóak, ugyanígy az elállást követően keletkezett bizonyítékok sem voltak felhasználhatóak.

- [10] A Kúria álláspontja szerint tehát a kereset elutasításának oka nem a bírósági út hiánya volt, hanem az, hogy az indítványozó alaptalanul vitatta a szerződészegés megállapítását.
- [11] 2. Az indítványban és annak kiegészítésében kifejtett indítványozói álláspont szerint a Kúria ítélete sértette a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz, a tulajdonhoz való jogot, valamint ellenétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és az R) cikk (2) bekezdésével.
- [12] A nyilvános tárgyaláshoz való joga sérült az indítványozó szerint akkor, amikor – kifejezett kérése ellenére – a Kúria mellőzte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 274. § (1) bekezdésének az alkalmazását a perben. Ez a rendelkezés előírja, hogy a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kell elbírálnia, amennyiben azt a felek valamelyike kéri. Az indítványozó szerint a Kúria – annak ellenére, hogy hivatkozott rá – nem alkalmazta az Abh.-ban foglaltakat, ezáltal kiüresítette a jogorvoslathoz való jogát azzal, hogy teljeskörűen figyelmen kívül hagyta az ő bizonyítási indítványait. Mindezek oda vezettek, hogy a jogorvoslat csak formális volt, a Kúria érdemben nem vizsgálta meg az alperes elállási nyilatkozatának a jogszerűségét.
- [13] Az indítványozó előadása szerint mintegy 50 millió forint önrészt biztosított a támogatott eszközök kifejlesztéséhez, amelyet az alperes elállása miatt lényegében elveszített. Ez álláspontja szerint sérti a tulajdonhoz való jogát, mivel az alkotmánybírósági gyakorlat alapján a tulajdonjogi védelem – kivételese esetekben – a tulajdoni várományokra is kiterjed.
- [14] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekeelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [16] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári peres eljárásban félként vett részt, így indítványozói jogosultsága megállapítható. A határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeinek csak részben tesz eleget. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése [3058/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [12]; 3153/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [17] Az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állította. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alkotmányjogi panaszt alapítani [3164/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [41]; 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]]. Jelen esetben az indítvány nem ebben az összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére.
- [18] Az indítványozó a tulajdonjog sérelmére [Alaptörvény XIII. cikk] is hivatkozott, azonban e körben csak állította az alapjogi sérelmet, de alkotmányjogilag releváns indokolást nem adott elő [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], ami szintén az érdemi vizsgálat akadályát képezi.
- [19] Mindezek alapján az indítvány csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében felelt meg a határozottság törvényi követelményeknek, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz kizárólag ezen elemét vizsgálta.
- [20] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.

- [21] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [22] 3.3. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmének a megállapítását kérte, mivel a Kúria – a felperes indítványozó kérelme ellenére – nem nyilvános tárgyaláson bírálta el a felülvizsgálati kérelmét. A régi Pp. 274. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet – főszabály szerint – tárgyaláson kívül bírálja el, köteles azonban tárgyalást tartani, ha a felek bármelyike azt kéri. Az indítványozó álláspontja szerint a tárgyalás mellőzése önmagában is megvalósította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét. A Kúria valóban figyelmen kívül hagyta az indítványozó tárgyalás tartására irányuló kérelmét és ítéletében sem tett említést arról, hogy a törvényi előírás ellenére miért tárgyaláson kívül bírálta el a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a törvénysértés egyben megvalósította-e a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [23] A Kúria ítéletében kifejtette, hogy a szabálytalansági eljárásban a szabálytalanság megállapítása és az annak kapcsán hozott jogorvoslati döntés nem tekinthető önálló hatósági aktusnak, így nem támadhatóak a közigazgatási bíróság előtt. Ugyanakkor a támogatott, jelen esetben az indítványozó, a szerződéstől való elállást polgári perben vitathatja, illetve lehetősége van arra is, hogy a támogatás visszafizetésére kötelező hatósági határozatot közigazgatási bíróság felülvizsgálja. A fenti eljárási mechanizmus sajátosságai miatt a Kúria az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben már nem vizsgálhatta azokat a bizonyítékokat, amelyeket az indítványozó a szabálytalansági eljárásban terjesztett elő, illetve azokat, amelyek az elállást követően keletkeztek. A fentiekben túl a Kúria – szemben az első- és a másodfokú bírósággal – érdemben vizsgálta a kereseti kérelemben foglaltakat, azonban a felülvizsgálati eljárásban a régi Pp. 275. § (1) bekezdése alapján bizonyítás felvételének nem volt helye, így a Kúria csak a rendelkezésre álló iratok alapján hozhatott döntést. Mindezek alapján megállapítható, hogy tárgyalás tartása esetén sem lett volna mód az indítványozó bizonyítási indítványainak figyelembevételére, ezért az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a nyilvánvaló törvénysértés nem érte el az alaptörvény-ellenesség szintjét.
- [24] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmén keresztül az indítványozó valójában azt kifogásolta, hogy a bizonyítási indítványait a Kúria mellőzte. Az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata szerint – nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [25] 3.4. Az indítványozó a jogorvoslathoz való joga sérelmére is hivatkozott, mivel véleménye szerint a Kúria azzal, hogy figyelmen kívül hagyta az Abh.-ban foglaltakat, és így nem vizsgálta érdemben a kereseti kérelmét, kiüresítette a jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó állításával szemben megállapítható, hogy a perben eljáró bíróságok közül épp a Kúria volt az, amely érdemben foglalkozott az elállás jogszerűségének a vizsgálatával. A perben az elsőfokú bíróság hatáskörének hiányát állapította meg, a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában ugyan kitért az alperesi magatartás jogszerűségének vizsgálatára, de egyetértett a törvényszék azon megállapításával, hogy az R. 99. § (4) bekezdése alapján a bíró út kizárt. Ezzel szemben a Kúria az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás, a rendelkezésre álló iratok és a vonatkozó bírósági gyakorlat alapján hozta meg döntését, amelyben részletesen indokolta a kereset elutasításának okát, ti., hogy az indítványozó miért állította alaptalanul az alperesi elállás jogsértő mivoltát. A fentiek alapján a jogorvoslathoz való jog sérelme fel sem merülhetett a Kúria döntésével szemben.

- [26] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1120/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3412/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.500/2019/5. számú végzése alaptörvényellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Kende Péter ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.500/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésével valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó gazdasági társaság adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti per felperese.
- [5] A bírósági eljárás előzménye, hogy az indítványozóval szemben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le az adóhatóság, amelynek során adókülönbözetet állapított meg, az adóhiány után adóbírságot és késedelmi pótlékot szabott ki. A másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat tartalmazta a jogorvoslati tájékoztatást, amely szerint „a keresetlevél elektronikus úton is elő terjesztő a NAV honlapjáról letölthető, a keresetlevél elektronikus betérjesztésére szolgáló űrlap (NAVKPER) megfelelő kitöltésével”.
- [6] Az indítványozó a keresetlevelét jogi képviselője útján 2018. január 22. napján elektronikus úton a NAVKPER nyomtatvány kitöltésével kívánta előterjeszteni, melyet az alperes rendszere nem fogadott be, azt elutasította. Az elutasító értesítéshez 15 óra 20 perc 26 másodperckor elutasító nyugtát küldött, mely szerint: „Ezt a bizonylattípust nem tudjuk fogadni, mert csak az aktuális bevallás, adatszolgáltatás, adatbejelentés küldhető elektronikusan. Kérjük szíveskedjen honlapunkról a tárgyévre vonatkozó legfrissebb verziót kitölteni és elküldeni.”
- [7] Ezt az elektronikus nyugtát az indítványozó másnap, 2018. január 23. napján töltötte le. Az indítványozó felperes jogi képviselője útján ugyanezen a napon, tehát a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidő lejártát követő napon, 2018. január 23. napján papír alapon nyújtotta be keresetlevelét, és mivel azt határidőn túl nyújtotta be, igazolási kérelmet is előterjesztett.
- [8] Az alperes a védírával együtt a keresetlevelet az elsőfokú bírósághoz előterjesztette és abban a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 42. § (4) és 48. § (1) bekezdés *i*) pontjára hivatkozva a keresetlevél visszautasítását kérte.
- [9] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3. sorszám alatti végzésével a Kp. 36. § (1) bekezdés *g*) pontja alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 153. § (1) (3) és (4) bekezdései alapján az indítványozó felperes igazolási kérelmének helyt adott, és a keresetet érdemben bírálta el. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.215/2018/18. számú ítéletében az adóhatóság első- és másodfokú határozatát megsemmisítette és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [10] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes adóhatóság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a Kfv.I.35.500/2019/5. számú, – a panaszban támadott – végzésével a bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

- [11] A Kúria megállapította: a perben nem volt vitás, hogy a felperes az alperes határozata elleni keresetlevelét elektronikus úton volt köteles előterjeszteni a NAV által rendszeresített elektronikus nyomtatvány felhasználásával. A keresetlevelet az alperes rendszere azért nem fogadta, mert annak előterjesztésekor már új elektronikus nyomtatványt rendszeresítettek. Az indítványozó mint felperes a sikertelen elektronikus úton történő benyújtást követő napon, papír alapon terjesztette elő keresetlevelét, egyben igazolási kérelmet is előterjesztett. Ennek az elsőfokú bíróság helyt adott. E végzéssel szemben külön fellebbezésnek a Kp. 36. § (1) bekezdés g) pontja alapján alkalmazandó Pp. 154. § (2) bekezdése alapján nem volt helye, így az alperes azt csak az ítélet elleni felülvizsgálati kérelemben vitathatta.
- [12] A Kúria szerint tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor az igazolási kérelem elbírálásakor a mulasztás vétlenségének valószínűsítéséhez elegendőnek ítélte az elektronikus nyomtatvány változásának tényét. A kúriai döntés indokolása szerint ez a körülmény azonban még méltányosság gyakorlása esetén sem alkalmas a mulasztás vétlenségének valószínűsítésére. Az alperes határozatának rendelkező része a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdés *da*) pontjában írt kötelezettségnek megfelelően tartalmazza a jogorvoslat lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a jogorvoslati eljárásról, bírósági felülvizsgálat esetén a tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről való tájékoztatást. A Kúria megítélése szerint az alperes ezzel a jogszabályi tájékoztatási kötelezettségének teljes körűen eleget tett, mivel a Ket. 72. § (1) bekezdés *da*) pontjából nem vezethető le olyan jogértelmezés, mely szerint a hatósági tájékoztatásnak tartalmaznia kellene a jogorvoslat benyújtására szolgáló elektronikus nyomtatvány jogorvoslati határidő alatti esetleges változásának lehetőségére utaló figyelemfelhívást is.
- [13] A Kúria érvelése szerint az alperes tájékoztatása a határozat keltének időpontjában a jogszabálynak megfelelő volt. A NAVKPER űrlap 2017. év végéig volt használható, 2018. január 1. napjától a szintén a NAV honlapjáról letölthető NAVKPER2 űrlapot kellett a keresetlevelét előterjesztéséhez felhasználni. Erről a NAV hivatalos honlapján több alkalommal tájékoztató jelent meg.
- [14] A Kúria rámutatott, hogy a felperesi küldemény elutasító –, a fellebbezési határidő utolsó napján 15 óra 22 perccor küldött – nyugtája a visszautasítás okának feltüntetése mellett tartalmazta a „kérjük, szíveskedjen a honlapunkról a tárgyévre vonatkozó legfrissebb verziót kitölteni és elküldeni” szövegrészt is. Az indítványozó mint felperes a hatályos űrlap letöltésével a keresetlevelét elektronikus úton még határidőben elő tudta volna terjeszteni. Ennek elmulasztása – a perbeli tényállás alapján – nem tekinthető önhibán kívülinek.
- [15] A fentiekben írottakra figyelemmel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 121. § (1) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A kúriai végzés indokolása szerint: „Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak az igazolási kérelmet a Kúria által kifejtett értelmezés alapján kell elbírálnia azzal, hogy a felperes által megjelölt körülmény a mulasztás vétlenségének megállapítására nem alkalmas.”
- [16] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszát, amelyben az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozott.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga azáltal sérült, hogy a NAV határozatában olyan kioktatást közölt vele, amely tévesnek bizonyult; s tette ezt úgy, hogy ő maga változtatta meg azon szabályokat, amelyek be nem tartása miatt a jogorvoslat elutasítását kérte, és e változtatásra nem hívta fel a figyelmét.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme indokolásául előadta, hogy bár az alkalmazandó jogszabályok nem írják elő annak közlését, hogy a jogorvoslatot milyen nyomtatványon kell előterjeszteni, és ennek „szűkkeblű, jóindulatúnak és ügyfélbarátnak semmiképpen sem nevezhető” értelmezése oda talán még valóban elvezethet, hogy ha tehát ez nem kötelező, és az ügyfél tévesen választ nyomtatványt, akkor viselje ennek terhét.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint az azonban ebbe a logikába semmi esetre sem férhet bele, hogy tehát a közigazgatási hatóság azt is megteheti, hogy kifejezetten félretájékoztatja az ügyfelét, olyan kioktatást ad neki, amelynek végrehajtása az ügyfél jogainak csorbulásához vezet. Az alkotmányos elvnek tekinthető, hogy a közigazgatási szerv téves jogorvoslati tájékoztatása miatt az ügyfelet joghátrány nem érheti. Az indítványozó szerint ez az elv sérült a támadott végzés miatt.
- [20] Az indítványozó kiemeli, hogy különös súllyal kell kiemelni azt a tényt, hogy jelen esetben az eljáró közigazgatási hatóság és a nyomtatványt megváltoztató hatóság: egy és ugyanazon jogi személy. Álláspontja szerint

nem helytálló a Kúriának azon hivatkozása, hogy tulajdonképpen nem is történt téves tájékoztatás, mivel a NAVKPER nyomtatvány decemberben – amikor a közigazgatási hatóság ezt jelölte meg határozatában, mint ami beadható kereset – még érvényes volt, s csak január 1-ével változtatta meg a NAV, önmaga NAVKER2-re. Az alperes határozta 2017. december 19-én kelt, a 30 napos keresetindítási határidő – és a karácsonyi ünnepek léte – ismerete tekintetében tehát minimális empátiával nyilvánvalóan tudható volt, hogy indítványozó biztosan nem decemberben, hanem csak januárban készül el azzal a keresetlevéllel, amelyet az új eljárási szabályok megváltozott előírásának megfelelően, tehát sokkal szigorúbb követelmények szerint kell megírnia.

- [21] Az indítványozó szerint az lett volna tehát a minimálisan elvárható, ha a nyomtatványt megváltoztatható NAV kioktatásában legalább ezt közli: ha december 31. előtt adja be a keresetet, azt a NAVKPER nyomtatványom teheti, ha azonban január elsejét követően, akkor már a NAVKPER2 nyomtatványon. Ha pedig a NAV szerint a NAVKPER nyomtatvány 2017. december 31-ét követően már nem volt alkalmas keresetlevél benyújtására, kötelessége lett volna azt a nyomtatványok közül kivenni, és valamennyi elektronikus felületen beszüntettetni annak jelenlétét.
- [22] Az indítványozó kifejtette, hogy a tájékoztatás jogszerűsége pedig nem függetleníthető a közigazgatási eljárásban kötelezően érvényesülni rendelt többi alapelvtől, mint a tisztességes ügyintézéshez való jogtól vagy a tájékoztatáshoz való jogtól. A tájékoztatás, a kioktatás célja éppen az olyan ügyféli jogok, mint a jogorvoslathoz való jog gyakorlásának – az eljárási törvényben meghatározott módon történő – elősegítése, másfelől az esetleges félrevezető tájékoztatás e jogelvek érvényesülése ellen hat. A hibás, nem jogszabályszerű tájékoztatás ugyanakkor önmagában nem jelentheti azt, hogy akár az azt tartalmazó döntés, akár az e döntést felülvizsgáló döntés a jogorvoslathoz való jog *ab ovo* sérelmével járna. Azonban a jogorvoslati módot megjelölő téves hatósági tájékoztatás sérti a hatékony jogorvoslathoz való jogot. Az indítványozó meggyőződése szerint a hibás kioktatás és a kereseti kérelem Kúria szerinti visszautasításának szükségessége közötti összefüggés megállapítható, ez pedig a tisztességes eljáráshoz való jog súlyos megsértésén át a jogorvoslathoz való jog sérelmét is jelenti. Az indítványozó szerint a Kúria támadott döntése megfosztotta a jogorvoslat jogától, mivel ténylegesen elzárta az utat a keresete érdemi tárgyalásától, a tényleges jogorvoslattól, amikor előírta az elsőfokú bíróság számára, hogy ugyanúgy értelmezze „a mulasztás vétlenségének megállapítását”, mint a Kúria eljáró tanácsa.
- [23] Az indítványozó kifejti, hogy a közigazgatási döntés elleni jogorvoslatnak pedig ki kellett volna merítenie a ténylegesség és a hatékonyság követelményét is. A közigazgatási hatóság téves jogorvoslati tájékoztatása folytán a kereseti kérelmét elutasítani rendelő kúriai végzés elzárja az indítványozót a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségétől, ez pedig alapjogsérelemmel jár: ez az Alaptörvény XXIV cikk (1) bekezdésének illetve a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét idézte elő.
- [24] A fentiek alapján az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.500/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [26] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [27] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [28] A Kúria a Kfv.I.35.500/2019/5. számú végzését az indítványozó jogi képviselőjének 2020. február 11-én kézbesítették, míg az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. február 21-én nyújtotta be elektronikus úton az első fokon eljáró bíróságra. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.I.35.500/2019/5. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [29] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett. A jogi személy indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult [Abtv. 51. § (1) bekezdése]. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

- [30] Az indítvány az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [31] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont első fordulata].
- [32] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a támadott, a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező és az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra utasító –, az alsóbb fokú bíróság számára a meghozandó új határozat tekintetében mérlegelést nem engedő – kúriai döntést, amelynek tekintetében az alkotmányjogi panaszban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze, az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni [lásd az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 3. pontját].
- [33] 3.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában felel meg.
- [34] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozat és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs alkotmányjogi összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a panasznak ez az eleme érdemben ezért sem volt vizsgálható [pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [35] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz és megjelöli az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő annak megsemmisítésére.
- [36] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét is.
- [37] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [38] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [39] Az indítványozó szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga azáltal sérült, hogy a Kúria az – indítványozó megítélése szerint – téves kioktatást nem értékelte megfelelően, és önhibának minősítette azt, amint betartotta azon szabályt, amelyet a NAV kioktatása írt elő számára. Megítélése szerint a jogorvoslati joga azáltal sérült, hogy a Kúria támadott végzésével megfosztotta a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségétől, megtagadta tőle annak az alkotmányos jogának a gyakorlását, hogy jogorvoslati kérelmét érdemben tárgyalják. Nehezményezi, hogy a Kúria kizárólag rá terhelte a közigazgatási hatóság tévedését, s ezzel „kiszemelte” a felsorolt alkotmányos jogaiból.
- [40] A kúriai döntés szerint az elsőfokú bíróság jogorvoslati kioktatásra vonatkozó része megfelelt a hatályos jogszabályi előírásoknak. A Kúria rögzítette, hogy arról, hogy 2018. január 1. napjától a NAV honlapjáról letölthető NAVKPER2 űrlapot kell a keresetlevél előterjesztéséhez felhasználni, a NAV hivatalos honlapján több alkalommal tájékoztató jelent meg.
- [41] A Kúria rámutatott, hogy felperesi küldemény elutasító – a fellebbezési határidő utolsó napján 15 óra 22 perckor küldött – nyugtája a visszautasítás okának feltüntetése mellett tartalmazta a „kérjük, szíveskedjen a honlapunkról a tárgyévre vonatkozó legfrissebb verziót kitölteni és elküldeni” szövegrészt is. Ennek figyelembevételével az indítványozó a hatályos űrlap letöltésével, és annak kitöltésével a keresetlevelét elektronikus úton még határidőben elő tudta volna terjeszteni. Ennek elmulasztása – a perbeli tényállás alapján – nem tekinthető önhibának.
- [42] Az Alkotmánybíróság több alkalommal rámutatott, hogy az elektronikus úton történő kapcsolattartásra vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezések be nem tartása esetén a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, ezek tekintetében a bírói jogszabályértelmezés helyességét vitató kérelmek az indítványozó számára kedvezőt-

- len bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelentik {lásd pl. 3270/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [45]–[47]; 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [44]–[47]}.
- [43] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a jogerős döntéstől eltérően értékelje.
- [44] A bírósági határozattal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [45] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasz nem fogadható be, mert az egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [46] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Ezen alternatív feltételek bármelyikének megléte indokot ad a befogadásra.
- [47] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen a Kúria jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [48] A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [49] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [50] 5. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/573/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3413/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 1. § (3) bekezdése, valamint 3. § (1) bekezdésének *cd*) pontja és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Szabó-Nagy Péter ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszában – a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 1. § (3) bekezdése, valamint 3. § (1) bekezdésének *cd*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, és az adott ügyben való alkalmazásának kizárását kérte az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának 16. bekezdése, B) cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései és 28. cikke sérelmére hivatkozással.
- [3] Az indítványozó kérte továbbá az Alkotmánybíróságtól – az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a megsemmisítését, az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.485/2019/2. számú végzésére és a Fővárosi Törvényszék 31.Fpkh.156/2019/10. számú végzésére kiterjedő hatállyal, mivel véleménye szerint azok ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikkének (1) bekezdésével.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [5] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló felszámolási eljárásban az indítványozó gazdasági társaság mint hitelező vett részt.
- [6] A pénzügy tanácsadó kft. mint adós felszámolását a bíróság 2015. december 12-én indította meg, felszámolóként a K. Kft. került kirendelésre. Az indítványozó tőke és nyilvántartásba vételi díj, valamint késedelmi kamat iránti – engedményezéssel szerzett – hitelezői igényéből a felszámoló a tőke és a nyilvántartásba vételi díj iránti követelést nyilvántartásba vette, erről 2016. december 19-én kelt visszaigazolásában az indítványozót tájékoztatta. Ezt követően a felszámoló 2019. április 10-én kelt levelében tájékoztatta az indítványozót, hogy az adós társasággal szemben fennálló 478 210 Ft tőke és 5 000 Ft nyilvántartásba vételi díjből álló elismert hitelezői igénye teljesítését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:205. §-a szerint az E.-F. Pénzügyi Zrt. átvállalta, és az érintett összegeket az indítványozó részére kifizette, ezért a felszámoló az indítványozót a hitelezői nyilvántartásból törölte.
- [7] Az indítványozó ezt követően, 2019. április 29. napján, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 51. § (1) bekezdésére hivatkozással, kifogást terjesztett elő a felszámoló – az indítványozó megítélése szerint – jogszabálysértő intézkedése miatt. Kifogásában kérte annak megállapítását, hogy a hitelezői igénye nem nyert kielégítést, mert a felszámoló jogszerűen nem állapodhatott meg az E.-F. Zrt.-vel a Ptk. 6:205. § szerinti teljesítésátvállalásban, a szerződés ezért tilos és semmis, valamint kérte annak megállapítását is, hogy a harmadik személy nem a teljes hitelezői igényét fizette meg. Az engedményezés bejelentésekor ugyanis a 2016. március 11-től járó törvényes kamatokra is igényt tartott, a harmadik személy azonban kizárólag a tőkét és a nyilvántartásba vételi díjat fizette meg, a kamatokat nem. Kérte a törlésre vonatkozó intézkedés megsemmisítését és hitelezői igényének a nyilvántartásba való visszajegyzését azal, hogy azt a jogerős bírósági végzéssel jóváhagyott vagyonfelosztás szerint elégítse majd ki a felszámoló.

- [8] A felszámoló kérte a kifogás elutasítását. Hivatkozva a Győri Ítéltábla Fpkhf.IV.25.677/201562. számú végzésében kifejtettekre is, álláspontja szerint a Ptk. 6:57. § alapján nem jogszabálysértő a hitelező igényének a kielégítése, mert a kifogást előterjesztőnek kizárólag a követelésének megtérülésében állhatnak fenn az érdekei. Hangsúlyozta egyben, hogy a kielégítésre nem a felszámolási vagyoni terhére került sor, továbbá előadta, hogy a kifogást előterjesztő hitelezői igényét a tőke és a nyilvántartásba vételi díj összegében vette nyilvántartásba a határidőn túli követelések között. A kamatkövetelés nyilvántartásba vételének elmaradása miatt korábban kifogás előterjesztésére nem került sor.
- [9] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 31.Fpkh.156/2019/10. számú végzésével a kifogást elutasította. Osztotta a felszámoló álláspontját, miszerint az indítványozó mint kifogást előterjesztő a Ptk. 6:57. § (1) bekezdése értelmében köteles elfogadni a harmadik személy teljesítését. Rámutatott, a teljesítés a követelést megszünteti, így az adóssal szembeni követelés hiányában a hitelezői minőség fel sem merülhet. Ez pedig azt jelenti, hogy a felszámolónak törölnie kellett a hitelezői igényt a nyilvántartásból.
- [10] Az indítványozó mint kifogást előterjesztő fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.44.485/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A jogerős végzés indokolásában a bíróság elsőként leszögezte, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetésre jutott. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság indokaival. Kiemelte, hogy a kifogást előterjesztőnek a hitelezők sorából való törlése nem igényelte a követelésnek a Cstv. 46. § (6) bekezdése alapján történő előterjesztését a bírósághoz, mivel az igény nem volt vitatott a felszámoló részéről, hanem a követelése kétségtelen kiegyenlítése folytán, a kötelelemnek a szolgáltatás teljesítésével való megszűnése következtében [Ptk. 6:3. § a) pont] a szolgáltatás teljesítésének követeléséhez való joga [Ptk. 6:1. § (1) bekezdés] nem állt fenn a továbbiakban.
- [11] A másodfokú bírósági határozat meghozatalát követően az indítványozó mint kifogást előterjesztő felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyben kérte a jogerős végzés hatályon kívül helyezését – és tartalma szerint – az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatását a kifogásban előterjesztetteknek megfelelően. Másodlagosan kérte a jogerős végzés hatályon kívül helyezését – az elsőfokú bíróság végzésére is kiterjedően – és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését. Állította Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésének, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. pontjának, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (2) bekezdésének, 221. § (1) bekezdésének, a Cstv. 1. § (3) bekezdésének, 35. § (1) bekezdésének, 46. § (6) bekezdésének, 57. § (1) bekezdésének, 60. § (1) bekezdésének a megsértését. Előadta, hogy a bíróság a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a felek által előterjesztett kérelmekhez és nyilatkozatokhoz kötve van. Hitelezői minősége kizárólag a Cstv. 1. § (3) bekezdése, 57. § (1) bekezdése és 60. § (1) bekezdése alapján (vagyonfelosztás), vagy a Cstv. 46. § (6) bekezdésében foglaltak szerinti elutasítás útján szűnhet meg.
- [12] A kifogást előterjesztő továbbiakban kifejtette, hogy a jogerős végzés az iratokkal ellentétesen bírálta el a Ptk. 6:57. §-a szerint a felszámoló intézkedését, holott a Ptk. 6:205. § szerinti szerződés megkötésére került sor. A Cstv. szabályainak elsődlegessége alapján kell megítélni, hogy a hitelezői minőségétől a kifogást előterjesztő indítványozót a szerződés megkötésével megfosztották. A Ptk. is tiltja a joggal való visszaélést, különösen, ha az az érintett jogsértést elszennvedő fél alapvető emberi jogainak sérelmével jár. Az indítványozó kifogást előterjesztő szerint a felszámoló őt a bírósághoz fordulás jogától fosztotta meg.
- [13] Az indítványozó mint kifogást előterjesztő ezen túl előadta, hogy a QUAESTOR Csoport 200 milliárdos érintett befektetői körét ért jogsérelem és jelen eljárás adósa esetében megvalósuló 100%-os hitelezői megtérülés, ennek kapcsán az E.-F. Zrt. követelés-vásárlásai indokoltá teszik a felszámoló eljárásának törvényességi felügyeletét, melyet hitelezői törléssel megakadályozni jogszerűen nem lehet.
- [14] A Kúria Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzésével a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint.
- [15] Végzésében hangsúlyozta, hogy jöllehet az eljárás iratai között nem található a felszámoló és az E.-F. Zrt. között létrejött megállapodás, a felszámoló a Ptk. 6:205. §-ára hivatkozással tájékoztatta a kifogást előterjesztőt a hitelezői igény törléséről. A Ptk. 6:205. § a teljesítésátvállalásról rendelkezik. Ez a megállapodás csak a szerződő felek között hatályos, a jogosult (az indítványozó mint kifogást előterjesztő) és a teljesítést átvállaló (E.-F. Zrt.) között nem hoz létre jogviszonyt. Ebből következően, ha az átvállaló a jogosult felé teljesíteni kíván, akkor csak a Ptk. 6:57. §-a szerint járhat el.
- [16] A Kúria kifejtette, hogy a Ptk. alapján a tartozás teljesítésére háromféleképpen kerülhet sor: a kötelezett teljesítheti a saját kötelezettségét, a kötelezett helyett teljesíthet harmadik személy és végül sor kerülhet teljesítésre

oly módon is, hogy a kötelezett tartozását olyan harmadik személy teljesíti, aki ugyan a saját tartozását teljesíti, de a teljesítése egyúttal a kötelezett tartozásának a megszűnését is eredményezi (pl. zálogkötelezett). A teljesítésvállaláskor a második esetről van szó. tehát a kötelezett helyett a harmadik személy teljesít (Ptk. 6:57. §), helytállóan vizsgálták tehát az eljáró bíróságok ennek megfelelően a kifogást. A teljesítésvállalási megállapodás érvénytelensége a kifogás alapján indult eljárásban nem vizsgálható, de ennek a kérdésnek a kifogást előterjesztő szempontjából egyébként sincs jogi jelentősége. Harmadik személy a tartozást a Ptk. 6:57. §-a szerint a kötelezettel fennálló érvényes megállapodás hiányában is megfizetheti.

- [17] A Kúria kitért arra, hogy felülvizsgálati kérelemből megállapíthatóan a kifogás előterjesztésére azért került sor, mert a hitelezői minőség elvesztéséből adódóan a kifogást előterjesztőnek már nem lesz jogosultsága a felszámolási eljárásban történetben iratokba betekinteni, kifogást előterjesztetni. Az nem volt vitás, hogy a kifogást előterjesztő a nyilvántartásba vett hitelezői igényének megfelelő összeget az E.-F. Zrt.-től megkapta.
- [18] A hitelezői minőség megszűnésével kapcsolatban a Kúria egyetértett a jogerős végzésben kifejtett állásponttal. A felszámolási eljárás azon alapszik, hogy az adós gazdálkodó szervezettel szemben a hitelezőknek van pénzkövetelésük, amelyet az adós vagyonából követelnek. Nem arra van igényük, hogy kifejezetten az adós vagyontárgyait kapják meg, hanem arra, hogy a követelésüknek megfelelő pénzüsszeget kifizessék a számukra. Ebből következően azonban, ha a nyilvántartásba vett hitelezői igényt az adós helyett harmadik személy kifizeti a hitelező részére, akkor ezzel az adott hitelező hitelezői minősége megszűnik.
- [19] A Kúria szerint a kifogást előterjesztő indítványozó tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelemben arra, hogy a hitelezőnek a vagyonfelosztásból való kifizetésre van joga, mert a Cstv. ezt kifejezetten nem határozza meg. A Cstv. nem zárja ki a Ptk. harmadik személy általi teljesítésre vonatkozó szabályainak alkalmazását. A hitelezőnek arra van joga, hogy követelje az adóstól a hitelezői igénye kifizetését, melyet az adós helyett kifizethet más is – így például egy egyezség alapján a tulajdonos vagy más harmadik személy – hiszen a hitelezőnek az az érdeke, hogy minél előbb megkapja a követelését, lehetőleg teljes mértékben. A Kúria ezért e vonatkozásban egyetértett a jogerős végzésben kifejtettekkel: a kifogást előterjesztővel szemben nem követett el jogszabálysértést a felszámoló, amikor a harmadik személlyel megállapodva lehetővé tette számára, hogy helyette – harmadik személyként – teljesítsen. A Cstv. kielégítési sorrendre vonatkozó szabályai ezzel nem sérültek, mert a kifizetésre nem az adós felszámolás hatálya alatt álló vagyonából került sor.
- [20] A Kúria álláspontja szerint e vonatkozásban nem értelmezhető az az állított jogszabálysértés, hogy a bírósághoz való fordulás jogától fosztotta meg a felszámoló ezzel a szerződéssel, hiszen – ahogy a jogerős végzés is hangsúlyozza – a hitelező érdeke az, hogy követelése kielégítést nyerjen. E vonatkozásban nem minősül joggal való visszaélésnek sem a felszámoló intézkedése a szerződés megkötésére vonatkozóan, mert a hitelező fő érdeke – a kielégítés – szempontjából a hitelező jogainak megóvására került sor. Erre tekintettel a Kúria a jogerős végzést az régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [21] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszát.
- [22] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának 16. bekezdése, B) cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései és 28. cikke sérelmére hivatkozott, míg az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikkének (1) bekezdésével ellentétesnek tartotta a támadott határozatokat.
- [23] Az indítványozó panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság – különösen, ha egyik indítványát esetlegesen visszautasítaná – az Abtv. 28. § (1), illetve (2) bekezdése szerinti vizsgálatot is folytassa le.
- [24] Az indítványozó kérte, a panasszal érintett bírósági végzések – külön vonatkozó konkrét kérelem hiányában is – alkotmányossági szempontból történő felülvizsgálatát. Hivatkozott az Egyezmény 6. cikk 1. pontjának megsértésére is.
- [25] Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközését az Alaptörvény 24. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján az Abtv. 32. § (1) bekezdése szerint hivatalból vizsgálja meg. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok az régi Pp.-ből nem levezethető, alaptörvényellenes és nemzetközi szerződésbe ütköző módon nem az indítványozó kifogását tartalmazó eljárást megindító kérelmet bíralták el, ezért ő jogvédelmet nem kapott a panaszolt ügyben, mely kapcsán a bírói eljárás eredményeként született döntés is sérti az Alaptörvényben és a nemzetközi szerződésekben rögzített jogait, és igazolja közvetlen érintettségét a bírósági döntés és a vizsgálni kért jogszabályi rendelkezések Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti vizsgálata és az ezzel kapcsolatos alkotmánybírósági eljárásban. Hivatkozott arra, hogy a megsemmisíteni kért bírói döntések őt a bírói úttól elzárták.

- [26] 2.1. Az indítványozó a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések tekintetében többek között hivatkozott arra, hogy értelmezése szerint a Kúria Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzésének [32] bekezdése a Cstv. 1. § (3) bekezdésének értelmezése során arra az álláspontra helyezkedett, hogy bár a Kúria ezt a kifejezést nem használja, a jogértelmezésével – kizárólagos érdekként – fogadja el, hogy a hitelező követelése kielégítést nyerjen. A kúriai végzés [32] bekezdése jóváhagyja, hogy abban az esetben, ha a hitelező követelését a felszámoló bármely módon, akár harmadik személy által kielégíti, úgy a „hitelező hitelezői minősége megszűnik”. A Kúria jogértelmezése szerint tehát a törvény célja maradéktalanul teljesül, ha a hitelező követelése kielégítést nyer, és törvény céljának teljesülése szempontjából ezért nincsen relevanciája annak, ha a hitelező a felé történő teljesítés kapcsán kifogásolja, hogy meglátása szerint a teljesítés, a többi hitelező kárára, a felszámolónak, a többi hitelezőt súlyosan megkárosító eljárása kapcsán, a hitelező által elindított eljárásától való szabadulás okkal vélelmezhető szándékával történik. A kúriai értelmezés szerint – állítja az indítványozó – a Cstv. 3. § (1) bekezdése *cd)* pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem csak a hitelezői státusz kezdetét határozza meg, és az nem egészen a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig tart, hanem a státusz a felszámolás jogerős befejezése előtt is megszűnik azzal, ha a hitelező követelése bármely módon, de az eljárás ideje alatt kielégítésre kerül.
- [27] A hitelezőnek, – érvel az indítványozó –, illetve ha van, akkor a hitelezői választmánynak, joga van a felszámolással érintett vagyon kezelését, a felszámoló eljárását figyelemmel kíséreni, ideértve, hogy a felszámolás megfelel-e a hitelezői érdekeken túl a törvényi kötelemeknek, megismerni az okot, amely miatt az adós nem teljesítette felé a szerződéses vállalását, valamint amely miatt éveken át nem fért hozzá a követeléséhez stb. Az indítványozó értelmezésében „a törvényhely Kúria általi értelmezése, mely a jövőben köti az eljáró bíróságokat, mindezen jogok azonnali megszűnéséhez vezet, ha a hitelezőnek a követelése, akár láthatóan mások megtévesztése árán, de az ő számára megtérül”.
- [28] 2.2. Az indítványozó beadványának „A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása” alcímű részében többek között az alábbiakat fejti ki.
- [29] Az ügyben eljáró bíróságok a kifogását elutasították arra hivatkozással, hogy a felszámoló intézkedése nem sért jogszabályt, és a Ptk. 6:57. § (1) bekezdés szerint köteles elfogadni a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést. Az ügyben eljáró bíróságok kimondták, hogy a felszámoló új intézkedésre kötelezése nélkül a kifogásolt intézkedés jogellenessége megállapítása kizárt, továbbá, hogy a harmadik személy általi teljesítés az indítványozó követelését megszünteti, így a hitelezői minősége is megszűnt. Indítványozó álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok egyike sem bírálta el a kérelmét, figyelembe véve, hogy a kifogásának fő jogi indoka a felszámoló jogsértő eljárása kapcsán az, hogy a Ptk. 6:205. § szerinti szerződéses teljesítésátvállalás, melyben a felszámoló szerződő félként vesz részt, jogsértő, semmis, joghatás kiváltására az indítványozóval szemben alkalmatlan, figyelemmel a Cstv. 1. § (3) bekezdésére, 57. § (1) bekezdésére és a 60. § (1) bekezdésére valamint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére, az Egyezmény 6. cikk 1. pontjára. Megítélése szerint a megsemmisíteni kért bírósági végzések nem tartalmazzák a teljesítésátvállalási szerződés jogszerűségére, vagy a felszámoló szerződéskötésének lehetőségére vonatkozó döntést és annak jogi indokait. Az indítványozó sérelmezi, hogy kérelmeit a bíróságok teljes körűen figyelmen kívül hagyták és jogorvoslati fórumként sem vizsgálták meg a kifogásaiban szereplő kérelmeket és nem mérlegelték a teljesítésátvállalási szerződés jogszerű voltát, más jogcímet, harmadik féltől felajánlott teljesítést vettek döntésük alapjául.
- [30] Az indítványozó állítja, hogy az ügyben eljáró bíróságok a felek kérelmei által pontosan meghatározott tényállástól eltérő, valóságban meg nem történt jogviszony szerint bírálták el az ügyet, következésképpen elmondható, hogy az indítványozó kérelme elbírálás nélkül maradt. Az indítványozó álláspontja szerint és a rendelkezésekre álló adatok alapján megállapítható, hogy az ügyben eljáró bíróságok önkényesen, saját döntésük alapján határozták meg a felszámoló és az E.-F. Pénzügyi Zrt. között létrejött jogviszonyt, annak ellenére, hogy a felek által és valamennyi bizonyíték által egyértelmű tényállási elem volt, hogy egy teljesítésátvállalási szerződés jött létre.
- [31] Az indítványozó érvelése során hivatkozik arra, hogy a felszámolás kapcsán felmerülő igények teljesítése körében kiemelkedő jelentősége van a felszámolási eljárás különleges szabályainak. Elsődleges jelentőséget tulajdonít a Cstv. 57. § (1) bekezdés bevezető mondatának, miszerint: „A gazdálkodó szervezetnek a felszámolás körébe tartozó vagyonából a tartozásokat a következő sorrend figyelembevételével kell kielégíteni”. Hozzáfűzi, hogy „a hitelezői sorrend megállapítása nagy jelentőséggel bír, tekintve, hogy a felszámoló az eljárás folyamán köteles betartani és a sorrend alapján elkészíteni a vagyonfelosztási javaslatot. A Cstv. vonatkozó rendelkezése nem csupán a sorrendet mondja ki, hanem azt is, hogy a hitelezői igényt a felszámolás körébe tartozó vagyonból kell kielégíteni.”

- [32] Az indítványozó sérelmezi, hogy az ügyben eljáró bíróságok egyike sem vette figyelembe azt, hogy a teljesítés-átvállalási szerződéssel a felszámoló az indítványozót a bírósághoz fordulás jogától megfosztja, és megkerüli a bíróság által kötelezően előírt szabályokat. Az ügyben eljáró bíróságok a végzéseikben nem tértek ki, és nem döntöttek a felszámoló intézkedésének ebből a szempontból vizsgált jogsértő jellegéről. Továbbá, az indítványozó álláspontja szerint, a felszámolási eljárás kapcsán nem maradhatott volna el annak feltárása és vizsgálata, hogy miként lehetséges az, hogy két, az eredeti hitelezők között nem szereplő társaság több milliárd összegben a tőketartozás alatti ellenérték fejében jutott hozzá olyan követelésekhez, melyek 100%-ban azért térülnek meg, mert a QUAESTOR Csoport károsultjainak százmilliárdos követelése nem szerepel a hitelezők között. Az indítványozó állítása szerint közismert, hogy a kielégítés forrása nem más, mint azt a Magyar Nemzeti Bank vizsgálata, már az első vizsgálata során megállapította, majd közzétette, hogy az anyavállalat (Quaestor Pénzügyi Tanácsadó Zrt. „f. a.”) a mintegy 32 ezer károsult befizetéseit szerezte meg a kötvény forgalmazójával és kibocsátójával összejátszva, jogsértő eljárásban – írja az indítványozó. Annak vizsgálata sem maradhatott volna el – állítja az indítványozó – hogy miként szerzett a jogsértően kimaradó követelések okán, a várhatóan teljes kielégítéssel záruló felszámolói eljárásról tudomást a két követelés felvásárló.
- [33] Az indítványozó állítása szerint a jogsértő felszámolói eljárás, így a megtévesztő mérleg benyújtásának körülményei, annak feltárása, hogy mindez összefüggésben, van-e a követelés-felvásárlásokkal, továbbá történt-e károkozás ennek során nem maradhat vizsgálat nélkül csak azért, mert az erre figyelmet felhívó társaság tőkekövetelése a szabályos eljárási utat megkerülve kielégítésre kerül. A 100%-os térülés a követelésüket kisebb vételáron értékesítő tényleges károsultaknak vélelmezhetően nem, csak az engedményesnek jár, így a tényleges károsultnál további kár jelentkezhett. Az indítványozó által levont következtetés szerint a vizsgálat eredményeként a bíróságnak kellett volna állást foglalnia arról, hogy jogszerű volt-e a folyamat, de a vizsgálat nem maradhatott volna el, különösen nem amiatt, mert az egyik érdekelt hitelezőt, a károsultakat szószólóként képviselő indítványozót tiltakozása ellenére, és jogsértő módon törlik a hitelezők közül.
- [34] Az indítványozó szerint sérültek hitelezői jogai és a jogbiztonság, mivel a Cstv.-ben a felszámolási eljárás szabályainak kötelező érvényű meghatározása indikálja azt, hogy a hitelezők a törvényben lefektetett szabályokban bízva, előrelátható és kiszámítható módon gyakorolhassák jogaikat és érvényesíthessék igényüket, és a felszámoló eljárása és az ügyben eljáró bíróságok döntései negligálták a Cstv. szabályait, és a hitelezői státuszban lévő indítványozó számára jogbiztonságot jelentő eljárási szabályokat megszegve zárták ki az indítványozót a felszámolási eljárásból. A jogállamiság része a jogbiztonság – érvel az indítványozó –, mely – többek között – megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesezésbe ment, vagy egyébként lényeges elemeiben lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását. Az indítványozót a felszámoló és a felszámolói döntést jóváhagyó bírósági döntések miatt joghátrány érte, és a hitelezői jogainak gyakorlásától teljesen megfosztották, mely így már egy olyan alapjog sérelem, amelyhez az indítványozó álláspontja szerint kellő alappal hívható fel a jogbiztonság megsértése. Az indítványozó szerint joga volt arra, hogy a felszámolási eljárásban az adós társasággal szembeni igénye *res iudicata* jelleget nyerjen, és ezzel a hitelezői jogvédelme biztosított legyen. Az indítványozó kiemeli, hogy nem elhanyagolható körülmény a hitelezői jogok kapcsán, hogy a hitelezőknek van lehetősége arra, hogy a felszámoló eljárásának jogszerűségét vitathassák, melyet az indítványozó már nem tehetett meg, ugyanis a felszámoló kizárta az eljárásból.
- [35] Annak bemutatására, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, illetve hogy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, az indítványozó beadványában mindenek előtt azt emeli ki, hogy álláspontja szerint a károsultak tízezreinek súlyos jogsérelmmel kárt okozó felszámolói eljárásban a felelősség megállapítása, majd a felelősséghez tartozó jogkövetkezmények megismerése a bíróság általi megállapítás útján, így a károkozó tevékenység miatti felelősség eltakarása nem lehet jogszerű oly módon, hogy a felelősségre bírósági eljárás kezdeményezése útján felhívó fél hitelezői igényét valamely egyéb módon a felelős felszámoló „kielégítse”, ezzel szabaduljon a felelősségét vizsgáló eljárástól, és fedve maradjon tízezrek jogsérelme.
- [36] Az indítványozó továbbá arra hivatkozott, hogy az Alkotmánybíróság több ügyben rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség minimális elvárásként megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon, mely követelmény teljesítése a jelen ügy kapcsán teljesen elmaradt az indítványozó kérelmének ténybeli alapját illetően.

- [37] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljárás, a jogállam és jogbiztonság körében kiemelt jelentőséggel bír az, hogy az indítványozónak az eljárás alapjául szolgáló kérelmét nem bírálták el, hiszen az ügyet a bíróságok a Ptk. 6:57. § (1) bekezdése alkalmazásával ítélték meg, miközben a tényállás szerint a Ptk. 6:205. §-a szerinti és egyébként is jogsértő tartozásátvállalás történt, és a felszámoló tiltott szerződéskötéssel zárta el az indítványozót a bíróság előtti eljárástól és attól, hogy bíróság által jogerősen jóváhagyott vagyonfelosztás alapján teljesítsék a hitelezői igényét, melyhez utóbb anyagi jogerő hatás fűződik. Kifejtette, hogy szerinte alapvető jelentőségű alkotmányos kérdéstről van szó annak kapcsán is, hogy az anyagi jogerő a kérelemmel érintett tényállásra vonatkozzon és az indítványozó az általa kért jogvédelemben részesüljön a kérelem szerinti körben, és ennek kapcsán az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatára hivatkozott, azt állítva, hogy ez alapján is rögzíthető, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről van szó.
- [38] Az ügyben eljáró bíróságok az indítványozó kérelmének téves ténybeli alapon való elbírálása – állítja az indítványozó –, továbbá a felszámoló és a bíróságok döntése által az indítványozó bírósági úttól való megfosztása és az indítványozó hitelezői joggyakorlásától való megfosztása mind önállóan is alkalmas arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkében és az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elvét sértsék, de összességükben és az eljárás egészét nézve bizonyosan jogsértő. Az indítványozó tisztában van az Abtv. 32. § foglaltakkal, mely szerint az indítványozó még közvetlen érintettsége, sérelme esetén sem jogosult, egy számára joghátrányt okozó jogszabálynak a nemzetközi szerződésbe ütközése miatt az Alkotmánybíróságnál panaszszal élni még akkor sem, ha hivatkozott nemzetközi szerződés, melynek érvényesülését a magyar állam nemzetközi szerződésben garantált jogait tartalmazza. Ám úgy véli, hogy a panaszindítvány előterjesztésére okot adó körülmények oly mértékben ellentétesek a nemzetközi szerződésekben garantált jogok alapvető érvényesülésének igényével, hogy indítványozó részéről elengedhetetlen azok jelzése az Alkotmánybíróság számára.
- [39] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [40] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [41] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [42] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [43] A Kúria Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzését 2020. augusztus 14-én kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. október 12-én nyújtotta be az első fokon eljáró bíróságra.
- [44] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [45] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontjának és a 27. § (1) bekezdés b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [46] 3.2. Az indítványozó a bírósági eljárásban kifogást előterjesztőként részt vett. A jogi személy indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult [Abtv. 51. § (1) bekezdése]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát.
- [47] 3.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó, – mely gazdasági társaság a felszámolási eljárásban hitelezőként vett részt – tekintetében a támadott jogszabályi rendelkezéseket a felszámoló és az eljáró bíróságok alkalmazták, így érintettnek minősül, mert az állított sérelmek az indítványozó

egyedi ügyével kapcsolatosak, és a saját, az Alaptörvényben biztosított, vagy biztosítottak vélt egyes jogaira vonatkoznak.

- [48] Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) aki-nek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [49] 3.4. Az Alkotmánybíróság az indítványoknak a Cstv. egyes rendelkezéseit sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta a továbbiakban. Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés.” [Lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]]
- [50] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont első fordulat].
- [51] E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak [lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]; 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [42]].
- [52] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [53] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott, hogy a bírósági eljárásokra vonatkozó szabályokra figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik [3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [54] A felszámolási eljárásban kifogást számos okból lehet előterjeszteni, és az Alkotmánybíróság ilyen kifogás alapján már több ügyben eljár [lásd pl. 3367/2020. (X. 22.) AB végzés; 3321/2020. (VII. 24.) AB végzés].
- [55] Az indítványozó panaszában is rögzítette, hogy felszámolási eljárásban hitelezőként a Cstv. 51. § (1) bekezdésére hivatkozással azért terjesztett elő kifogást a felszámoló jogszabálysértő intézkedése miatt, mert az indítványozót felszámoló a hitelezői nyilvántartásból törölte. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó által támadott végzés a tárgyi hatály szempontjából megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- [56] 3.5. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése a) pontja és a 27. § (1) bekezdés a) pont első fordulata értelmében e rendelkezések alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogának sérelme.
- [57] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény alkotmányjogi panaszban megjelölt Nemzeti Hitvallásának 16. bekezdése hivatkozott fordulatai olyan absztrakt módon megfogalmazott elvek, amelyek az Alaptörvény rendelkezéseinek értelmezése során nyerhetnek jelentőséget. Az említett jogszabályhelyek, továbbá az Alaptörvény 28. cikke a jelen ügy kontextusában az indítványozóra vonatkoztatható Alaptörvényben biztosított jogot nem tartalmaznak [lásd például: 3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [58] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére mint Alaptörvényben biztosított jogra az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetőleg a visszaható hatály tilalma miatt [lásd például: 3061/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [10]]. A jogállamiság és az annak részét képező jogbiztonság további tartalmi elemeit az Alkotmánybíróság nem tekinti az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának [lásd például: 3047/2016. (III. 22.)

AB határozat, Indokolás [39]]. Az indítványozó sérelme viszont nem tartozik a fentiek szerint megjelölt kivételes esetek körébe.

- [59] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának 16. bekezdése hivatkozott fordulatai, 28. cikke és B) cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemeiben nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdése a) pontja és Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [60] 3.6. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében felelt meg.
- [61] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz és megjelöli az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő annak megsemmisítésére.
- [62] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét is.
- [63] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [64] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [65] 4.1. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítványozó panaszának az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozással a Cstv. 1. § (3) bekezdése valamint 3. § (1) bekezdésének *cd*) pontja alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmét vizsgálta. A Cstv. megsemmisíteni kért rendelkezései az alábbiak: 1. § „(3) A felszámolási eljárás olyan eljárás, amelynek célja, hogy a fizetésképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők e törvényben meghatározott módon kielégítést nyerjenek.” 3. § „(1) E törvény alkalmazásában: [...] c) hitelező: *cd*) a felszámolás kezdő időpontja után hitelező mindenki, akinek az adóssal szemben pénzkövetelése vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van, és azt a felszámoló nyilvántartásba vette;”.
- [66] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az alkotmányjogi panasz indokolása e tekintetben nagyon összetett, széleskörű. Többek között kifejti az indítványozó, hogy nem minden hitelező tudott élni, vagy határidőben élni a felszámolási eljárásban a követelés bejelentésének lehetőségével, és az indítványozó az ő szószólójuként is eljárni kívánt, ezért a felszámolási eljárásban való részvétele célja nem kizárólag, sőt nem elsősorban a követeléseinek kielégítése volt. Rámutatott az indítványozó, hogy megítélése szerint a felszámolási eljárásból vezető gazdasági folyamatokban és magában a felszámolási eljárásban milyen vélt jogsértések következtek be. Vitatta továbbá a megsemmisíteni kért jogszabályhelyek tartalmát, amelyek a felszámolási eljárás, illetve ezen eljárásban a felszámolás kezdő időpontja után hitelezőnek minősülők alapdefinícióját tartalmazzák.
- [67] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a jogalkotó joga és felelőssége, hogy olyan eljárásokat alakítson ki, és azokat azok céljának megfelelő módon szabályozza, amelyek az egyes jogsérelmek, jogsértések esetén a megfelelő jogvédelmet biztosítani tudják. Az indítványozó által benyújtott beadvány időpontjában létező eljárás-típusok igen összetett rendszert képeztek, és képeznek ma is, amelynek célja, hogy a jogérvényesítést a jogalkotó által jogvédelemre kiválasztott – illetve a civilisztikai területen érvényesülő szabályozás esetén gyakorlatilag minden –, jogviszony megsértése esetén az állam hatósági illetve igazságszolgáltatási funkciója segítségével biztosítsák.
- [68] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a tisztességes bírói eljárásról és jogorvoslathoz való jog állított sérelméről kereszttul is a bíróság által alkalmazott, támadott jogszabályi rendelkezéseknek a bíróságoktól eltérő jogértelmezése miatt azoknak a jogrendszerből való törlését, megsemmisítését kérte. Arra az alkotmányjogi panasz nem tért ki, hogy ha a felszámolási eljárásnak, mint intézménynek és a hitelezőnek támadott definíciója törlésre kerül a hatályos jogból, akkor az milyen jogkövetkezményekkel járna az indítványozó vonatkozásában, és számos más hitelező és adós vonatkozásában.
- [69] Az indítványozó panasz ezen része igen szerteágazó, szociológiai és gazdaságpolitikai érveket is tartalmaz. Az alkotmányjogi panasz indokolása ugyanakkor nem támasztotta alá a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességét, és a panaszban megtalálható indoklás sem vetett fel azok tekintetében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.

- [70] Az Alkotmánybíróság továbbá rámutat, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással benyújtott panasz indokolása számos elemében az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett panasz alátámasztására vonatkozó részeket tartalmazott, és azokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett panasz befogadása vizsgálatakor is figyelembe vette.
- [71] 4.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszának a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.161/2020/4. számú végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással állított alaptörvény-ellenességének megállapítására és a megsemmisítésére vonatkozó elemét vizsgálta.
- [72] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúriának a Cstv. sérelmezett rendelkezése vonatkozásában azon jogértelmezése, amely szerint a törvény célja maradéktalanul teljesül, ha a hitelező követelése kielégítést nyer alapjogsértő, hiszen a hitelezői minőség elvesztésével a hitelező nem tud a felszámolási folyamatban végig részt venni, azaz a közbenső mérleggel kapcsolatban benyújtott kifogással kapcsolatos eljárásból kizárják. Véleménye szerint a felszámoló a teljesítés átvállalást tartalmazó szerződés megkötésével az indítványozót a bírósághoz fordulás jogától megfosztotta. Az indítványozó állítja, hogy az ügyben eljáró bíróságok az indítványozó kérelmét „téves ténybeli alapokon” bírálták el, a bírósági úttól megfosztották, ezzel megsértve az Alaptörvény XXVIII. cikkében és az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elvét. Tartalmilag hivatkozik az indítványozó a perorvoslathoz való jog kiüresítésére, így a felülvizsgálati eljárásnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő lefolytatására is.
- [73] Az indítványozó véleménye szerint a fenti körülmények rámutatnak arra, hogy a jogszabályi rendelkezés és a bírósági döntések nemzetközi szerződésben garantált jogokkal ellentétesek.
- [74] Az Alkotmánybíróság emlékeztet, hogy amint arra az indítványozó maga is utalt, az Abtv. 32. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. E § (2) bekezdése értelmében az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.
- [75] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában rögzítette, hogy az indítványozó tisztában van az Abtv. 32. §-ában foglaltakkal, mely szerint az indítványozó még közvetlen érintettsége, sérelme esetén sem jogosult, egy számára joghátrányt okozó jogszabálynak a nemzetközi szerződésbe ütközése miatt az Alkotmánybíróságnál panasszal élni még akkor sem, ha hivatkozott nemzetközi szerződés, melynek érvényesülését a magyar állam nemzetközi szerződésben garantált jogait tartalmazza. Ám úgy vélte, hogy a panaszindítvány előterjesztésére okot adó körülmények oly mértékben ellentétesek a nemzetközi szerződésekben garantált jogok alapvető érvényesülésének igényével, hogy indítványozó részéről elengedhetetlen azok jelzése az Alkotmánybíróság számára. Az indítványozó e jelzése nem minősül önálló panaszszellemnek, e tekintetben az Alkotmánybíróság osztja az indítványozó levezetését, miszerint nem jogosult erre tekintettel panasszal élni.
- [76] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 27. §-ára hivatkozással indítványozó a bírósági ténymegállapításokat, a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseit vitatja, azaz az alkotmányjogi panasz indokolása a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékelje.
- [77] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a magyar jogrendszerben számos eljárást típus található, az ezekkel szemben támasztható követelmények a pozitív jog szabályai szerint eltérőek. Az indítványozó a támadott határozatok vonatkozásában széleskörű követelményrendszert támaszt a bíróságokkal szemben az általuk hozott határozatok tartalmát illetően is. A Kúria igen részletes indokolást tartalmazó határozata kitér az indítványozó kérelmeire.
- [78] Az indítvány egyik központi hivatkozását tekintve a Kúria végzésében hangsúlyozta, hogy jóllehet az eljárás iratai között nem található a felszámoló és az E.-F. Zrt. között létrejött megállapodás, a felszámoló a Ptk. 6:205. §-ára hivatkozással tájékoztatta a kifogást előterjesztőt a hitelezői igény törléséről. A Ptk. 6:205. § a teljesítésátvállalásról rendelkezik. Ez a megállapodás csak a szerződő felek között hatályos, a jogosult (az indítványozó mint kifogást előterjesztő) és a teljesítést átvállaló (E.-F. Zrt.) között nem hoz létre jogviszonyt. Ebből következően, ha az átvállaló a jogosult felé teljesíteni kíván, akkor csak a Ptk. 6:57. §-a szerint járhat el.

- [79] A Kúria értelmezése szerint a felszámolási eljárásban a hitelező köteles elfogadni a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést a Ptk. 6:205. §-a szerinti szerződéses teljesítésátvállalással összefüggésben, amely intézmény alkalmazását a Cstv. rendelkezései nem tiltják.
- [80] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz indokolása ebben a vonatkozásban is az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti.
- [81] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [82] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza nem fogadható be, mert az egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatokban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [83] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Ezen alternatív feltételek bármelyikének megléte indokot ad a befogadásra.
- [84] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen a Kúria jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [85] A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [86] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [87] 5. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdése *a*) pontjában, az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint az Abtv. 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1792/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3414/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.684/2020/2. számú végzése alaptörvényellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Csisztai-Molnár Péter ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.684/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó magánszemély mint felperes társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránti pert indított. Keresetét az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 24.K.700.384/2020/6. számú 2020. június 29.-én kelt ítéletével elutasította.
- [5] Az ítélet ellen az indítványozó jogi képviselője útján felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyben azonnali jogvédelem iránti kérelmet is előterjesztett.
- [6] A Kúria Kfv.VII.37.684/2020/2. számú 2020. szeptember 14.-én kelt végzésével a felülvizsgálati kérelmet visszautasította a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 48. § (1) bekezdés *l*) pontja alapján, azaz amiatt mert a felülvizsgálati kérelmet a jogi képviselő az ügyfélkapuján – és nem a cégkapun – keresztül nyújtotta be.
- [7] A Kúria rámutatott, hogy a Kp. 115. § (2) bekezdése és a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Kp. 48. § (1) bekezdés *l*) pontja értelmében a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha az elektronikus ügyintézésre köteles felperes vagy a jogi képviselő a keresetlevelet nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjeszti elő.
- [8] Az elektronikus kapcsolattartás szabályairól a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) XLVI. fejezete, az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.), valamint az elektronikus ügyintézés szabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) szabályai tartalmazzak rendelkezést.
- [9] A Pp. 618. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglaltak szerint, ha az elektronikus úton kapcsolattartó beadványát elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon terjeszti elő – ha e törvény másként nem rendelkezik –, a bíróság a keresetlevelet, a bírósági meghagyással szembeni ellentmondást, a fellebbezést, a felülvizsgálati kérelmet és a perújítási kérelmet visszautasítja, az egyéb beadványban foglalt nyilatkozat pedig hatálytalan.
- [10] A Kormányrendelet 89. § (1) bekezdése szerint a kézbesítési szolgáltatáshoz kötődő, biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősülő, a kijelölt szolgáltató által a gazdálkodó szervezetek számára biztosított tárhelyre (a továbbiakban: cégkapu) a hivatali tárhelyre vonatkozó rendelkezések az e §-ban foglalt eltérésekkel alkalmazandók. A gazdálkodó szervezet egy cégkapuval rendelkezik. Az E-ügyintézési tv. 1. § 23. pontja értelmében gazdálkodó szervezet a polgári perrendtartásról szóló törvényben meghatározott, belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet. A Pp. 7. § (1) bekezdés 6. pontja értelmében gazdálkodó szervezet többek között az ügyvédi iroda. Mindezekből következően, figyelemmel a Kúria gyakorlatára (Kfv.V.35. 011/2019/4., Kfv.I.35.012/2019/3., Kfv.V.35.015/2019/3.) is, a felperes által meghatalmazott ügyvédi iroda gazdálkodó szervezetnek minősül, amelynek a képviseletében eljáró irodavezető ügyvéd a bírósággal elektronikus úton,

a cégkapuján köteles tartani a kapcsolatot, ezért a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére a felperes jogi képviselőjének a cégkapuját kellett használnia.

- [11] A Kúria az indokolásban rámutatott, hogy mivel az ügyvédi iroda tagjának ügyfélkapujáról előterjesztett felülvizsgálati kérelem elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és a végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon történő előterjesztésnek minősül, a felülvizsgálati kérelem visszautasításának van helye.
- [12] A Kúria végzésének indokolása rögzíti, hogy a fentiekon túlmenően a felülvizsgálati kérelem nem tartalmaz a Kp. 118. § (1) bekezdésében meghatározott befogadási ok megjelölést, amely szintén visszautasítási oknak minősül a Kp. 115. § (2) alapján alkalmazandó Kp. 100. § (2) bekezdése és a Kp. 118. § alapján.
- [13] A Kúria a fentiek miatt a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése és a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Kp. 48. § (1) bekezdés *l*) pontja, valamint a Kp. 117. § (2) bekezdése alapján visszautasította.
- [14] A Kúria a felülvizsgálati kérelem visszautasítása miatt az azonnali jogvédelem iránti kérelem tárgyában nem döntött.
- [15] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő tartalmilag az Abtv. 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszát, amelyet a főtítkár felhívására határidőben kiegészített, és egységes szerkezetbe foglalt. Az indítványozó panaszában az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmére hivatkozott.
- [16] Az indítványozó szerint diszkriminatív, és sérti a jogorvoslathoz való alapjogát, hogy a bírósági iratokat a bíróságok az ügyvédnek az ügyfélkapujára is megküldhetik, azonban a Kúria az ügyfélkapun keresztül előterjesztett a felülvizsgálati kérelmet – egyértelmű jogszabályi előírás hiányában – érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria tévesen értelmezte a hivatkozott jogszabályokat, s ezzel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikke (7) bekezdésében foglaltakat, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [18] Az indítványozó szerint az E-ügyintézési tv. az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, különösen nem kógens rendelkezést. A 6. § (1) bekezdése akként rendelkezik, ha jogszabály valamely nyilatkozat megtételét nem köti valamely kapcsolattartási mód alkalmazásához, az ügyfél az elektronikus ügyintézés biztosító szerv által közzétett tájékoztatásban meghatározott elérhetőségeit alkalmazva szabadon választja meg az elektronikus ügyintézés biztosító szervvel való elektronikus kapcsolattartás módját.
- [19] A Kormányrendelet 89. § (1) szakasza a tárhely cégkapu/ügyfélkapu vonatkozásában tartalmaz rendelkezést, ám az iratok benyújtásának módjára vonatkozóan nem, erre vonatkozóan Kormányrendeletben sem található kógens részletszabály.
- [20] A cégkapu lényegében ugyanazt a szerepet tölti be a gazdálkodó szervezetek életében, mint az ügyfélkapu a természetes személyek, és a hivatali kapu a hatóságok esetében. Az indítványozó kiemelte, hogy ügyfélkapus hozzáférés nélkül nincs cégkapus hozzáférés. A szervezetek nevében eljárók ugyanis a személyes azonosításon keresztül (Központi Azonosítási Ügynök használata segítségével) lépnek be a „cég” tárhelyére, ugyanis az eljáró személyt hitelesen kell igazolni. A cégkapuhoz tehát nem tartozik külön felhasználónév vagy jelszó, hanem a gazdálkodó szervezet nevében eljáró személy a saját, személyes ügyfélkapus (vagy más) azonosításán keresztül léphet be a munkahelyének a cégkapus tárhelyére.
- [21] Az indítványozó szerint bár az „e-kapuk” között nincs hierarchia, a működési modell tekintetében a hivatali kapu van központi helyzetben. Az ügyfélkapu és a cégkapu nem alkalmas arra, hogy akár egymásnak is dokumentumot küldjenek, valójában csak a hivatali kapu felé tudnak küldeni, és az onnan érkező küldeményeket tudják fogadni. A tényleges ügyvédi gyakorlatban, mindkét „e-kapu” használatban van, mind a beadványok benyújtása, mind a küldemények érkezése vonatkozásában, így a bíróságok és a hatóságok is egyaránt küldenek az ügyvéd részére az ügyfélkapura és a cégkapura is küldeményt.
- [22] Az indítványozó szerint a Budapest Környéki Törvényszék felülvizsgálni kért 24.K.700.384/2020/6. számú ítélete a jogi képviselő részére elektronikus úton került kézbesítésre, illetőleg ekként állt be a kézbesítési fikció, ám az elektronikus küldemény címzettje a magánszemély és nem az ügyvédi iroda, tehát nem az ügyvédi iroda cégkapujára, hanem a magánszemély ügyfélkapujára küldték el az ítéletet.
- [23] Az indítványozó rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelmet nem közvetlenül a Kúria részére nyújtotta be, hanem a felülvizsgálni kért jogerős ítéletet hozó Budapest Környéki Törvényszék útján, így amennyiben a Kúria álláspontja helytálló, a felülvizsgálati kérelmet már a Budapest Környéki Törvényszéknek vissza kellett volna utasítania a hivatkozott okból, s így lehetősége lett volna arra, hogy a törvényes határidőn belül ismételtlen beadja a kérelmet a cégkapun keresztül. Az indítványozó hangsúlyozza, hogy a jogorvoslati joga tehát már itt sérült.

- [24] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi határozatára is: „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.” [22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]]
- [25] Az indítványozó kiemelte, hogy alkotmányos követelmény, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. Valódi és tényleges jogvédelem híján sérül a jogorvoslati jog. A felülvizsgálati kérelem visszautasításának így okszerűnek és a diszkrimináció mentesnek kell lennie. Az indítványozó megítélése szerint ezek a követelmények azonban jelen ügyben nem érvényesültek, így a jogorvoslati jog sérült.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [27] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [28] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [29] A Kúria Kfv.VII.37.684/2020/2. számú végzését pedig 2020. október 12-én kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. november 14-én nyújtotta be az első fokon eljáró bíróságra.
- [30] Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.VII.37.684/2020/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [31] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése értelmében jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt; b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz; vagy c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [32] Az indítvány az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [33] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont első fordulat].
- [34] Az indítvány az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állította.
- [35] 3.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben, XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában felel meg, mivel az indítványozó a XV. cikk (2) bekezdése tekintetében indokolást nem terjesztett elő.
- [36] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz és megjelöli az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő annak megsemmisítésére.
- [37] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét is.
- [38] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.

- [39] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybíróági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [40] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül is a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja, azaz az alkotmányjogi panasz indokolása a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a támadott döntésektől eltérően értékeli.
- [41] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [42] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszja nem fogadható be, mert az egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatokban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [43] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Ezen alternatív feltételek bármelyikének megléte indokot ad a befogadásra.
- [44] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen a Kúria jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [45] A fentiekre tekintettel az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg.
- [46] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [47] 5. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróági ügyszám: IV/2139/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3415/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.966/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indiai állampolgár indítványozó jogi képviselője (dr. Sik János ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.966/2020/2. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 10.K.705.980/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] A támadott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A 2020. március 5. napjáig – magyar állampolgár házastársra tekintettel – érvényes állandó tartózkodási kártyával rendelkező indítványozó 2019. augusztus 14. napján nemzeti letelepedési engedély kiadása iránti kérelmet terjesztette elő, amelyet a hatóság első fokon elutasított, majd e döntést a másodfokú hatóság 2020. január 14. napján kelt határozatával helyben hagyta. Az elutasítás indoka az volt, hogy az indítványozó közvetlen veszélyt jelent Magyarország közrendjére és közbiztonságára. Az indítványozó ezt követően 2020. február 3-án családi együttélés biztosítása célú tartózkodási engedély kérelmet nyújtott be és egyben méltányossági kérelemmel élt, melyben előadta, hogy 2012. óta él Magyarországon, 2014-ben kötött házasságot magyar állampolgár feleségével, 2018-ban közös gyermekük született, életvitelszerűen Budapesten él és nem szeretné, ha szétszakadna a családja. Az elsőfokú hatóság a kérelmet elutasította arra hivatkozva, hogy az indítványozó itt-tartózkodása veszélyeztetné a közbiztonságot, továbbá nem rendelkezik a magyarországi megélhetést biztosító elegendő anyagi fedezettel, és az egészségügyi ellátása sem biztosított.
- [4] Az eljárás során a Budapest Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) véleményében leírta, hogy az indítványozó valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent Magyarország közbiztonságára. E szakvélemény az ítélet szerint tartalmazza, hogy az indítványozó ellen 2013. november 3-án a rendőrség súlyos testi sértés bűntette miatt eljárást indított, melyet követően a bíróság az indítványozót súlyos testi sértés kísérlete miatt 10 hónap börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását két évre felfüggesztette.
- [5] Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF vagy alperes) az elsőfokú döntést – részben eltérő indokolással – helyben hagyta. Határozatában az OIF megállapította, hogy az indítványozó magyarországi megélhetése biztosított, azonban magyarországi szálláshelye nem tekinthető igazoltnak, így az indítványozó nem felel meg a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 13. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak. Az OIF a másodfokú eljárás során megkereste az Országos Rendőr-főkapitányságot (a továbbiakban: ORFK) is, amely szakhatósági véleményében fenntartva a korábbi álláspontot azt közölte, hogy az indítványozó itt-tartózkodása veszélyt jelent az ország közbiztonságára, közrendjére, ezért a tartózkodási engedély kiadása iránti kérelem elutasítását javasolta.
- [6] Az OIF ezt követően meghozott határozatában a Harmtv. 18. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a 13. § (1) bekezdés e) és h) pontja alapján a tartózkodási engedély kiadását megtagadta és az indítványozót India területére kiutasította.
- [7] 1.2. A Fővárosi Törvényszék 2020. szeptember 30-án hozott 10.K.705.980/2020/10. számú ítéletével az indítványozónak az OIF határozatával szemben előterjesztett keresetét, mint alaptalant elutasította.

- [8] Ítéletének indokolásában a bíróság elsőként rámutatott arra, hogy téves az indítványozó azon álláspontja, miszerint a keresetlevélben foglalt állítások valóságtartalmának elismerését jelentette volna az, hogy az alperes nem ellenezte az azonnali jogvédelem elrendelését. A bíróság szerint az alperes ilyen nyilatkozatot a per során nem tett, védiratában pedig kifejezetten vitatta az indítványozó állításait. A bíróság hangsúlyozta továbbá, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (1) és (2) bekezdése alapján a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a közigazgatási tevékenység megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján, a kereseti kérelem korlátai között vizsgálta felül. Ennek során a bíróság álláspontja szerint megállapítható volt, hogy az alperes jogszerűen döntött úgy, hogy az indítványozó szálláshelyét nem tekintette igazoltnak, hiszen addigi jogszerű szálláshelyi tartózkodási jogcíme megszűnt, az újonnan létesített ingatlanban pedig még nem létesített jogszerű tartózkodási jogviszonyt. Az ingatlan a lakcímnnyilvántartásban nem szerepelt, érvényes használatbavételi engedéllyel nem rendelkezett, az adásvételi szerződés már a másodfokú határozat meghozatalát követően keletkezett, ezért annak az alperesi eljárásra vonatkozólag visszaható hatálya nincs – mondta ki a bíróság.
- [9] Helytállóan tartotta a bíróság továbbá azt az alperesi álláspontot, miszerint a közbiztonságért felelős szerv különleges szakértelemmel rendelkezik annak megítélését illetően, hogy a külföldi személy veszélyt jelent-e Magyarország közrendjére és a BRFK valamint az ORFK szakhatósági állásfoglalása egybehangzó volt e tekintetben. A szakvélemény a bíróság megállapítása szerint rögzítette, hogy az indítványozó a cselekményt szándékosan követte el, melynek során a bántalmazást még akkor sem hagyta abba, amikor az áldozatok az utcán feküdtek, védekezésre képtelen állapotban. A bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a külföldinek minden időben számolnia kell a célország befogadási hajlamát kifejező jogszabályi előírásokkal, melyek az ország szuverenitását szem előtt tartva kifejezik a többségi társadalom védelmét éppúgy, mint a külföldi iránti toleranciát, úgyszintén azt is, hogy Magyarország közbiztonságának érdeke előnyt élvez az indítványozó családi érdekével szemben.
- [10] Végül nem találta alaposnak a bíróság azt az indítványozói hivatkozást, hogy a kiutasítás jogellenes lenne azon az alapon, hogy India halálbüntetést alkalmazó állam, az indítványozó ugyanis nem tekinthető olyan személynek, akire a halálbüntetés kockázata várna Indiába történő kiutasítása esetén.
- [11] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelem befogadását a 2020. december 9-én hozott Kfv.III.37.966/2020/2. számú végzésével megtagadta.
- [12] Végzésének indokolásában a Kúria kifejtette, hogy a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2017. (XI. 13.) PK vélemény szerint a Kúria a felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve az ügy társadalmi jelentőségére alapítottnak a felülvizsgálatot akkor engedélyezi (közigazgatási perben a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be), ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában.
- [13] A felülvizsgálati bíróság megítélése szerint a jogerős ítélet nem vetett fel olyan elvi jelentőségű jogkérdést, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, a Kúria nem észlelt olyan, jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdést, amelynek vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, illetve nem valószínűsíthető, hogy jelen ügy kapcsán a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, a jogegység megbomlásának a veszélye állna fenn.
- [14] A Kúria nem látta indokát a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel sem a felülvizsgálati kérelem befogadásának, mivel a jogerős ítélet által felvetett jogkérdésekben a bírói gyakorlat már kialakult, egységes, nem tapasztalható a körülmények olyan változása, amelyre tekintettel annak követése nem támogatható.
- [15] A Kúria a jogkérdés különleges súlyára, társadalmi jelentőségére vonatkozó körülményeket sem látta megállapíthatónak a tárgyi ügyben, mert a jogalanyok széles körét nem érinti, rájuk semmilyen formában nincs kihatással, továbbá a Kúria megítélése szerint nem merült fel a Kúria által közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapuló kérdés, ezért a felülvizsgálati kérelem Kp. 118. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján történő befogadására sem volt lehetőség.
- [16] 2. Az indítványozó, főtítkári felhívásra kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az idegenrendészeti hatósági eljárásban sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való joga, mert a hatóságok nem vették figyelembe a Harmtv. 45. § (7) bekezdésének azon előírását, miszerint idegenrendészeti kiutasítás, valamint önálló beutazási és tartózkodási tilalom

nem alkalmazható olyan bűncselekmény elkövetése miatt, amelynek elbírálása során az eljáró bíróság büntetésként nem rendelt el kiutasítást a harmadik országbeli állampolgárral szemben.

- [17] Kifejtette az indítványozó továbbá, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joga sérelmét eredményezte az, hogy a Fővárosi Törvényszék az ügyében elmulasztotta valamennyi ténykérdés teljeskörű feltárását, döntését az igazoló okiratok tartalmának és a hatályos jogszabályok alkalmazhatóságának vizsgálata nélkül hozta meg, továbbá a bíróság a döntésével megvalósította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012 évi C. törvény 97. § (2) bekezdésében, valamint a 98. § (1) és (2) bekezdésében rögzített, törvényileg tilalmazott kétszeres joghátrány alkalmazásának tilalmát is.
- [18] Az indítványozói hivatkozás szerint a XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltak alapján sérült úgy az ő, mind a kiskorú gyermekének a teljes családban éléshez való alapjoga, figyelemmel arra, hogy sem a hatósági, sem a bírósági eljárásban nem történt meg az indítványozó magyar állampolgár, kiskorú gyermeke jogainak vizsgálata a szükségesség-arányosság teszt alkalmazásával. Felhívta az indítványozó e körben az 1991. évi LXIV. törvényvel kihirdetett, a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény 8. és 9. cikkét, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 24. cikkében foglalt rendelkezéseket.
- [19] Tévesnek, szakszerűtlennek és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme miatt alaptörvény-ellenesnek állította az indítványozó a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó döntését, melyből véleménye szerint az következik, hogy az ítélethozatal során elegendő az alperesi hatóság által előterjesztett tényadatok vizsgálat nélküli elfogadása, míg az indítványozó által előterjesztett közokiratok tartalmának vizsgálata mellőzhető, továbbá a közigazgatási határozat jogszabályba ütközése nem szükségképpen vizsgálat tárgya, ahogyan az indítványozó és kiskorú gyermeke családban éléshez való alapjogának jogsértő korlátozása sem.
- [20] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [21] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [22] 3.1. Az indítványozó a Kúria végzését 2021. január 8-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2021. február 2-án küldte meg az elsőfokú bíróságra, így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – a XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és a XVI. cikk (1) bekezdését illetően – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntések megsemmisítésére. Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy az indítványozó csak felhívta, de nem terjesztett elő indokolást az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére nézve. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [23] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panaszban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [24] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifogásolta egyrészt a Kúriának a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásával kapcsolatosan kifejtett álláspontját, másrészt a Fővárosi Törvényszék ítéletének mérlegelését a szálláshely igazolására illetve arra vonatkozóan, hogy személye veszélyt jelent-e Magyarország közrendjére, közbiztonságára.
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizo-

nyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [26] Fenti következetes gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság sem az indítványozó lakcímbjelentésének körülményeivel kapcsolatos tényeket, sem a BRFK és az ORFK egybehangzó véleményét nem vizsgálhatta felül, ahogyan a Kúria jogkörébe tartozó, befogadási feltételek meglétét, vagy annak hiányát illető törvényességi mérlegelés felülbírálatára sem volt lehetősége.
- [27] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglaltaknak, másrészt az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek, mert a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel az indítvány.
- [28] Mindezek okán az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/337/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3416/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 4.K.700.026/2020/7. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Dobrossy István ügyvéd által képviselt gazdasági társaság indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Budapest Környéki Törvényszék 4.K.700.026/2020/7. számú, 2020. november 26-án átvett ítéletével szemben 2021. január 25-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amely szerint a sérelmezett ítélet alaptörvény ellenes. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján vizsgálja felül a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját és azt semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az indítványozó az alkotmányjogi panaszát kiegészítette. Az Alkotmánybíróság a kiegészített és módosított alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben a beadványok és mellékletei tartalma szerint az elsőfokú adóhatóság a 2013. október-december időszakra, a 2014. I. negyedévre és a 2014. II. negyedévre külön eljárásokban áfa bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le az indítványozónál (felperes), amelyek eredményeként a terhére adókülönbötetet állapított meg általános forgalmi adó adónemben és adóbírságot szabott ki. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatokat helybenhagyta (Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága Közép- magyarországi Hatósági Osztály 2233852961 számú határozata, 2233853067 számú határozata, 2233852862 számú határozata). A határozatok ellen az indítványozó mint felperes által kezdeményezett bírósági felülvizsgálati eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 4.K.700.026/2020/7. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.
- [3] 1.2. Az indítvány – jöllehet számos alkotmánybírósági határozatra, az Európai Unió Bírósága és az Emberi Jogok Európai Bírósága döntéseire, továbbá a Kúria gyakorlatára hivatkozik az indítvány előzményeinek részletes ismertetése és a hatóságok, a bíróság eljárásának, döntéseinek kritikája mellett – nem tartalmazza „a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség” kifejezett megjelölését.
- [4] A panasz a tartalma szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tartja azt, hogy „az elsőfokú bíróság határozat meghozatala során arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó tudatosan vett részt adókijátszásként is értelmezhető konstrukcióban. Az elsőfokú bíróság szerint az indítványozónak a jelen eljárás során vizsgált üzleti partnerei által kibocsátott számlák után az adólevonási jog gyakorlása a rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközik, ezért azok után nem gyakorolható adólevonási jog annak ellenére sem, hogy a számlázási gazdasági események a felek között végbementek.” Álláspontja szerint „az elsőfokú bíróság az indítványozó üzleti partnerei körülményeinek vizsgálatából helytelen, megalapozatlan következtetésre jutott. Az adóhatóság valójában nem vitatta az indítványozó által befogadott számlákban szereplő gazdasági események teljesülését. Az elsőfokú határozat azt is kifejezetten elismeri, hogy a számla kibocsátó társaságok rendelkeztek a munkák elvégzéséhez szükséges személyi feltételekkel, és ahhoz sem férhet kétség, hogy az indítványozó a kölcsönbeadó cég által kiállított számla ellenértéket szerződészerűen kiegyenlítette.” A panasz szerint az indítványozó „által kötött munkaerő-kölcsönzési szerződés teljesítésének körülményeiből semmi nem utalt arra, hogy az indítványozónak esetleg fenntartásokkal kellene kezelnie alvállalkozói számláit. Az Európai Bíróság is kimondta ítéletében, hogy nem követelhető meg általánosságban, hogy az adózó vizsgálja, hogy üzleti partnere, a számla kibocsátója adóalanynak minősül-e, hogy rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel,

és képes-e azok szállítására, illetőleg, hogy adóbevallási és fizetési kötelezettségeinek eleget tesz-e vagy másfelől, hogy e vonatkozásban rendelkezzen iratokkal.”

- [5] Az indítványozó szerint „nem merült fel az eljárásban olyan objektív körülmény, ami arra utalt volna, hogy az indítványozó tudta, vagy tudnia kellett volna azt, hogy a partner munkaerő-kölcsönző cégek esetleg nem minden adókötelezettségüknek tesznek eleget”. Utal arra, hogy mások által elkövetett szabálytalanságok az indítványozónak nem felróhatóak, és e szabálytalanságok alapján az indítványozó adólevonási joga nem korlátozható jogszerűen; nem merült fel olyan körülmény az ügyben, amely az indítványozó felelősségét megalapozná, illetve erre vonatkozóan egy ilyen körülmény sem nyert bizonyítást. Hivatkozik arra is, hogy az eljáró bíróság nem tárta fel kellő mélységben az indítványozó gazdasági életben folytatott tevékenységét és nem értékelt megfelelően az indítványozó javára szolgáló tényeket, különösen, hogy az indítványozó adókötelezettségeinek rendre eleget tett, az indítványozó kifejezetten alacsony iskolai végzettségű személyeknek nyújt munkalehetőséget, az általa végzett gazdasági eseményeket részletesen és a valóságnak megfelelő módon dokumentálta, valamint, hogy az ellenőrzés alá vont a gazdasági események valóban teljesültek, hiszen az indítványozó által kölcsönzött munkaerő az indítványozó érdekében munkát végzett.
- [6] A panasz szerint a Budapest Környéki Törvényszék 4.K.700.026/2020/7. számú ítélete lényegesen sérti az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való alapjogát, mivel nem teszi lehetővé, hogy adólevonási jogával éljen az indítványozó az üzleti partnerei által kifogásolható adómorál miatt. Továbbá, mivel az elsőfokú bíróság azért utasította el az indítványozó keresetét, mert a tényállást sem az adóhatóságok, sem a bíróság nem tárta fel teljeskörűen, illetve, mert nem értékelt az indítványozó javára szolgáló pozitív tényeket, bizonyítékokat megfelelő súllyal, így az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapjoga lényegesen sérült.
- [7] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti „jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette” fordulat a rendes jogorvoslati lehetőségek igénybevételére vonatkozik, az indítványozó nem köteles a felülvizsgálatot és a perújítást, mint rendkívüli jogorvoslatokat is kimeríteni. A folyamatban lévő felülvizsgálati vagy perújítási eljárás ugyanakkor az Alkotmánybíróság eljárásának akadályá. Az indítványozó a bíróság ítéletét követően az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtotta be.
- [8] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] 3. A bíróság ítéletével kapcsolatban Alaptörvényben biztosított egyes jogai sérelmének megvalósulását az indítványozó abban látta, hogy ügyféli jogai (ezek között bizonyításhoz való joga) sérültek, továbbá a hatóságok és a bíróság az ügyben alkalmazandó eljárási és adózási szabályokat tévesen értelmeztek; a munkaerő-kölcsönzési szerződések adójogi megítélése téves, mert olyan – a számlakibocsátók oldalán felmerülő – körülményeket értékelték a hátrányára, amelyekről tudomása nem volt, és nem is lehetett, azokat befolyásolni sem tudta, márpedig adólevonási jogát más adóalany magatartása miatt nem veszítheti el.
- [11] A bíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény egyes szabályai, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény, továbbá a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény egyes előírásai értelmezésével és alkalmazásával döntött az indítványozó keresetéről.
- [12] A bíróság ítélete részletesen foglalkozott a felperes valamennyi, a tényállás tisztázására, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó érvelésével. Látókörébe vonta az Európai Unió Bíróságának egyes döntéseit, továbbá a Kúria joggyakorlatát. Megállapította, hogy a hatóság a tényállást teljeskörűen feltárta, és az ügyben alkalmazandó jogszabályok részletes ismertetése, a bizonyítékok megfelelő értékelése alapján döntéseket hozott. Az ítélet indokolásának 4-7. oldala kitért a felperes tényállításaira, és tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat is. A bíróság ítélete a befogadott számlákat, a számlákon szereplő gazdasági eseményeket és ezek körülményeit, az alapul fekvő szerződéseket, teljesítési igazolásokat, és egyéb bizonyítékokat, tanúvallomásokat értékelt, ezekkel összefüggésben kitért az indítványozótól elvárható magatartásra és megállapította, hogy

az adóhatóság tényszerűen és objektívan bizonyította, hogy az indítványozónak tudnia kellett az adókijátszásáról.

- [13] A bíróság a törvények jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. A bizonyítás körébe tartozó kérdés az, hogy milyen gazdasági esemény valósult meg az indítványozó és az ügy más szereplői között, illetve a számlák szerinti gazdasági események a számlák szerinti felek között létrejöttek-e.
- [14] Az Alkotmánybíróság nem ténybíróság, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik felhatalmazással {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [15] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/535/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3417/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.703/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Váczi Péter ügyvéd) útján – 2021. január 29-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.703/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Kérte emellett a támadott bírói döntés felfüggesztését is.
- [2] 2. Az indítványozó egy biztosítási szolgáltatás iránti polgári per felperese volt, melyben engedményesként kérte a bíróságtól 25 millió forint értékű biztosítási szolgáltatás megfizetését az I. rendű alperes biztosító társasággal, valamint a II. rendű alperes biztosításközvetítő természetes személlyel szemben.
- [3] Az ügy alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes engedményes biztosítási jogviszonybeli jogelődje, a jogvita tárgyát képező biztosítási szerződést megkötő biztosított vevőként meg kívánta szerezni egy, az ingatlan-nyilvántartásban lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű ingatlan tulajdonjogát, melynek érdekében 2011. június 15-én előszerződést kötött az ingatlan tulajdonosával, közeli hozzátartozójával. Az előszerződés értelmében az ingatlan ellenértékét 1 800 000 forintban határozták meg. 2011. június 25-én az előszerződésre tekintettel a felperes jogelődje, az engedményező biztosítási ajánlatot tett a későbbi I. rendű alperes biztosító társaság részére a leendő vételi szerződéssel érintett ingatlanra, tűzkár esetére, melyet a II. rendű alperes alkusz közvetített a biztosító társaságnak. Ebben a felperesi jogelőd, a későbbi felperes engedményes szintén közeli hozzátartozója, úgy nyilatkozott, hogy az érintett ingatlanak ő a tulajdonosa, erre tekintettel áll fenn a biztosítási érdeke. Ugyanebben a nyilatkozatban az ingatlanon levő, évek óta üresen álló, általa 1,8 millió forintért megvenni szándékozott, lakatlan lakóház és a hozzá tartozó gazdasági épület értékét 19,2 millió forintban határozta meg, és erre az értékre fizette meg a biztosítási díjat. Az ingatlanon álló épületek 2011. szeptember 7-én leégtek. Végleges adásvételi szerződés megkötésére a tulajdonos és az engedményező között nem került sor, mivel 2011. október 6-án a tulajdonos egy harmadik személynek az ingatlant eladta.
- [4] A felperes jogelődje, az engedményező pert indított a biztosító társasággal szemben az ingatlanon álló épületekben általa állítása szerint elszenvedett kár, nevezetesen 19,2 millió forint épületkár, valamint 5,8 millió forint ingókérdő, összesen 25 millió forint biztosítási szolgáltatásként történő megfizetése iránt, majd ettől a pertől még az elsőfokú eljárás során elállt. A biztosítási jogviszonyból származó követelését később rokonára, jelen ügy felperesére engedményezte, aki az engedményező jogutódjaként szintén peres úton kérte a bíróságtól 25 millió forint biztosítási szolgáltatás, valamint annak kamatai megfizetésére kötelezni az I. rendű, ennek hiányában a II. rendű alperest. Állítása szerint a felperesi jogelődnek előszerződést megkötő félként fennállt a biztosítási érdeke, az ingatlanban lakott és ott felújításba kezdett, továbbá a biztosítási díjat megfizette, ezért járt neki a biztosítási szerződésben kikötött mértékű biztosítási szolgáltatás. Engedményesként az engedményező részére járó szolgáltatás immáron neki jár, mégpedig elsősorban az I. rendű alperes biztosító társaságtól, amennyiben pedig őt a biztosítási alkusz megtévesztette, akkor a II. rendű alperes biztosítási alkusz, biztosítás-közvetítő magánszemélytől. Utóbbi felróható magatartását abban látta, hogy nem adott a jogelődjének felvilágosítást arra vonatkozóan, hogy – amennyiben ez valóban így van – előszerződőként nem köthet biztosítási szerződést a még nem a tulajdonában álló ingatlanra, ezzel pedig megtévesztette őt, és kárt okozott neki.

- [5] Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság – kétszeri megismételt elsőfokú eljárást követően – 7.G.300.591/2018/17. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Bizonyításfelvételt követően, így különösen a tűzeseti hatósági bizonyítvány alapján megállapította, hogy a lakóház évek óta lakatlan volt. Megállapította azt is, hogy azon beruházás nem történt, sem a tulajdonos, sem az előszerződést megkötő közeli hozzátartozója azt nem használta, mindkettejük bejelentett lakcíme több száz kilométerre volt az ingatlantól. Az előszerződés nem keletkeztet tulajdonjogot, sem más olyan jogcímet, amely alapján az ingatlanra biztosítási érdek keletkezne, így a biztosítási szerződés – az alkusz engedményező általi megtévesztése miatt – érvényesen nem jött létre, mivel a biztosítási ajánlat eleve valótlan adatokat tartalmazott. Az ajánlatban szereplő adatok valódiságáért az adatok közlője, a biztosítási ajánlat tevője a felelős, így jogtalan eljárás kizárólag a felperes jogelődjénél volt megállapítható. Mivel az engedményezés alapjául szolgáló biztosítási jogviszony érvényesen nem jött létre, így az engedményes sem jogosult biztosítási szolgáltatásra. Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy nemcsak a jogtalan károkozó magatartás hiányzik az alperesek oldalán, hanem a keresetben megjelölt 25 milliós kár sem következett be, sem tényleges kárként, sem elmaradt vagyoni előnyként, sem költségként.
- [6] A felperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 61.Pf.630.078/2019/5. számú, jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság tényállás-megállapításával és jogi álláspontjával maradéktalanul egyetért. Kifejtette, hogy vagyontulajdonosi szerződést csak az köthet, aki a vagyontárgy megóvásában érdekelt, vagy aki a szerződést érdekelt személy javára köti meg; jelen esetben azonban egyik feltétel sem valósult meg. A perben a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy ő, illetve jogelődje, az engedményező a vagyontárgy megóvásában érdekelt volt, ezt azonban nem tudta megtenni, sőt az alperes bizonyította, hogy a felperesi jogelőd a biztosítási ajánlatában a valóságtól eltérő nyilatkozatot tett, és valótlanul állította nemcsak azt, hogy ő az ingatlan tulajdonosa, hanem azt is, hogy az ingatlan lakott, noha egyértelműen megállapítható, hogy nem volt az. A felperesnek a kárigénye magalapozásához az alperesek bármelyike magatartásának jogellenességét kellett volna bizonyítania, amit nem tett meg, így a bizonyítatlanság következményei a terhére esnek. Ezen kívül a kárfelelősség egy másik feltétele, az állított 25 milliós kár bekövetkeztének bizonyítása sem történt meg; a kár ugyanis kétséget kizáróan nem nála, hanem a tulajdonosnál keletkezett. Mindezekre tekintettel a törvényszék az első fokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] A felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amely Pfv.V.21.703/2019/5. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában az első- és a másodfokú bírósággal egyező tényállást állapított meg, és abból azokéval azonos jogi következtetéseket vont le. Kiemelte, hogy a vagyontulajdonosi szerződés az arra vonatkozó feltételek, így a szerződő, vagyis a biztosítási ajánlatot tevő érdekelt mivolta hiányában érvényesen nem jött létre. Az előszerződés nem keletkeztet tulajdonjogot, más módon való érdekeltségét és ez alapján szerződéskötési jogosultságát sem a felperes, sem annak jogelődje meg sem kísérelte bizonyítani. A felülvizsgálati kérelem maga a vagyontulajdonosi szerződés érvénytelenségével kapcsolatos jogerős ítéleti megállapítást nem is vitatja, azzal összefüggő jogi érvelést egyáltalán nem tartalmaz; továbbá a kár bekövetkeztének bizonyítására sem tesz kísérletet. Mivel a biztosítási szerződés érvényesen nem jött létre, hiányzik a felperes által bizonyított alperesi károkozó magatartás, és hiányzik a megjelölt kárösszeg bizonyítása is, ezért a kereset alaptalan, a jogerős ítélet pedig jogszerű.
- [8] Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.21.703/2019/5. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Érvelése szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, azon belül is az elsősorban az indokolt bírói döntéshez való joggal.
- [9] Hivatkozása szerint a bíróságok még az alapvető logikai összefüggésekre sem derítettek fényt az eljárásokban, az ítéletek indokolása hiányos. Sérelmezte, hogy az alperesek jelenlétét nem tette a bíróság kötelezővé. Az I. rendű alperes képviselője nem jelent meg, az I. rendű alperes érdemi védekezést nem terjesztett elő, ennek ellenére mégis a felperes pervesztességét állapították meg, noha álláspontja szerint „a keresetnek helyt kellett volna adni érdemi védekezés hiányában”. A II. rendű alperest sem kötelezték a bíróságok személyes megjelenésre, és nem hallgatták meg, így „a megfelelő bizonyítás lehetetlen volt”. Vitatta a megállapított tényállást is; különösen sérelmezte, hogy azon állítását, miszerint a II. rendű alperes tudott arról, hogy az engedményes nem volt tulajdonos, nem fogadták el, és az arra vonatkozó állítólagos bizonyítékok beszerzését a bíróságok meg sem kísérelték.

- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [11] A panasz a három támadott bírói döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a bíróságok tényállás-megállapítási tevékenységét, elsősorban a bizonyítékok értékelését és a bizonyítási teher elosztását sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, összességében egy más tartalmú, a felperes pernyertességét eredményező ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntések bármelyikét érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [12] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, ezen belül a bizonyítási teher elosztásának meghatározása, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [13] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.703/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította. A visszautasításra tekintettel a felfüggesztés iránti kérelemről külön határozni nem kellett.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/176/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3418/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 82. §-a, továbbá 82/A. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság az előtte folyamatban levő érdemtelenégi eljárás felfüggesztése mellett az Fgy.2/2020/31-I. számú határozatával egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságnál az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének *b)* pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján. A bírói kezdeményezés a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) „a 2020. augusztus 31-ig hatályos 82. § (1) bekezdés második mondatának 2020. szeptember 1. napjától történt hatályon kívül helyezésének és a Módtv. alapján kiegészített Kjtv. 82/A. § (3) bekezdésének”, majd az indokolásában (pontosítva azt) a hatályos Kjtv. 82. §-a, valamint a 82/A. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését, valamint a konkrét ügyben az alkalmazási tilalom kimondását kérte. A támadott jogszabályi rendelkezések nézete szerint az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság, továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített „tisztes eljárás” sérelmét eredményezik.
- [2] 1.1. A bírói kezdeményezésre okot adó, az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő érdemtelenégi eljárás előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az igazságügyi miniszter képviselője 2019. június 21-én értesítette a Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróságot a később eljárás alá vont közjegyzővel szemben a Kjtv. 110. § (4) bekezdése szerinti érdemtelenégi eljárás soron kívüli lefolytatására. Az értesítés rögzítette, hogy a Budapesti Közjegyzői Kamara Elnöksége határozatában döntött az érdemtelenégi eljárás kezdeményezéséről, figyelemmel arra, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság elrendelte az eljárás alá vont közjegyző házi őrizetét, majd előzetes letartóztatásba helyezte, míg 2018. július 5-én lehetővé tette az előzetes letartóztatás megszüntetését 60 millió Ft óvadék letétele esetén. Az értesítés indokolása szerint az eljárás alá vont közjegyzővel szemben vádirat benyújtására került sor felbujtóként elkövetett, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés *a)* pontja szerint minősülő, különösen jelentős kárt okozó csalás bűntette kísérletének, a Btk. 376. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés *a)* pontja szerint minősülő különösen nagy értékre elkövetett hűtlen kezelés bűntettének, valamint a Btk. 345. §-ába ütköző hamis magánokirat felhasználása vétsége elkövetése miatt. Az értesítés szerint a vád tárgyává tett cselekmények és a további, a nyomozások alapját képező cselekmények kifejezetten a közbizalommal szembeni visszaélésnek minősülnek, amelyeknek külön súlyt ad, hogy az eljárás alá vont közjegyző mindezen cselekményeket hivatalos személyként, közjegyzői szolgálata alatt követte el. Az igazságügyi miniszter utalt továbbá arra, hogy az eljárás alá vont közjegyzővel szemben Fgy.1/2018. és Fgy. 2/2018. számon indultak eljárások. A fegyelmi tanács megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszéken van folyamatban 1.B.236/2019. szám alatt az a büntető-eljárás, amelynek I. rendű vádlottja az eljárás alá vont közjegyző, egyéb vele szemben lévő büntetőeljárásról a fegyelmi eljárásnak nincs tudomása.
- [4] Az Fgy.1/2018. számú fegyelmi eljárást a Fegyelmi Bíróság jogerősen megszüntette. Az Fgy.2/2018. számú fegyelmi eljárás során született jogerős fegyelmi határozat szerint az eljárás alá vont közjegyző vétkes fegyelmi vétség elkövetésében, vele szemben a fegyelmi bíróság pénzbírság és két év időtartamra hivatalból való

felfüggesztés fegyelmi büntetést szabott ki. A fegyelmi tanács a rendelkezésre álló összes adat együttes mérlegelése alapján a 2019. október 28-án kelt Fgy.2/2019/14/I. számú határozatával az érdemtelenségi eljárást megszüntette. Indokolása szerint a cselekmények a fegyelmi eljárásokban nyertek elbírálást, azokat nem lehet ismételtén értékelni a közjegyző érdemtelensége körében. Míg a büntetőeljárás annak jogerős befejezése után értékelhető a közjegyző érdemtelensége tekintetében és ezen eljárások tárgyán túlmenően konkrét cselekményre, magatartásra a miniszter értesítése nem tartalmazott utalást.

- [5] A Kúria mellett működő Fegyelmi Bíróság mint másodfokú fegyelmi bíróság 2020. március 2-án kelt határozatával a Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság Fgyf.8/2019/14/I. számú határozatát hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú fegyelmi tanácsot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [6] 2. Az érdemtelenségi ügyben a megismételt eljárás száma Fgy.2/2020. Ebben az érdemtelenségi eljárásban fordult a Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság Fgy.2/2020/31-I. számú határozatával az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján – az érdemtelenségi eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybírósághoz, kezdeményezve a Kjtv. 82. §-a és a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdése Alaptörvénybe ütközése megállapítását, és az alaptörvény-ellenes rendelkezéseknek a Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság előtt folyamatban levő Fgy.2/2020. számú érdemtelenségi eljárásban történő alkalmazása kizárását.
- [7] Az indítvány hivatkozik arra, hogy az Országgyűlés 2020. július 3-i ülésnapján elfogadta az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XCII. törvényt (a továbbiakban, illetve a fentiekben megjelölt: Módtv.-t), amely több ponton módosította az indítványozó szerint az előtte folyamatban lévő Fgy.2/2020. számú eljárásban általa alkalmazni szükséges Kjtv.-t. Indokolásában utalt arra, hogy egyrészt a Kjtv. 182. § (8) bekezdése alapján a Módtv.-nyel megállapított Kjtv. 79/A. §-t, 80. § (2)–(2b) bekezdéseit a 2020. szeptember 1-je után megindult fegyelmi eljárásokra kell alkalmazni, továbbá a Kjtv. Módtv.-nyel módosított 82. §-a és az azzal beiktatott 82/A. §-ának rendelkezéseit – a fenti időpontban történő hatálybalépés mellett – a folyamatban lévő eljárásokban (jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában) is alkalmazni kell.
- [8] Az indítvány indokolása rögzítette, hogy a megismételt eljárásban az eljárás alá vont közjegyző kérte a fegyelmi tanács három közjegyző tagjának kizárását, míg a tanács közjegyző tagjai a saját mellőzésükhöz nem járultak hozzá. A Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Bíróság másik fegyelmi tanácsa a kizárási kérelemről Kjtv. 82. § (6) bekezdése alapján döntött, és a három fegyelmi bírót kizárását megtagadta azzal, hogy a határozat ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, az a fegyelmi határozat elleni fellebbezésben támadható.
- [9] Az indítvány tényállása továbbá ismertette, hogy az eljárás alá vont közjegyző a megismételt fegyelmi eljárásban indítványozta az eljárás felfüggesztését és az Alkotmánybíróságnál egyedi normakontroll eljárás kezdeményezését. Az eljárás alá vont közjegyző kérelmében kifogásolta, hogy amíg a Módtv. hatálybalépése előtt a Kjtv. 82. § (1) bekezdés második mondata lehetővé tette az eljárás alá vont személynek, hogy a fegyelmi tanács egy tagját az ok megjelölése nélkül kifogásolhassa, addig a Módtv. hatálybalépése következtében a már folyamatban lévő eljárásban ez a jogintézmény megszűnt. Továbbá ezzel egyidejűleg az eljárás alá vont személynek megszűnt az a joga is, hogy a kizárás kérdésében hozott döntéssel szemben önálló jogorvoslattal éljen, mivel az érdemtelenségi eljárás tartama alatt az eljárás egyik alanya, az igazságügyi miniszter kezdeményezésére olyan törvénymódosítás lépett hatályba, nevezetesen a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdése, amely ezt az önálló jogorvoslati jogot kizárja, ami őt olyan jogoktól fosztotta meg, amelyek korábban megillették. Utalt továbbá az Alkotmánybíróság 28/2019. (XI. 4.) AB határozatának számos elemére, így – többek között – az indokolásnak azon részére, amely egyfajta garanciális szabályként határozta meg a Kjtv. 82. § (1) bekezdésének második mondata szerinti, az eljáró tanács egy tagjának indok nélküli kifogásolásának lehetőségét, mely garanciális szabályhoz – vallja az eljárás alá vont közjegyző beadványában – szervesen kapcsolódott további garanciális szabályként a kizárás kérdésében hozott döntéssel szembeni önálló jogorvoslati jog.
- [10] Az indítványozó bírót továbbá idézte az Alkotmánybíróság fenti határozata indokolásának a fegyelmi bírók összetételére, illetve delegálására vonatkozó korábbi szabályozást, utalva arra, hogy ezen okok alapján érvényesült az eljárás alá vont személy kifogásolási joga és a kizárás kérdésében hozott döntéssel szembeni önálló jogorvoslati joga, mint a feltétlen érvényesülést igénylő pártatlan és tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog egyik biztosítója. Egyben az eljárás alá vont közjegyző a fegyelmi bírósághoz benyújtott kérelmében a Módtv. rendelkezéseinek a hatálybalépésével kapcsolatban hivatkozott az Alkotmánybíróság visszaható hatály tilalmába ütközésre vonatkozó gyakorlatára. Nézete szerint mivel a Módtv. kifogásolt rendelkezéseit alkalmazni kell a folyamatban lévő ügyekben is, ezért a jogszabályváltozás az eljárás alá vont közjegyző korábban biztosított

kifogásolási jogát és az erre vonatkozó önálló jogorvoslati jogát elvonja a folyamatban lévő eljárásban, a támadott szabályozás a hátrányos tartalmú visszaható hatályú szabályozás tilalmába ütközik és sérti az Alaptörvényben deklarált jogbiztonság elvét.

- [11] Az indítvány az általa alkalmazandó alaptörvényi rendelkezésként megjelölte és idézte a B) cikk (1) bekezdését, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdését, a 25. cikk (1) bekezdését, a 27. cikk (1) bekezdését, továbbá a 28. cikkét. Egyben megjelölte a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (2), (3) bekezdéseit, a (4) bekezdés a) pontját, valamint a Jat. 7. § (1) és 15. § (1) bekezdését. Valamint idézte a Kjtv. 82. §-ának 2020. augusztus 10-ig hatályos (1)–(3) bekezdéseit, valamint a Módtv. 6. §-ával módosított Kjtv. 82. §-ának hatályos, továbbá a Módtv. 7. §-ával megállapított Kjtv. 82/A. §-a, továbbá a Módtv. 89. § (1) bekezdésének rendelkezéseit.
- [12] Az indítvány érdemi indokolásában kifejtette, hogy az általa támadott, a Módtv. 6. és 7. §-ai alapján módosult rendelkezéseket az előtte folyamatban lévő eljárásban a fegyelmi tanácsnak alkalmaznia kell, továbbá az Alaptörvény 28. cikke értelmében figyelnie kell az alkalmazandó jogszabály és az Alaptörvény összhangjára. Az általa előterjesztett indokolásban a Kjtv. 2020. szeptember 1-jén hatályba lépett, módosított 82. § (1) bekezdése és a beiktatott 82/A. § (3) bekezdése sérelmét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített „tisztességes eljárásról fűződő jog” sérelmében jelölte meg, erre tekintettel kérve az érdemtelenségi eljárásban való alkalmazásának kizárását. Indokolásában utalt az Alkotmánybíróság 32/2002. (VII. 4.) AB határozatának azon megállapítására, amely kiemelte, hogy a közjegyzők fegyelmi ügyeiben eljáró bíróság igazságszolgáltatási szerepet tölt be. Így az a Kjtv. alapján létrehozott független bíróság, erre figyelemmel eljárásával kapcsolatban is teljesülnie kell az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak. Ezzel összefüggésben kiemelte az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában megállapított, majd a 22/2014. (VII. 15.) AB határozata indokolásának [49] bekezdése megállapításait, e jog tartalmát kitöltő részjogosítványaival összefüggésben, és idézte az eljárás tartalmára vonatkozó megállapításait.
- [13] Az indítványozó bíróság hivatkozása szerint a fegyelmi tanács pártatlanságát a kizárásra vonatkozó szabályok biztosítják, e szabályok mellett az eljárás megindulásakor hatályos Kjtv. 82. § (1) bekezdése az eljárás alá vont közjegyző részére lehetővé tette a kizárás iránti kérelem mellett azt is, hogy a fegyelmi tanács egy tagját az ok megjelölése nélkül kifogásolja. Ez olyan garanciális rendelkezés volt, amely nézete szerint a fegyveregyenlőséget, a *fair* eljárásrendet szolgálta. Beidézte az Alkotmánybíróságnak a 28/2019. (XI. 4.) AB határozata indokolásának a közjegyzők fegyelmi bíróságának összetételét továbbá felépítését ismertető megállapításait. Hangsúlyozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság ezen határozata indokolásának [61] bekezdésében a fegyelmi ügyben eljáró tanácsok összetételére vonatkozó szabályok körében, a tisztességes eljárást biztosító kiemelt szabályként értékelve a (2020. augusztus 31-ig hatályban volt) Kjtv. 82. § (1) bekezdése második mondatát. Kifejtette, hogy az érdemtelenségi eljárásban az eljárás alá vont közjegyzőt a jogszabályváltozás megfosztotta az eljárás megindulása idején biztosított jogától, amely kifogásolási jog garanciális jellegű volt, lehetőséget adva a fegyelmi tanács összetételével kapcsolatos jog gyakorlására.
- [14] Az indítvány a Kjtv. 82/A §-a alkotmány-ellenessége indokolásaként (ismételten) ismertette a tényállást, amely szerint az eljárás alá vont közjegyző a tanács három közjegyző-bíró tagjának kizárását kérte, amelyet a Fővárosi Törvényszék mellett működő Közjegyzői Fegyelmi Bíróság másik tanácsa bíralt el és a Kjtv. 82/A. §-ára figyelemmel megtagadta azzal, hogy a határozat ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye. Előadása szerint a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdése – nézete szerint – azzal, hogy a megismételt eljárásban még ez ellen önálló fellebbezéssel élhetett az eljárás alá vont közjegyző, annak eljárási jogainak csorbítása, amely annak tisztességes eljárásról fűződő jogát sérti. Érvelése szerint a kifogásolási jog hiányában hangsúlyossá válik az adott ügyben, hogy az öttagú fegyelmi tanács többségét az a területi közjegyzői kamara delegálta, amelynek elnöksége által hozott határozat indította meg az Igazságügyi Minisztérium eljárását, ugyanakkor az eljárás alá vont közjegyző nem jogosult bírót delegálni a fegyelmi tanácsba, és még a fegyelmi tanács egy tagját illető, indokolás nélküli kifogásolási jog sem illeti meg. Utalt továbbá arra, hogy a tisztességes eljárásról való jog abszolút jog, amellyel nem állítható szembe más alapvető jog vagy alkotmányos cél. A fegyelmi eljárás során a fegyelmi tanács köteles biztosítani az eljárás tisztességes voltát, a fegyelmi tanács pártatlanságát, ezért az általa kifogásolt Kjtv. 82. §-a és a 82/A. § (3) bekezdése véleménye szerint ellentétes és sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében szabályozott jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményét is. Erre vonatkozóan további érvelést azonban nem terjesztett elő.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen azt kell megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek.
- [16] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett –, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezheti a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [17] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak jelen ügyben is vizsgálnia kellett, hogy a fegyelmi ügyben eljáró bíróságok az Alaptörvény szerinti bíróságnak minősülnek-e, és így jogosultól származik-e az indítvány.
- [18] Az Alkotmánybíróság a 28/2019. (XI. 4.) AB határozatában ezt a kérdést már [hasonlóan a 32/2002. (VII. 4.) AB határozatában jogszabály alkotmányosságának utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján] már vizsgálta, nevezetesen, hogy a közjegyzők fegyelmi bírósága „a törvény által felállított, független és pártatlan bíróságnak” tekinthető-e. A határozat indokolása [33] bekezdésében utalva a korábbi határozatában foglaltakra, összefoglalta a [törvényes és pártatlan] bíróság kritériumait: e szerint az a szerv minősül bíróságnak, amelyet (1) törvény hoz létre, (2) igazságszolgáltatási tevékenységet végez, amelynek keretében jogszabályokat alkalmaz, (3) eljárását törvény szabályozza, (4) a végrehajtó hatalomtól független, (5) eljárása nem titkos, (6) határozata kötelező érvényű [ABH 2002, 153, 159–160]. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában és a 32/2002. (VII. 4.) AB határozatában a fegyelmi bíróság bírósági jellegére vonatkozó megállapításait a konkrét ügyben is alkalmazhatónak tekintette. Továbbá határozatában a fegyelmi bíróság bírósági jellegére vonatkozó megállapításait a konkrét ügyben alkalmazhatónak tekintette. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem látott indokot arra, hogy a fenti alkotmánybírósági gyakorlattól eltérjen, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a közjegyzők fegyelmi ügyében eljáró fegyelmi bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti független és pártatlan bíróságnak tekinthető, és így az indítványozó bíróság jelen ügyben a bírói kezdeményezés benyújtására való jogosultsággal rendelkezik.
- [19] 3.2. Az indítvány befogadhatóságának feltételei közül az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a bíróság tartalmilag olyan jogkövetkezmény alkalmazását kérte-e, amelynek kezdeményezésére jogosult.
- [20] Az Alkotmánybíróság áttekintette irányadó döntéseit. A testület elsőként a 3009/2012. (VI. 21.) AB határozatában mutatott rá, hogy „az Abtv. 2012. január 1-jei hatálybalépése óta annak 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását, mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Ebből következően külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség.” (Indokolás [62])
- [21] Ezt követően az Alkotmánybíróság – többek között a 3135/2013. (VII. 2.) AB határozatában – megerősítette: „Az Alkotmánybíróság már többször vizsgálta az egyedi normakontrollra irányuló bírói kezdeményezés szabályozását, és döntéseiben megállapította, hogy a bírói kezdeményezés csak jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja.” (Indokolás [19])
- [22] Az egyik legutóbbi, kapcsolódó végzésében az Alkotmánybíróság szintén megerősítette, hogy „a bírói kezdeményezés csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatja” {3136/2018. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [15]; lásd még pl. 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, valamint 3180/2020. (V. 21) AB végzés}.
- [23] Ezek tükrében az Alkotmánybíróság azt elemezte, hogy a bíróság indítványa mulasztás kimondására irányul-e.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezésnek a Kjt. 82. § (1) bekezdés (tartalma szerint valójában a 82. § egésze) alaptörvény-ellenességét állító része, azt kifogásolja, hogy az új, a Módtv. 6. §-ával megállapított rendelkezései már nem tartalmazzák azt a korábban (2020. augusztus 31-ig) hatályban lévő mondatot, mely szerint az eljárás alá vont közjegyzőnek joga volt a fegyelmi tanács egy tagját a kizárási ok megjelölése nélkül kifogásolni. Az alaptörvény-ellenességet tehát – az indítványozó állítása szerint – a jogalkotás hiánya okozza, tartalma alapján az valójában egyértelműen jogalkotói mulasztás megállapítására irányul.

Ugyanakkor erre az indítványozó fegyelmi bíróság – a fentiekben már ismertettek szerint – nem rendelkezik jogosultsággal.

- [25] 4. Az indítvány továbbá az Abtv. 25. § (1) bekezdésére alapított kérelmében a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a fegyelmi tanács előtt folyamatban lévő ügyben arra vonatkozóan az alkalmazási tilalom kimondását kérte. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel-e.
- [26] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés, B cikk (1) bekezdése].
- [27] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia [3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy az adott ügyben valóban szükséges alkalmaznia a támadott jogi normát. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege.
- [28] Az Alkotmánybíróság a 3193/2014. (VII. 15.) AB végzésben ezzel összefüggésben a következőket rögzítette. „Az Abtv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem *actio popularis*, hanem az egyedi – konkrét – normakontroll eljárás egyik fajtája”, amellyel a bíró az Abtv. 25. § (1) bekezdésében meghatározott esetben élhet (Indokolás [5]). Az „eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” [Indokolás [5]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]] Az Alkotmánybíróságnak alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényi feltételeinek a fennállását megvizsgálja, s azok nyilvánvaló hiánya esetében a kezdeményezést visszautasítsa [3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]]. Az alkalmazandó jog megjelölését ezért az Alkotmánybíróság csak abban az esetben vizsgálhatja felül, ha nyilvánvaló, hogy a megjelölt jogszabályt az indítványra okot adó esetben biztosan nem kell alkalmazni [6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]].
- [29] Az indítvány részletes indokolást tartalmaz arra nézve, hogy az előtte folyamatban lévő érdemtelenégi eljárásban a fegyelmi tanácsnak alkalmaznia kell a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdését, mégpedig azon okból, mert a megismételt eljárás során előterjesztett az eljárás alá vont közjegyző kizárási kérelmét a másik tanács elbírálta és megtagadta, figyelemmel a kifogásolt rendelkezésre, mivel aszerint a kizárás kérdésében hozott döntéssel szemben önálló jogorvoslatnak nincs helye, az a fegyelmi határozat elleni fellebbezésben támadható.
- [30] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott rendelkezést az indítványozó az előtte folyamatban lévő konkrét eljárásban alkalmazni köteles.
- [31] 5. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [32] Az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerint a kérelem – többek között – akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, vagyis nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért jogszabály miért és mennyiben sérti [3201/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [35]]. Ugyanakkor ennek a feltételnek az indítvány az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése sérelmét állító részében nem felel meg,

mivel az indítványozó arra nézve semmilyen indokolást, így érdemi alkotmányjogi érvelést sem terjesztett elő a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdésével összefüggésben.

- [33] 6. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az elégtelen indokolás miatt az érdemi elbírálásnak az is akadályos, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {26/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [50]}. Jelen ügyben az indítványozó a Kjtv. 82/A. § (3) bekezdésével összefüggésben, mely a fegyelmi eljárás során a kizárás kérdésében az önálló jogorvoslat hiányát, illetve annak elbírálását a fegyelmi határozat elleni fellebbezés során teszi lehetővé, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította, megjelölve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését. Ugyanakkor az indítványozó csupán általánosságban hivatkozott tisztességes eljáráshoz való jogra. Ezen belül annak sérelmét a kifogásolt jogszabályi rendelkezés kapcsán annak részjogosítványai közül a pártatlanság és a fegyveregyenlőség sérelmében jelölte meg. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a konkrét kifogásolt jogszabályi rendelkezés és az indítvány által megjelölt konkrét részjogosítványok között közvetlen összefüggés nem állapítható meg.
- [34] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 52. § (2) bekezdése szerint vizsgálata kizárólag a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Mivel a bírói indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét nem állította, annak sérelmét nem jelölte meg, és azzal összefüggésben érdemi, alkotmányjogi szempontból releváns érvelést nem fejtett ki, ezért arra vonatkozóan nem folytatható le vizsgálatot. A bírói indítványba foglalt kifejezett kérelem hiányában szintén nem vizsgálhatta az indítványnak a tényállás ismertetésében szereplő, az eljárás alá vont közjegyzői beadványban foglaltakat. (Ez azonban nem akadályos az Abtv. 26–27. §-aiban való alkotmányjogi panasz esetleges előterjesztésének.) Ugyanakkor az Alkotmánybíróság utalni kíván továbbá arra, hogy jelen bírói kezdeményezéssel eljárás nem alkalmas annak vizsgálatára, hogy a jogalkotó az Alkotmánybíróság által [a 28/2019. (XI. 4.) AB határozatában] megállapított jogalkotói mulasztásának a Módtv.-ben foglaltak alapján mennyiben tett eleget.
- [35] 7. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – a bírói kezdeményezést az Abtv. 64. § *b)* és *d)* pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla

alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2927/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3419/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.776/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Karasi Zsolt egyéni ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.776/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.155/2020/6. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó kiskorú gyermeke az alapügy alperesének (egy egyházmegyének) a fenntartásában működő óvodába járt 2018-ban. A gyermek 2018. szeptember 24. napján az óvodában balesetet szenvedett, a csúszdáról leesett. Az indítványozó 2019. május 9. napján levelet írt az intézmény vezetőjének, sérelmezve, hogy a szülőket a sérülésről nem értesítették, és utóbb sem kaptak az üggyel kapcsolatosan semmilyen tájékoztatást. Az indítványozó kérte, hogy amennyiben történt vizsgálat, annak eredményét és a vizsgálat során keletkezett dokumentumokat ismertessék a szülőkkel, amennyiben pedig nem történt vizsgálat, azt folytassák le.
- [3] Az intézmény az indítványozó beadványa alapján 2019. május 21. napján vizsgálatot folytatott le, arról jegyzőkönyvet készített, majd 2019. május 23-i levelében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy az óvónő a tőle elvárható módon ellátta a gyermekek felügyeletét, a balesetet követően megfelelően járt el és a megfelelő intézkedéseket megtette. Az intézmény szerint helyesen járt el az óvoda akkor, amikor a balesetről (a kisebb sérülés miatt) nem vett fel jegyzőkönyvet, azonban helytelenül járt el akkor, amikor a balesetet nem vette nyilván tartásba, ezért az intézményvezető felhívta az óvoda-pedagógusok figyelmét a helyes gyakorlatra.
- [4] Az indítványozó 2019. május 30. napján az alpereshez mint az intézmény fenntartójához fordult, és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 37. § (3) bekezdés a) pontja alapján kérte az alperes másodfokú eljárásának lefolytatását jogszabálysértésre és az intézmény belső szabályzatának megsértésére hivatkozva. Az alperes 2019. augusztus 22. napján meghozott, 430-16E/2019. iktatószámú határozatával bírálta el az indítványozó kérelmét, azonban határozatát nem hivatalos iratként, hanem egyszerű belső ítéletként adta postára. A határozat 2019. szeptember 11. napján „nem kereste” postai rájegyzéssel érkezett vissza az alpereshez. Mindeközben az indítványozó 2019. augusztus 26. napján mulasztás megállapítása iránti pert kezdeményezett az alperessel szemben, annak megállapítását kérve, hogy az alperes a rá vonatkozó ügyintézési határidőn belül elmulasztotta a jogorvoslati kérelmét elbírálni és arról őt tájékoztatni.
- [5] 1.2. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 102.K.28.227/2019/13. számú (sorszámában utóbb kijavított) ítéletével megállapította, hogy az alperes elmulasztotta az Nkt. 38. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 85. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét azzal, hogy a 430-16E/2019. iktatószámú határozatát nem hivatalos iratként kézbesítette. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete szerint az Nkt. 38. § (3) bekezdése csupán az Ákr. határidők számítására vonatkozó szabályát rendelte az alperes eljárására alkalmazni, az ügyintézési határidő szabályát nem, ekként az Ákr. szerinti ügyintézési határidő elmulasztása nem értékelhető az alperes terhére. Az elsőfokú ítélet szerint az alperes eljárására az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sem alkalmazható közvetlenül, tekintettel arra, hogy az alperes egyházmegye nem hatóság, és nem minősül közhatalmi szervnek sem, azonban az észszerű határidőn belül történő eljárás követelménye általános jogelvként az alperes eljárására is figyelembe vehető, mely követelményt azonban az alperes jelen esetben nem sértette meg.

Az ítélet szerint megállapítható az alperes mulasztása azért, mert az egyébként észszerű időben meghozott döntés nem került kézbesítésre, így pedig a határozat joghatás kiváltására nem volt alkalmas. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azt is kiemelte ítéletében, hogy mivel az alperes a döntését már meghozta, így a döntés tekintetében a határidő számításának kérdéséről függetlenül sem lett volna helye mulasztás megállapításáról szóló ítéletnek. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 129. § (3) bekezdése alapján ugyanis a mulasztás megállapításának az lenne a jogkövetkezménye, hogy az alperesnek ismételt meg kellene hoznia az egyébként jelen esetben már kétségkívül meghozott (csak éppen szabályszerűen nem kézbesített, és ezért joghatás kiváltására a szabályszerű kézbesítés nem alkalmas) határozatát.

- [6] 1.3. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.155/2020/6. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részét eltérő indokolással helybenhagyta. A Fővárosi Törvényszék álláspontja szerint az Nkt. 38. § (3) bekezdésének az az értelmezése a helytálló, mely szerint a határidők számítására vonatkozó rendelkezések felhívása egyben az Ákr. 50. §-a szerinti ügyintézési határidő felhívását is jelenti, azaz az alperesnek nem az észszerű ügyintézés követelményét, hanem az Ákr. szerinti 60 napos ügyintézési határidőt kellett volna betartania, mely az adott esetben láthatóan nem történt meg. A másodfokú ítélet szerint azonban ennek ellenére az elsőfokú bíróság nem tévedett akkor, amikor nem állapította meg az ügyintézési határidő elmulasztása miatt az alperes mulasztását, ugyanis a Kp. 129. § (3) bekezdéséből következően mulasztási ítélet meghozatala csak akkor lehetséges, ha a mulasztó szerv meg tudja valósítani az elmulasztott cselekményt. Jelen esetben az ügyintézési határidő elmulasztásának orvoslása azonban fogalmilag kizárt, hiszen a határozat meghozatala utóbb megtörtént, orvosolható mulasztást csak a meghozott döntés szabályszerű közlésének elmaradásával összefüggésben lehetett megállapítani.
- [7] 1.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.776/2020/5. számú ítéletével a másodfokú ítéletet eltérő indokolással hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletében osztotta az alsóbb fokú bíróságok azon jogértelmezését, miszerint „ha a közigazgatási szerv a közigazgatási cselekményt megvalósította, azaz az egyedi döntést meghozta, akkor mulasztásról nincs szó, mulasztási ítéletnek nincs helye” (Kúria ítélete, Indokolás [42]). A Kúria értelmezésében ugyanakkor nem osztotta a Fővárosi Törvényszék megközelítését az Ákr. 50. §-a alkalmazhatósága tekintetében. A Kúria megítélése szerint az Ákr. „Az ügyintézési határidő és a határidő számítása” alcíme két mellérendelt intézményt kapcsol össze: az ügyintézési határidő a hatóságra nézve állapít meg kötelezettséget (melyhez szorosan kapcsolódik a határidő túllépése), míg a határidő számítása nem csupán az ügyintézési határidőre és nem csak a közigazgatási szervre vonatkozik, ekként az Ákr. 52. §-a (a határidő számítása) az ügyintézési határidőtől (az Ákr. 50. §-ától) függetlenül is értelmezhető. Tekintettel arra, hogy az Nkt. 38. § (3) bekezdése kifejezetten a határidő számítására vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni, ezért az ügyintézési határidő az alperes eljárására nem vonatkozott. A Kúria is kiemelte ugyanakkor, hogy mindennek konkrét jelentősége azért nem volt, mert az alperes a határozatát meghozta, így mulasztás hiányában mulasztást megállapító ítélet meghozatalára egyébként sem volt lehetőség.
- [8] A Kúria ítéletében ugyanakkor (anélkül, hogy erre vonatkozóan felülvizsgálati kérelem került volna előterjesztésre, melyet maga a Kúria is rögzített ítéletében) arra mutatott rá, hogy mulasztási ítéletnek csak közigazgatási cselekmény elmulasztása esetén van helye, azonban közigazgatási cselekménynek a Kp. 4. § (1) és (3) bekezdései alapján csak az egyedi döntés tekinthető, az egyes eljárási cselekmények (így például a kézbesítés) még akkor sem, ha azok szorosan az egyedi döntéshez kapcsolódnak. A szabályszerű kézbesítés elmaradása komoly jogsérelmet okozhat, hiszen addig a jogok nem gyakorolhatóak, a kötelezettségek nem kényszeríthetőek ki, a jogorvoslati határidő nem kezdődik meg, azonban ezen jogsérelem elhárításának nem a mulasztási ítélet az eszköze. Tekintettel arra, hogy jelen esetben az alperes a közigazgatási cselekményt megvalósította (az egyedi határozatot meghozta), a kézbesítés viszont nem tekinthető önálló közigazgatási cselekménynek, ekként a szabályszerű kézbesítés elmaradása miatt sem lett volna helye mulasztási ítéletnek. A Kúria ezen megállapítását a döntés elvi tartalmaként is rögzítette az ítéletében.
- [9] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, melyben kérte a Kúria Kfv.III.37.776/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.155/2020/6. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz

szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, az alábbiak szerint.

- [10] Az indítványozó mindenekelőtt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét állítja a panaszában, arra tekintettel, hogy az indítványozó az alperes határozatát nem ismerhette meg szabályszerű kézbesítés hiányában, így pedig a jogorvoslathoz való jogát sem tudta gyakorolni. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságoknak meg kellett volna állapítaniuk, hogy az alperes elmulasztotta a közigazgatási cselekmény meghozatalát, melynek következtében (szabályszerű kézbesítés hiányában) az indítványozó jogorvoslathoz való joga sem nyílt meg, így pedig végső soron az a bírói döntés, mely nem állapította meg az alperes mulasztását, az indítványozót a nem kézbesített határozattal összefüggésben a jogorvoslathoz való jogától fosztotta meg. Az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben vitatja a Kúria azon jogértelmezését is, miszerint a határozat kézbesítése nem minősül önálló közigazgatási cselekménynek, ez ugyanis álláspontja szerint kiüresíti a jogorvoslathoz való jogot azáltal, hogy amennyiben egy meghozott döntés kézbesítése nem szabályszerű, az ügyfelek számára a hatékony bírói jogvédelem sem biztosítható. Az indítvány szerint amennyiben a kézbesítés nem önálló közigazgatási cselekmény (ahogyan azt a Kúria ítélete rögzíti), akkor a kézbesítés szükségképpen a döntésnek a része, ez esetben pedig maga a döntés sem született meg szabályszerű kézbesítés hiányában, azaz a mulasztást meg kellett volna állapítani. Részben ugyancsak a jogorvoslathoz való jog sérelmeként értékeli az indítványozó azt is, hogy a Kúria a felülvizsgálati ellenkérelmet nem tette az indítványozó számára megismerhetővé.
- [11] Az indítványozó a XXIV. cikk (1) bekezdése állított sérelme körében is rögzíti, hogy a Kúria, miközben befogadta az alperes felülvizsgálati ellenkérelmét, ezt az indítványozó részére nem küldte meg (fegyveregyenlőség elvének sérelme), ráadásul a felülvizsgálati ellenkérelem egyébként is hatálytalannak minősült, mert az álláspontja szerint láthatóan jogi képviselő megjelölése nélkül került benyújtásra, miközben a Kúria eljárásában a jogi képviselőt kötelező. Az indítványozó a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmeként jelöli meg, hogy a Kúria nem vizsgálta a felülvizsgálati kérelem valamennyi elemét (amelyet a Kúria ítélete maga is rögzít), továbbá tévesnek tartja a Kúria ítélete azon megállapítását, miszerint az alperes eljárására az Ákr. szerinti ügyintézési határidő nem volt irányadó. Az indítványozó szerint a Kúria által elfogadott jogértelmezés értelmetlenné teszi a határidő számítására vonatkozó szabályok alkalmazását, hiszen számonkérhető határidő hiányában szükségtelen azok számításáról rendelkezni.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2021. február 10. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. február 17. napján, határidőben került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [14] 3.2. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás, és nem pedig a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességtelenségével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz (lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [18]). Tekintettel arra, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése megjelölése mellett a bíróságok (és nem pedig az alapügy alperese) eljárásával összefüggésben állította a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, ezért az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét tartalma szerint, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között bírálta el {legutóbb hasonlóan például: 3342/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének eleget tesz.

- [15] 3.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemmel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]] Annak megítélése, hogy egy határozat kézbesítése a Kp. rendelkezéseinek alapulvételével önálló közigazgatási cselekménynek minősül-e, olyan szakjogi-törvényértelmezési (és ekként nem alkotmányjogi) kérdés, melynek megítélése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog egyébként sem értelmezhető akként, hogy az garantálná az érintett számára sérelmesnek tartott döntés megváltoztatását és a számára kedvező döntés meghozatalát, még akkor sem, ha egy adott egyedi ügy eldöntése szükségképpen kihathat más, később esetlegesen megindítandó eljárások végkimenetelére is. Az Alkotmánybíróság e körben azt is megjegyzi, hogy az indítványozó állításával ellentétben az eljáró bíróságok döntései nem zárták el az indítványozót attól, hogy az alperes határozatával szemben egy külön eljárásban élhessen a jogorvoslathoz való jogával: ellenkezőleg, éppen a határozat szabályszerű kézbesítése tette azt lehetővé az indítványozó számára, hogy megnyíljon számára a határozattal szembeni jogorvoslat gyakorlásának lehetősége (erre vonatkozóan lásd például a Kúria ítéletének [45] bekezdését).
- [17] Az indítványozó azon érveléssel összefüggésben, hogy a Kúria a felülvizsgálati ellenkérelem kézbesítésének elmaradásával összefüggésben megsértette az indítványozó jogorvoslathoz való jogát, az Alkotmánybíróság azt emeli ki, hogy következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, és nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra, így az indítványban kifejtettek nem hozhatóak összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel [lásd például: 3356/2021. (VII. 28.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [18] Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességi kételyt sem vet fel, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [19] A (tartalmilag) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványi elemekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [20] A felülvizsgálati ellenkérelem kézbesítésének állított elmaradásával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság mindekelőtt arra utal, hogy a felülvizsgálati ellenkérelem szükségképpen járulékos jellegű, azaz azt, hogy a Kúriának a felülvizsgálati eljárás keretei között milyen terjedelemben kell vizsgálnia, nem a felülvizsgálati ellenkérelem, hanem a felülvizsgálati kérelem határozza meg. A felülvizsgálati ellenkérelem járulékos jellegéből következően pedig a Kúriának az ellenkérelem tárgyában nem kell külön döntést hoznia, és azt sem kell megindokolnia, hogy az ellenkérelemben foglaltakkal adott esetben miért nem értett egyet [lásd például: 3249/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [17]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá az alaptörvényellenesség megállapíthatósága szempontjából a kézbesíteni elmulasztott irat tartalmának is jelentősége van. Attól ugyanis, hogy a kézbesítés elmaradása formálisan esetleg kimerítheti egy szakági eljárási szabály megsértését, még nem biztos, hogy ez szükségképpen magával vonja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapíthatóságát és ezáltal a bíróság döntésének megsemmisítését is [3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [21]]. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati ellenkérelem az indítványozó részéről további nyilatkozattételt nem igényelt, a Kúriának pedig a felülvizsgálati ellenkérelemtől döntést sem kellett hoznia, így a felülvizsgálati ellenkérelem kézbesítésének esetleges elmaradásával összefüggésben, figyelemmel az Alkotmánybíróság hivatkozott, korábbi esetjogára is, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességi kétely nem fogalmazható meg.

- [21] Az indítványozó felülvizsgálati kérelem elbírálásával kapcsolatos érveivel (az alperes jogi képviselőének állított hiányossága, a felülvizsgálati kérelem egyes elemeinek felülvizgálatra való alkalmassága) összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli: az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Annak megítélése, hogy valamely peres fél (jelen esetben az alperes) teljesítette-e a jogi képviselőre vonatkozó, az eljárási törvényekben meghatározott követelményeket, olyan ténykérdés, melynek megítélése a felülvizsgálati bíróság hatásköre, és melynek felülbírálatára (nem lévén alkotmányjogi kérdés) az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Hasonlóan nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak vizsgálata, hogy a felülvizsgálati kérelem milyen terjedelemben volt alkalmas a felülvizgálatra. A tisztességes bírósági eljárás Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelménye ugyanakkor a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem vezethető le a felülvizsgálati kérelem egészének Kúria általi elbírálási kötelezettsége, az a követelmény azonban igen, hogy a Kúria döntésében egyértelműen indokolja meg, ha a felülvizsgálati kérelem valamely elemeit akár formai, akár tartalmi okból nem találja érdemi elbírálásra alkalmasnak. Jelen esetben a Kúria ítéletében egyértelműen állást foglalt részben abban a kérdésben, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, részben pedig abban a kérdésben, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati kérelem elbírálására milyen jogi keretek között volt a Kúriának lehetősége, ekként a Kúria ezen Alaptörvényből fakadó kötelezettségének eleget tett.
- [22] Az Alkotmánybíróság azonban külön is megjegyzi: a Kúria ítélete abban a részében, amelyben a Kúria annak ellenére fejtette ki az ügy egy érdemi kérdésében a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél perbeli akaratával és jogi érdekével szemben a saját jogi álláspontját, hogy a felülvizsgálati eljárás keretei e vonatkozásban még a Kúria szerint sem biztosítottak a Kúria számára lehetőséget az érdemi vizsgálatra, jelen esetben kizárólag azért nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, mert az ítélet indokolásának ezen részei (Indokolás [33]–[44] bekezdések, valamint a döntés elvi tartalmaként az Indokolás [54] bekezdése) a Kúria ítéletének rendelkező részében nem jelentek meg, ekként joghatás kiváltására az indítványozó ügyében alkalmatlanok voltak (függetlenül a megállapítások esetleges helyességétől vagy éppen helytelenségétől).
- [23] Az indítványozó végezetül (tartalmilag) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként értékelte a Kúria ítéletének azon megállapítását is, miszerint az Nkt. 38. § (3) bekezdése értelmében az ügyintézési határidő szabályait az indítványozó ügyében nem kellett alkalmazni. Az indítványozó érvelése szerint értelmetlen az Ákr. határidők számítására vonatkozó szabályozásának előírása akkor, ha egyébként az alperest semmilyen ügyintézési határidő nem köti az eljárás során. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érveléssel összefüggésben is emlékeztet arra, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában jelen esetben kizárólag törvényértelmezési kérdést [az Nkt. 38. § (3) bekezdésének Kúria általi értelmezését] vitatta, érvelésében pedig arra nem tért ki, hogy a Kúria által választott jogértelmezés azon túl, hogy az indítványozó számára sérelmes és észszerűtlennek tűnik, miért lenne ellentétes az Alaptörvény (tartalmilag) XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó érvelésével ellentétben a Kúria ítéletében részletes magyarázatát adta annak, hogy álláspontja szerint az ügyintézési határidő és a határidő számításának jogintézménye miért és mennyiben választható el egymástól (lásd különösen a Kúria ítéletének [48]–[50] bekezdéseit). Ennek megfelelően az indítvány ezen eleme az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vet fel.
- [24] Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény (helyesen) XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben sem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.

[25] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/498/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3420/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 2.K.700.802/2020/14/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Galambos Károly ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Veszprémi Törvényszék 2.K.700.802/2020/14/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírói döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig függessze fel az Abtv. 53. § (4) bekezdése [helyesen 61. § (1) bekezdése] alapján.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó tulajdonában áll két önálló helyrajzi számú, szántó művelési ágú ingatlan Szentbékállá külterületén. Az ingatlanügyi hatóság a művelési kötelezettség teljesítésével kapcsolatosan 2017. június 26. napján helyszíni ellenőrzést tartott, és megállapította, hogy az indítványozó nem teljesítette a művelési kötelezettségét (a területeket huzamosabb ideje nem művelték, ennek eredményeként szinte teljesen benőtte a gaz, a földrészetek elhanyagoltak, a gyomnövényzet és a lág- és fásszárú növények elszaporodtak, melyek a hatóság szerint már a szomszédos, megművelt területekre is veszélyt jelentettek). Az ingatlanügyi hatóság felszólította az indítványozót, hogy művelési kötelezettségét 2017. november 30. napjáig teljesítse, melynek elmulasztása esetén földvédelmi bírság kerül az indítványozóval szemben kiszabásra.
- [3] Az ingatlanokon a hatóság 2017. december 1. napján helyszíni szemlét tartott, és megállapította, hogy az indítványozó a művelési kötelezettségének továbbra sem tett eleget, ezért a hatóság az indítványozót 127 640 Ft földvédelmi bírság megfizetésére kötelezte, egyben a művelési kötelezettség elvégzésének határidejét 2018. március 7. napjában állapította meg. Az indítványozó kérelmére utóbb a hatóság visszavonta a földvédelmi bírság megfizetésére kötelező határozatát, és egyben a kötelezettség elvégzésének határidejét 2018. április 7. napjára módosította.
- [4] Az indítványozó 2018. február 23. napján kérte a határidő meghosszabbítását, arra hivatkozással, hogy a környezetvédelmi hatóság csak augusztus 15-től február 28-ig engedélyezte a területtel kapcsolatos tevékenységek folytatását. Az ingatlanügyi hatóság az indítványozó kérelmének eleget tett, és a művelési kötelezettség határidejét 2018. december 31. napjáig meghosszabbította, egyben figyelmeztette az indítványozót, hogy a határidő elmulasztása esetén vele szemben földvédelmi bírság kiszabására kerül sor.
- [5] A hatóság a 2019. január 7. napján tartott helyszíni szemle során megállapította, hogy az indítványozó a művelési kötelezettségének a kétszeri határidő-hosszabbítás ellenére sem tett eleget. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Tapolcai Járási Hivatala ezért 2019. január 8. napján kelt határozatával az indítványozót művelési kötelezettség elmulasztása miatt 127 640 Ft földvédelmi bírsággal sújtotta. A határozattal szemben az indítványozó fellebbezéssel élt, a másodfokon eljáró Veszprém Megyei Kormányhivatal az elsőfokú határozatot helyben hagyta.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően keresetet terjesztett elő a jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt, és elsődlegesen a határozat megváltoztatásával a földvédelmi bírság kiszabásának mellőzését, másodlagosan a határozat megsemmisítését és az alperes kormányhivatal perköltségben történő marasztalását kérte. A Veszprémi Törvényszék 2.K.700.802/2020/14/II. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.

A törvényszék ítélete szerint az indítványozó a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) 5. § (1) bekezdése értelmében köteles volt a tulajdonában álló termőföld hasznosítására, mely kötelezettség az egész gazdálkodási időszakban fennáll, azaz folyamatos tevékenységet követel meg. A Veszprémi Törvényszék ítélete szerint a hatóság által utóbb megszabott határidő méltányos és a kötelezettség teljesítésére megfelelő volt, továbbá a kérdéses ingatlanok ingatlan-nyilvántartás szerinti művelési ága szántó volt, ekként az indítványozót a hasznosítási kötelezettség terhelte. A bíróság megítélése szerint nem fogadható el az indítványozó azon érvelése, hogy a természetvédelmi tényezők folytán megváltozott az ingatlanok tényleges művelési ága, ami nem róható az indítványozó terhére, ugyanis a Tfv. egyértelműen az ingatlan tulajdonosának kötelezettségévé teszi, hogy a művelési ág esetleges megváltoztatását bejelentse az ingatlanügyi hatóságnak, az indítványozó azonban ilyen bejelentést nem tett. A Veszprémi Törvényszék alaptalannak találta az indítványozó azon érvelését is, hogy a Tfv. rendelkezései alapján ne lett volna helye földvédelmi bírság kiszabásának azért, mert az ingatlanügyi hatóság tudomására jutásától már legalább egy év eltelt. A bíróság szerint ezt a határidőt a teljesítési határidő 2018. december 31-i elteltét követő helyszíni ellenőrzéstől kell számítani, melyhez képest minden kétséget kizáróan egy éven belül (egészen pontosan a helyszíni ellenőrzést követő napon) került sor a földvédelmi bírság kiszabására. A Veszprémi Törvényszék azt is rögzítette ítéletében, hogy a Tfv. rendelkezései értelmében figyelmeztetés kiszabására nem kerülhetett sor, ugyanis a Tfv. 24. § (1) bekezdése értelmében földvédelmi bírságot „köteles” fizetni az, aki elmulasztja a hasznosítási kötelezettségét, e körben a jogalkotó az ingatlanügyi hatóság számára mérlegelési lehetőséget nem biztosított. Az indítványozó azon érvelését sem találta végezetül megalapozottnak a bíróság, hogy a természetvédelmi hatóságot az eljárásba szakhatóságként be kellett volna vonni, ugyanis a termőföld védelmével kapcsolatos hatósági eljárásban az ingatlanügyi hatóság számára jogszabály nem írja elő szakhatóság bevonását. Mindezen érvekre figyelemmel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hatóság tisztázott tényállás alapján az irányadó anyagi és eljárási jogszabályoknak megfelelően döntött, ezért az indítványozó keresetét mint alaptalant elutasította.

- [7] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát a Veszprémi Törvényszék 2.K.700.802/2020/14/II. számú ítéletével szemben, egyben kérve a támadott bírói döntés végrehajtásának felfüggesztését is az Abtv. 53. § (4) bekezdésének [helyesen a 61. § (1) bekezdésének] megfelelően. Az alkotmányjogi panasz szerint a Veszprémi Törvényszék ítélete ellentétes az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdéseivel, a IV. cikk (1) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, továbbá a P) cikk (1) és (2) bekezdéseivel, az alábbiak szerint.
- [8] Az I. cikk (1) és (3) bekezdései sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az eljáró bíróság nem tett eleget az indítványozót megillető alapvető jogok tiszteletben tartására és e jogok védelmére vonatkozó kötelezettségének, ideértve különösen az indítványozó természeti értékek megőrzéséhez fűződő jogát.
- [9] Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése szerinti szabadsághoz és biztonsághoz való jog sérelmét az indítványozó szerint az okozta, hogy ezen jognak az indítványozó megítélése szerint az is része, hogy ne korlátozzák azokat a magatartásokat, amelyek a természeti értékek, a biológiai sokféleség megőrzését célozzák, illetőleg a természet körülményeinek megtartásával kapcsolatos érdekek megfelelő vizsgálatára és érvényesítésére is sor kerüljön. Jelen esetben azonban az eljáró hatóságok, illetőleg a bíróság nem tettek eleget ennek a kötelezettségüknek, ami az alkotmányjogi panasz szerint a IV. cikk (1) bekezdése megsértéseként értékelhető.
- [10] A XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét okozta az alkotmányjogi panasz szerint, hogy az eljáró hatóságok nem vették figyelembe a biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó természetvédelmi kötelezettségeiket, ráadásul az eljáró hatóságok az ügyintézési határidőt is túllépték.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert a bíróság *contra legem* nem vette figyelembe döntésének meghozatala során az Alaptörvény P) cikkében rögzített védelmi kötelezettséget. Az indítványozó szerint a P) cikkből fakad a természeti értékek és a biológiai sokféleség megőrzésének követelménye, az indítványozót pedig azért sújtották a hatóságok földvédelmi bírsággal, mert ezen alaptörvényi kötelezettségének eleget tett. Álláspontja szerint a hatóságok akkor jártak volna el helyesen, ha azt állapították volna meg, hogy a kérdéses terület mint természetvédelmi terület immáron a valóságban nem minősül szántónak, és ekként mezőgazdasági művelésre nem hasznosítható. A hatóságoknak éppen ezért az indítványozó megbírságolása helyett a természetvédelmi követelményeket kellett volna előtérbe helyezniük, és be kellett volna szerezniük a természetvédelmi hatóság engedélyét az ingatlanok művelési ágának megváltoztatásához. Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésével

- összefüggésben azt is kifogásolja, hogy a bíróság ítéletében nem fejtette ki, hogy mit ért művelési kötelezettség alatt, melynek megítéléséhez pedig egyébként is különleges szakértelemre lett volna szükség, azonban sem az eljáró hatóságok, sem pedig a bíróság nem vettek igénybe szakhatóságot, illetőleg szakértőt. Az indítványozó az indokolási kötelezettség megsértéseként értékeli továbbá, hogy a bíróság nem indokolta meg, hogy miért került sor már a művelési kötelezettség első alkalommal történő megszegése esetén is bírság alkalmazására. Végezetül a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó azt is sérelmezi, hogy a Veszprémi Törvényszék „szelektív jogalkalmazást” folytatott, és következetesen figyelmen kívül hagyta azokat a jogszabályhelyeket, amelyek az indítványozó álláspontját támasztják alá, ugyanakkor a közigazgatási hatóságok döntését alátámasztó jogszabályokat figyelembe vette és alkalmazta.
- [12] A XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmét az indítványozó szerint az okozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletével szemben nem volt lehetősége fellebbezés előterjesztésére.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Veszprémi Törvényszék ítéletét 2020. december 9. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. február 8. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [15] 3.2. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint sem az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdései, sem pedig a P cikk (1) és (2) bekezdései nem tartalmazzak az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot [az I. cikk (1) és (3) bekezdéseire legutóbb például: 3284/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [22]; a P cikk (1) bekezdésére legutóbb például: 3435/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [15]; a P cikk (2) bekezdése pedig egyes törvények sarkalatosságára vonatkozóan tartalmaz előírásokat, melyek ugyancsak nem értelmezhetőek az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogként]. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az Alaptörvény P cikk (1) bekezdése az indítványozó érvelésével szemben nem arra jogosítja fel az indítványozót, hogy saját belátása szerint, adott esetben akár a hatályos jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával biztosítsa a környezeti és természeti értékek általa megfelelőnek gondolt védelmét a tulajdonában álló ingatlanokon. Éppen ellenkezőleg, az Alaptörvény P cikk (1) bekezdése arra vonatkozóan fogalmaz meg kötelezettséget, hogy az állam és mindenki (így az indítványozó is) a hatályos jogszabályi előírásoknak és hatósági döntéseknek megfelelően járjon el a P cikkben foglalt értékek védelme érdekében, amennyiben pedig a környezeti és természeti értékek védelmében szükséges, a megfelelő hatóságok eljárását kezdeményezze. Mindaddig ugyanis, amíg az Alkotmánybíróság meg nem állapítja valamely bírósági döntés vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét, a jogalanyoknak abból a vélelemből kell kiindulniuk, hogy a kérdéses bírói döntés vagy jogszabályi rendelkezés összhangban áll az Alaptörvénnyel. Az alkotmányjogi panasz ennek megfelelően az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdéseinek, valamint a P cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmét állító elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja és 52. § (1b) bekezdés b) pontja törvényi követelményét.
- [16] 3.3. Az indítványozó a IV. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért állította, mert az eljáró hatóságok és a bíróság nem tettek eleget azon kötelezettségüknek, hogy ne korlátozzák a természeti értékek és a biológiai sokféleség megőrzését célzó magatartásokat. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a természeti értékek és biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos jogok és kötelezettségek gyakorlása nem áll alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésével [ennek értelmezésére lásd például: 10/2021. (IV. 7.) AB határozat, Indokolás [19]–[21]]. Az érdemi, közvetlen alkotmányossági összefüggés hiánya az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azt jelenti, hogy az indítvány ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményét.

- [17] 3.4. Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [19] 4.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként jelölte meg, hogy a Veszprémi Törvényszék miért nem semmisítette meg a közigazgatási döntést azon okból, hogy a természetvédelmi hatóság szakhatóságként nem vett részt a földvédelmi eljárásban. Az a kérdés, hogy valamely eljárásban sor került-e szakhatóság bevonására vagy sem, az indítványozó állításával szemben nem bír alapvető alkotmányjogi jelentőséggel, hanem valójában olyan tényállás-megállapítási, illetőleg bizonyítási (és ekként tehát nem alkotmányjogi) kérdésnek tekinthető, amelynek vizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az alkotmányjogi panasz egyéb alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel.
- [20] 4.2. Az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság által elkövetett, részben a XXIV. cikk (1) bekezdése (a biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó kötelezettség figyelmen kívül hagyása, az ügyintézési határidő túllépése), részben a XXVIII. cikk (1) bekezdése („szelektív jogalkalmazás”, szakhatóság bevonásának elmaradása, illetőleg annak vizsgálata, hogy a bíróságnak az indítványozó megítélése szerint eltérően kellett volna döntenie) hatálya alá tartozó állított eljárási szabálysértésekkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]] Önmagában az a tény, hogy az indítványozó vitatja az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság által meghatározott, az alapügyben alkalmazandó jogszabályokat, azok értelmezését, egyes eljárási cselekményeket vagy azok elmaradását, illetőleg a bíróság által levont jogi következtetéseket, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyre nem adhat alapot.
- [21] 4.3. Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét azért is állítja, mert a bíróság önkényesen figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből fakadó kötelezettségeket, valamint egyes, az indítványozó álláspontját erősítő jogszabályi rendelkezéseket. Az alkotmányjogi panasz szerint ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét eredményezi, hogy a Veszprémi Törvényszék sem a „művelési kötelezettség” fogalmát nem határozta meg, sem pedig azt nem indokolta meg, hogy a művelési kötelezettség első alkalommal történő megsértésekor figyelmeztetés helyett miért kerül sor bírság kiszabására. Az Alkotmánybíróság kiemeli: minden esetben a rendes bíróságok feladata az adott ügyben releváns jogszabályok értelmezése és alkalmazása, a megállapított tényállás és az alkalmazandó jogszabályok egymásra vetítését követően pedig az ügy eldöntéséhez szükséges következtetések levonása [lásd például: 3288/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [18]]. Jelen esetben az eljáró bíróság (mindenekelőtt a Tfv. egyes rendelkezéseivel) részletesen megindokolta, hogy miért nem tartja helytállónak az indítványozó érvelését. Az indítványozó állításával szemben a Veszprémi Törvényszék ítélete azt is egyértelműen megindokolja, hogy az indítványozó ügyében miért került sor földvédelmi bírság kiszabására, és miért nem kerülhetett sor figyelmeztetés alkalmazására (lásd különösen az ítélet 7-8. oldalait). Az Alkotmánybíróság gyakorlatából is az következik, hogy a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz [legutóbb például: 3019/2021. (I. 28.) AB határozat, Indokolás [34]]. Jelen esetben azonban az indítványozó csupán vitatta a hatóságok és a bíróság jogértelmezését, azonban alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy ez a jogértelmezés miért lépte volna túl az Alaptörvény megsabta értelmezési tartomány kereteit, és az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés miért jelent egyben alaptörvény-ellenes bírói döntést is.
- [22] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy tárgya ezen túlmenően nem annak vizsgálata volt, hogy hogyan kellett volna az indítványozónak a tulajdonában álló ingatlanokat művelnie, hanem annak jogi értékelése, hogy

egyáltalán teljesült-e bármilyen formában a művelési kötelezettség. Sem az előbbi, sem pedig az utóbbi kérdés megítélése nem tartozik azonban az Alkotmánybíróság hatáskörébe, ezek ugyanis tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, jogszabály-értelmezési kérdésnek (és nem pedig alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek) minősülnek. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az indítványban megjelölt okokból nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben.

- [23] 4.4. Az indítványozó végezetül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmeként értékelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ellen nem volt lehetősége fellebbezés benyújtására. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni.” {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]} A Veszprémi Törvényszék hatásköre és eljárása ezen követelményeknek (a másodfokú közigazgatási hatóság döntésének bírósági felülvizsgálatára való tekintettel) nyilvánvalóan megfelelt, a jogorvoslathoz való jog pedig nem értelmezhető akként, hogy az garantálná az érintett számára sérelmesnek tartott döntés megváltoztatását, illetőleg a döntéssel szemben további jogorvoslati lehetőségek biztosítását. Az Alkotmánybíróság azt is megállapítja, hogy az indítványozó jelen ügyben élhetett és élt is a jogorvoslathoz való jogával, attól nem volt elzárva, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmének kételyét sem vetette fel.
- [24] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [25] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie a (helyesen) Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/383/2021.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3421/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 9.K.700.273/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A magánszemély indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Győri Törvényszék 9.K.700.273/2020/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Pest Megyei Kormányhivatal PE-FE/1679-8/2019. számú határozatára és a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala PE-06/ERDŐ/4588-5/2019. számú határozatára is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a Pest Megyei Kormányhivatal 2015. március 31. én kelt határozatával törölt egy erdőgazdálkodót több földrészletről, mely határozatot a másodfokon eljáró Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal 2015. július 10. napján kelt határozatával helybenhagyott. A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. december 12. napján kelt ítéletével az első- és másodfokú határozatokat hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítéletet a Pest Megyei Kormányhivatal (a másodfokú határozatban is kifejezetten elismerten) adminisztrációs hiba miatt jelentős késéssel, csak 2019. május 17. napján küldte meg a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatalának mint elsőfokú hatóságnak.
- [3] Az elsőfokú hatóság az új eljárást az ügy hatóságához való 2019. május 17-i érkezését követően indította meg. Az eljárás során az elsőfokú hatóság végzésben kötelezte az erdőgazdálkodót használati jogosultságának igazolására, melynek az nem tett eleget, ezért az elsőfokú hatóság az erdőgazdálkodót PE-06/ERDŐ/4588-5/2019. számú határozatával ismételen törölte a nyilvántartásból, egyben rögzítette, hogy az egyik erdőrészleten erdőfelújítási kötelezettséget tart nyilván.
- [4] 1.2. A határozattal szemben az indítványozók terjesztettek elő fellebbezést, melyben egyebek között kifogásolták az ügyintézési határidő túllépését (az álláspontjuk szerint a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének szabályszerű kézbesítésével, és nem pedig az iratok elsőfokú hatóságához történő érkezésével kezdődött), az erdőgazdálkodó törlésének jogszerűségét, valamint az erdőfelújítási kötelezettség fennálltát is. A másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal PE-FE/1679-8/2019. számú határozatával az elsőfokú határozatot az indokolás megváltoztatása mellett helybenhagyta. A másodfokú határozat indokolása külön is rögzítette, hogy a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. december 12. napján kelt ítéletét a másodfokú hatóság adminisztrációs hiba miatt jelentős késéssel, csak 2019. május 17. napján küldte meg az elsőfokú hatóság részére. A határozat azt is rögzítette, hogy a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében előírta, hogy az elsőfokú hatóságnak az új eljárás során be kell szereznie mindazokat az okiratokat, amelyek alapján megállapítható, hogy mikor, kik között jött létre az a megállapodás, amely az erdőgazdálkodó használati jogosultságát megalapozta. A hatóság a bíróság döntésének megfelelően, az alapeljárás megindításakor hatályos jogszabályi előírásokat követve szólította fel az erdőgazdálkodót a használati jogosultság igazolására, amelynek az nem tett eleget, ezért került sor az erdőgazdálkodó nyilvántartásból való törlésére, ugyancsak az alapeljárás megindításakor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, így különösen az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) végrehajtásáról szóló 153/2009. (IX. 13.) FVM rendelet (a továbbiakban: Evt. Vhr.) 15. §-ának megfelelően.

- [5] 1.3. Az indítványozók ezt követően keresetet terjesztettek elő a jogerős másodfokú határozat bírósági felülvizsgálata iránt, melyben a határozat oly módon történő megváltoztatását kérték, hogy a bíróság az erdőgazdálkodó törlését mellőzze. Az indítványozók keresetlevelükben egyaránt vitatták, hogy az Evt. és az Evt. Vhr. mikori időállapotában hatályos szövegét kell alkalmazni, továbbá kérték a bíróságot, hogy kötelezze az alperes hatóságot a másodfokú eljárás során keletkezett iratanyag részükre való bemutatására, és azt is állították, hogy léteznek azok az iratok, amelyek az erdőgazdálkodó használati jogosultságát megalapozzák, azonban ezek beszerzését nem kísérelte meg a hatóság.
- [6] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.700.273/2020/17. számú ítéletével az indítványozók keresetét elutasította. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy tekintettel arra, hogy az ügyben megismételt eljárásra került sor, ezért az Evt. és az Evt. Vhr. alapeljárás megindítása időpontjában hatályos rendelkezéseit kellett a hatóságoknak alkalmazniuk, mely kötelezettségüknek megfelelően eleget tettek. A bíróság azt is megállapította, hogy az elsőfokú hatóság eleget tett a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében foglaltaknak, amikor tényállás-tisztázási kötelezettsége körében felszólította az erdőgazdálkodót a használati jogosultságának igazolására, az Evt. Vhr. rendelkezéseinek megfelelően, melyre az erdőgazdálkodó nem reagált. Az elsőfokú hatóság ezért helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a rendelkezésre álló iratok 2000. december 31. napjáig alapozták meg az erdőgazdálkodó használati jogosultságát, az eljárás során pedig nem került elő olyan okirat, amely a korábbi szerződés meghosszabbítására utalt volna. Az Evt. Vhr. 15. §-a értelmében amennyiben a használat jogszerűségével kapcsolatos kétség esetén az erdőgazdálkodó nem tesz eleget az erdészeti hatóság igazolási felszólításában foglaltaknak, az erdő használatára vonatkozó bejegyzést az erdészeti hatóság törli az erdőgazdálkodói nyilvántartásból, a hatóságok pedig ezen jogszabályi rendelkezésnek megfelelően jártak el. Az indítványozók, bár azt kérték, hogy a bíróság azért mellőzze az erdőgazdálkodó törlését a nyilvántartásból, mert az erdőrészlet erdőfelújítási kötelezettséggel terhelt, azonban a per folyamán nem jelöltek meg olyan jogszabályhelyet, amely alapján a hatóságok, illetőleg a bíróság ezen kereseti kérelemnek megfelelő döntést hozhatott volna. Mindezekre figyelemmel a Győri Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a per tárgya szerinti közigazgatási tevékenység jogsértést nem valósított meg, ezért a keresetet elutasította.
- [7] 2. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszukat a Győri Törvényszék 9.K.700.273/2020/17. számú ítéletével szemben, a Pest Megyei Kormányhivatal PE-FE/1679-8/2019. számú határozatára és a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala PE-06/ERDŐ/4588-5/2019. számú határozatára is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntés, illetőleg hatósági döntések egyaránt sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [8] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése az indítványozók szerint azért sérült, mert az Evt. és az Evt. Vhr. hatóságok által alkalmazott rendelkezései a közigazgatási határozatok, illetőleg a bírói döntés meghozatala idején már hatályon kívül helyezésre kerültek, ekként azokra döntést alapítani sem lehetett volna. Álláspontjuk szerint nem létező jogszabályra döntést alapítani olyan fundamentális jogellenesség, mely a demokratikus jogállamiság teljes hiányát jelenti.
- [9] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozók elsősorban azért állítják, mert álláspontjuk szerint az ügyintézési határidő a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének átvételével (és nem pedig az iratok elsőfokú bírósághoz történő érkezésével) kezdődött, ekként a hatóságok és a bíróság állításával szemben az ügyben az ügyintézési határidő valójában közel két év volt, melyre tekintettel az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 103. § (4) bekezdése alapján az erdőgazdálkodó nyilvántartásból való törlésére egyáltalán nem kerülhetett volna sor. Ugyancsak a XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére vezet és az eljárás tisztességtelenségét eredményezi az indítványozók szerint, hogy az eljáró hatóságok nem az elbíráláskor hatályos jogszabályok alapján döntöttek el az ügyüket. Ezzel összefüggésben az indítványozók arra is utalnak, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. §-a ugyancsak sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, és indítványozták, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. §-a alapján eljárva ezen rendelkezés alkotmányossági vizsgálatát is folytassa le.
- [10] Mind az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése (a közigazgatási hatóságok eljárása tekintetében), mind pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdése (a Győri Törvényszék eljárása tekintetében) sérült az alkotmányjogi panasz szerint azért, mert az eljáró hatóságok és bíróság nem tettek eleget a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében foglaltaknak. A XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét az indítványozók bizonyítási indítványaik

figyelmén kívül hagyása, egyes iratok megküldésének elmaradása, iratellenesség, valamint az indokolási kötelezettség nem megfelelő teljesítése miatt is állítják.

- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét az okozza az alkotmányjogi panasz szerint, hogy a Győri Törvényszék ítéletében az illetéket nem egyetemlegesen, hanem személyenként határozta meg, mely rendelkezéssel szemben jogorvoslati lehetőség sem állt az indítványozók rendelkezésére. Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy más, hasonló ügyükben más bíróság a Győri Törvényszéktől eltérően határozta meg a kereseti illeték összegét. Ezzel összefüggésben az indítványozók arra is utalnak, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése és 38. § (2) bekezdése is sérti a jogorvoslathoz való jogot, melynek vizsgálatát ugyancsak kérték az Abtv. 28. §-ának alkalmazásával.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók a Győri Törvényszék ítéletét 2020. november 9. napján vették át, az alkotmányjogi panasz pedig határidőben, 2020. december 3. napján került benyújtásra. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek tekinthetőek, mert saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat.
- [14] 3.2. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozók valamely Alaptörvényben biztosított joguk sérelmére hivatkozzanak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3327/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [29]}, mely követelménynek az alkotmányjogi panasz jelen esetben nem tesz eleget. Az Alkotmánybíróság megjegyzi ugyanakkor azt is, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság részletes, a Jat. 15. § (2) bekezdésének is megfelelő indokolással támasztották alá, hogy az indítványozók ügyében az Evt. mely időállapotában hatályos rendelkezéseit miért tartják alkalmazhatónak. Mindezen szempontok miatt az alkotmányjogi panasz ezen elemében nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja és 52. § (1b) bekezdés b) pontja törvényi követelményének.
- [15] 3.3. Az alkotmányjogi panasz egyebekben a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményét teljesíti.
- [16] 3.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétyele, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] Az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság által elkövetett, részben a XXIV. cikk (1) bekezdése, részben a XXVIII. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozó állított eljárási szabálysértésekkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Önmagában az a tény, hogy az indítványozók vitatják az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság által meghatározott, az alapügyben alkalmazandó jogszabályokat, azok értelmezését, egyes eljárási cselekményeket vagy azok elmaradását, az ügyintézési határidő számításának módját, illetőleg a bíróság által levont jogi következtetéseket, még az indítványozók érvelésének helytállósága esetén is legfeljebb törvénysértést (és nem pedig alaptörvény-ellenességet) valósíthatnának meg, melyek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjából következően nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az első- és má-

sodfokú hatóság egyértelműen rögzítette az ügyintézési határidő kezdetét, a másodfokú határozatban is kifejezetten megjelenő „adminisztrációs hiba” jelen esetben nem az ügyintézési határidő túllépését, hanem az ügy elintézésének késedelmes megkezdését eredményezte, melynek következtében azonban az indítványozók nem az ügyintézési határidő törvényi előírásoktól eltérő számítására, hanem adott esetben, a megfelelő anyagi jogi és eljárásjogi feltételek fennállása és az indítványozók érvelésének helytállósága esetén az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdéséből fakadóan kártérítésre lehetnek jogosultak, ami azonban elkülönül jelen alkotmányjogi panasz alapját képező ügytől. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint éppen ezért az indítvány e vonatkozásban nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.

- [18] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következően az Alkotmánybíróság csak azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e {legutóbb például: 3322/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}. Azt, hogy egyes esetekben mi tekinthető „az ügy lényegi részének”, a bíróságok mindenekelőtt a kereseti kérelem alapján határozhatják meg. Jelen esetben a Győri Törvényszék ítélete szerint (lásd az ítélet [33] bekezdését) az indítványozók kereseti kérelmükben az erdőgazdálkodó nyilvántartásból való törlésének mellőzését nem azért kérték, mert az eljáró hatóságok az ügyintézési határidőt lényegesen túllépték, hanem azért, mert az erdőrészlet erdőfelújítási kötelezettséggel volt terhelve (lásd az ítélet [62] bekezdését). A Győri Törvényszék ítéletében pedig kifejezetten utalt arra, hogy a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között ítélte meg (lásd az ítélet [52] bekezdését). Az Alkotmánybíróság éppen ezért jelen esetben arra a következtetésre jutott, hogy az indítványban megjelölt okból az indokolási kötelezettség megsértésével összefüggésben sem merül fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, és az alkotmányjogi panasz e körben sem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó azáltal, hogy a Győri Törvényszék által megállapított kereseti illeték összegét vitatta, jelen esetben valójában azt kifogásolta, ahogyan a Győri Törvényszék az Itv. 45/A. § (1) bekezdését értelmezte ítéletének [67] bekezdésében. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során tartózkodik attól, hogy szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {legutóbb például: 3334/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [9]}, az eljáró bíróságok egységes ítélkezésének biztosítása pedig az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdéséből következő módon nem az Alkotmánybíróság, hanem a Kúria feladata. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy nem a Győri Törvényszék ítélete, hanem az ügyben alkalmazott eljárási jogszabályok zárják ki a kereseti illeték meghatározásával szembeni önálló fellebbezés lehetőségét, az indítványozó azonban az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő. Éppen ezért az alkotmányjogi panaszban megjelölt, a kereseti illeték összegének meghatározását vitató érveléssel összefüggésben az alkotmányjogi panasz sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.
- [20] Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti vizsgálat kezdeményezésére az indítványozók nem jogosultak, a felhívott rendelkezés alapján ugyanis az Alkotmánybíróság – kivételesen, hivatalból eljárva – dönthet az ott meghatározott alkotmányossági vizsgálat lefolytatásáról {legutóbb például: 3229/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [37]}. Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak alapján nem látta indokát annak, hogy hivatalból elvégezze a Jat., illetőleg az Itv. megjelölt rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálatát, ugyanis sem a már nem hatályos jogszabályi rendelkezések egyedi ügyekben történő alkalmazásának lehetősége, sem pedig az illetékek összecszerűségének és meghatározásának kérdése nem vet fel az indítványban foglaltakkal összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Ezzel összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Itv. megjelölt rendelkezéseinek vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésére egyébként is tekintettel kellene lennie.

[22] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/127/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3422/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 1.Beüf.10.600/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Fazekas Tamás ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
 - [2] Az indítványozó elíteltet a Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 4.F.1032/2019/3.számú végzésével feltételes szabadságra bocsátotta. Az ügyész fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék 31.Bpkf.5723/2020/2. számú végzésében helyt adott az ügyész fellebbezésének, és az elítelt feltételes szabadságra bocsátását mellőzte. A Fővárosi Törvényszék végzésével szemben az indítványozó – időközben megbízott – védője fellebbezést terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék a fellebbezést mint törvényben kizártat elutasította (31.Bpkf.5723/2.2/10. számú végzés). A végzés ellen a védő fellebbezéssel élt.
 - [3] A Fővárosi Ítéltábla 1.Beüf.10.600/2020/5. számú végzésében helyben hagyta a Fővárosi Törvényszék fellebbezést elutasító végzését. A Fővárosi Ítéltábla osztotta a Fővárosi Törvényszék álláspontját abban a tekintetben, hogy a védő fellebbezése a véglegessé vált végzés ellen a törvény értelmében kizárt. Emellett az Ítéltábla hivatkozott arra is, hogy a védő nem volt jogosult a fellebbezés előterjesztésére, mert meghatalmazása később keletkezett, mint az eljárást lezáró jogerős döntés.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Ítéltábla 1.Beüf.10.600/2020/5. számú végzése ellen, a Fővárosi Törvényszék 31.Bpkf.5723/2020/2. számú végzésére és a 31.Bpkf.5723/2020/10. számú végzésére is kiterjedően. Az indítványozó álláspontja szerint több ponton is sérült a tisztességes eljáráshoz való joga és a védelemhez való joga, többek között ezért, mert az elsőfokú bíróság nem küldte meg részére az ügyészi fellebbezést, és a másodfokú eljárást is a tudta nélkül folytatták le. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a bíróságok nem tekintették ügydöntő végzésnek a feltételes szabadság mellőzéséről szóló határozatot, és azon az alapon utasították el a fellebbezését, hogy az a törvényben kizárt. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a védő meghatalmazás tekintetében az Ítéltábla döntésének megfelelő eljárás követése esetén a terhelt rendkívüli perorvoslati eljárásokban teljes egészében eleshetne a védelemtől.
- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [6] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány ezen túlmenően kielégíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a)–f) pontjaiban támasztott törvényi követelményeket, tartalmazza az azokban igényelt jognyilatkozatokat, ideértve megfelelő indokolásait is.
- [7] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

- [8] A bírósági döntésekkel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [9] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való jog állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta. Az indítvány azt célozta, hogy a bíróság által eldöntött tény- és jogkérdéseket – a konkrét ügyben a feltételes szabadság megszüntetését és azt, hogy az ellen további jogorvoslatnak már nincs helye – az Alkotmánybíróság a bíróság álláspontjától eltérően értékelje.
- [10] Az, hogy a feltételes szabadság megszüntetéséről szóló végzés érdemi vagy nem, illetve, hogy van-e ellene jogorvoslatnak helye és azt milyen eljárásban (tárgyaláson vagy tanácsülésen) kell elbírálni, valamint a védői meghatalmazás időbeli hatályának megítélése törvény- és jogértelmezési kérdések, amelyek értelmezése és elbírálása a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság következetesen képviselt álláspontja szerint „a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az eljáró bíróságok a megfelelően indokolták a feltételes szabadság megszüntetésének indokát, illetve azt, hogy a törvény értelmében miért volt kizárt a fellebbezés előterjesztése. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványozó által felvetett további vélt vagy valós eljárási szabálysértések nem szolgálhatnak alapul az Alkotmánybíróság eljárására.
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítványozó kifogásait és a bírósági döntések azzal összefüggő megállapításait megvizsgálva úgy értékelte, hogy sem a tisztességes eljáráshoz való jog, sem a védelemhez való jog érvényesülését érintően nem vetnek fel olyan kérdést, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségűként lehetne értékelni, és nem támasztanak egyértelmű kétségeket a bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangját érintően sem.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1736/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3423/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék 4.Bf.86/2020/16. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Lázár Zsigmond ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozót az első fokon eljáró Szarvasi Járásbíróság 2020. február 11-én 8.B.76/2019/12. számú ítéletében bűnösnek mondta ki testi sértés vétségében és egy évre próbára bocsátotta. Az ítélettel szemben a terhelt fellebbezést terjesztett be megalapozatlanság miatt a felmentés érdekében. A másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék 2020. november 19-én meghozott 4.Bf.86/2020/16. számú végzésével helybenhagyta a Szarvasi Járásbíróság ítéletét. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének, és nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhette volna. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eleget tett indokolási kötelezettségének is. Külön kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság az iratok tartalmának megfelelően, a szükséges részletességgel és logikusan mérlegelve adott számot arról, hogy a tényállás megállapítását mely bizonyítékok miért támasztották alá.
- [3] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Szarvasi Járásbíróság 8.B.76/2019/12. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 4.Bf.86/2020/16. számú végzése ellen. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság elvének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok álláspontja szerint elfogultak voltak. Az indítványozó hivatkozott emellett az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére is. Álláspontja szerint a bíróságok megsértették az *in dubio pro reo* elvét, mert az indítványozó bűnösségét annak ellenére állapították meg, hogy azt a magánvádló nem tudta minden kétséget kizáróan bizonyítani. Véleménye szerint az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy a tényállás lényegében „bizonyítatlan” maradt.
- [4] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [5] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [6] Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikkének (1) és (2) bekezdései], a támadott bírósági határozatokat (a Szarvasi Járásbíróság 8.B.76/2019/12. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 4.Bf.86/2020/16. számú végzése). Az indítványozó kifejezett kérelmet is előterjeszt arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a felsorolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [7] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem vonatkozásában az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek csak

részben felel meg. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlanság sérelmére, azonban ezen alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben nem terjesztett elő az alapjogsérelmét alátámasztó, alkotmányjogilag megalapozott indokolást, így kérelme ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya [pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]].

- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok megsértették az ártatlanság vélelmét, mert úgy mondták ki az indítványozó bűnösségét, hogy az nem nyert minden kétséget kizáróan bizonyítást.
- [10] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntések csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]]. A jogértelmezés a bíróságok feladata: „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alapvetően a bizonyítással, a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatban fogalmazta meg kifogásait. Álláspontja szerint a magánvádló nem tudta minden kétséget kizáróan bizonyítani a bűnösségét. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok részletes indokát adták annak, hogy mely bizonyítékokon alapul a tényállás megállapítása, mely vallomásokot fogadta el a bíróság bizonyítékként, és miért nem fogadta el a terhelt védekezését.
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által felvetett bizonyítási problémákkal kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy „az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]]
- [13] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/453/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3424/2021. (X. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.479/2020/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Mosonyi Balázs Bálint ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozót a Szolnoki Törvényszék 2019. március 11-én meghozott és kihirdetett 3.B.78/2018/46. számú ítéletével kábítószer-kereskedelem büntette miatt kilenc év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és kilenc év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Az elsőfokú ítélettel szemben bejelentett fellebbezés folytán a másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla 2020. január 29-én meghozott és kihirdetett Bf.I.287/2019/25. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, az indítványozó terhelt bűncselekményét társtetteségben elkövetettnek minősítette, egyebekben az elsőfokú döntést helyben hagyta.
- [3] A jogerős ügydöntő határozat ellen az indítványozó védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be és kérte a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását. A felülvizsgálati indítványban többek között azt sérelmezte, hogy a másodfokú eljárásban kizárt bírók vettek részt, mert korábban részt vettek a letartóztatás elleni fellebbezés elbírálásában.
- [4] A Kúria 2020. október 12-én meghozott Bfv.I.479/2020/6. számú végzésével a jogerős döntést hatályában fenntartotta. A Kúria a másodfokú tanács tagjai vonatkozásában megállapította, hogy mivel a bírók a vádemelés követően jártak el a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában meghozott határozatok elleni fellebbezés elbírálásában, így nem sérült a 2/2020. (I. 2.) AB határozatban megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság követelménye.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Szegedi Ítéltábla Bf.I.287/2019/25. számú ítélete és a Kúria Bfv.I.479/2020/6. számú végzése ellen. Álláspontja szerint sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mert a másodfokú tanács tagjaiként eljáró bírók részt vettek a vádemelést követően az elsőfokú bíróság által a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában meghozott határozatok elleni fellebbezés elbírálásában. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 34/2013. (XI. 22.) AB határozatában, a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatában, valamint a 2/2020. (I. 2.) AB határozatában foglaltakra, miszerint a pártatlanság követelménye megkívánja, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bírói feladatot látott el, ugyanis azzal szükségszerűen együtt jár a bizonyítékok bizonyos szintű, de mindenképp előzetes értékelése. Az indítványozó véleménye szerint e körben nincs alapvető különbség a nyomozási bíró, a letartóztatás egy éven túli meghosszabbításáról döntő egyesbíró, vagy a letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása tárgyában másodfokú döntést hozó tanács tagjainak feladata között.
- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó a felülvizsgálati eljárásban hozott, a jogerős döntést hatályában fenntartó kúriai végzést támadja, amely az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgya lehet. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben

terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány ezen túlmenően kielégíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a)–f) pontjaiban támasztott törvényi követelményeket, tartalmazza az azokban igényelt jognyilatkozatokat, ideértve megfelelő indokolásait is.

- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy sérült a pártatlanság követelménye azáltal, hogy másodfokon eljáró bírók a korábban az elsőfokú bíróság által hozott személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés elleni fellebbezés elbírálásában is részt vettek.
- [10] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. A jogértelmezés a bíróságok feladata: „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [11] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy a Kúria eljárása során érdemben foglalkozott az indítványozó által felvetett problémával, figyelembe vette az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatát, és annak alapján hozta meg döntését, miszerint az nem jelenti a pártatlanság sérelmét, ha a bíró a vádemelést követően jár el a kényszerintézkedés tárgyában, valamint az ügy érdemében. A Kúria érvelése megfelel az Alkotmánybíróság 3165/2019. (VII. 10.) AB határozatában foglaltaknak, amelyben a testület részletesen kifejtette, hogy a büntetőeljárás vádemelést követő szakaszában nem merülnek fel aggályok sem a bizonyítékok megismerhetősége, sem a megalapozott gyanú megállapítása körében, ezért nem sérül a pártatlan bíróhoz való jog akkor, ha a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés kérdésében a vádemelést követően döntést hozó bíró az ügy érdemében is eljár (Indokolás [55]).
- [12] Minderre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem vet fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenességet, ezért nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-a szerinti feltételeknek.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/9/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ELNÖKÉNEK 1/2021. (X. 7.) ELNÖKI UTASÍTÁSA

az Alkotmánybíróság Hivatalának általános és egyedi közzétételi listáján szereplő adatok közzétételéről

Az Alkotmánybíróság elnöke az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 35. § (3) bekezdésére, a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról szóló 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdésére, a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII. 27.) IHM rendeletre, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 13. § (2) bekezdés *h)* pontjára figyelemmel, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 16. § (4) bekezdés *i)* pontjában kapott felhatalmazása alapján az Alkotmánybíróság Hivatalának általános és egyedi közzétételi listáján szereplő adatok pontos, naprakész és folyamatos közzétételének rendjét a következők szerint állapítja meg:

1. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 33. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján az Alkotmánybíróság Hivatala az általános és egyedi közzétételi listákon szereplő közérdekű adatokat a saját honlapján teszi közzé, melynek címe: alkotmanybirosag.hu. Az angol nyelvű honlap címe: hunconcourt.hu.
2. Az Alkotmánybíróság Hivatalának általános közzétételi listáján szereplő adatok közzétételéről az 1. számú mellékletben foglaltak szerint kell gondoskodni.
3. Az Alkotmánybíróság Hivatalának egyedi és különös közzétételi listáján szereplő adatok közzétételéről a 2. számú mellékletében foglaltak szerint kell gondoskodni.
4. Jelen szabályzat az aláírása napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Alkotmánybíróság elnökének az Alkotmánybíróság Hivatalának általános és egyedi közzétételi listáján szereplő adatok pontos, naprakész és folyamatos közzétételéről szóló 2006. május 30-án kiadott szabályzata.

Budapest, 2021. október 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Alkotmánybírósági ügyszám: XXV-1/3711-0/2021.

1. számú melléklet

Általános közzétételi lista

I. Szervezeti, személyzeti adatok

	Adat	Frissítés	Megőrzés
1.	A közfeladatot ellátó szerv hivatalos neve, székhelye, postai címe, telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme, honlapja, ügyfélkapcsolatának elérhetőségei	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
2.	A közfeladatot ellátó szerv szervezeti felépítése szervezeti egységek megjelölésével, az egyes szervezeti egységek feladatai	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
3.	A közfeladatot ellátó szerv vezetőinek és az egyes szervezeti egységek vezetőinek neve, beosztása, elérhetősége (telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme)	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
4.	A szervezeten belül illetékes ügyfélkapcsolati vezető neve, elérhetősége (telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme)	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
5.	Testületi szerv esetén a testület létszáma, összetétele, tagjainak neve, beosztása, elérhetősége	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
6.	A közfeladatot ellátó szerv által alapított közalapítványok neve, székhelye, elérhetősége (postai címe, telefon- és telefaxszáma, elektronikus levélcíme), alapító okirata, kezelő szervének tagjai	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
7.	A közfeladatot ellátó szerv által alapított lapok neve, a szerkesztőség és kiadó neve és címe, valamint a főszerkesztő neve	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával

II. A tevékenységre, működésre vonatkozó adatok

	Adat	Frissítés	Megőrzés
1.	A közfeladatot ellátó szerv feladatát, hatáskörét és alaptevékenységét meghatározó, a szervezetre vonatkozó alapvető jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök, valamint a szervezeti és működési szabályzat vagy ügyrend, az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat hatályos és teljes szövege	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
2.	A közfeladatot ellátó szerv feladatáról, tevékenységéről szóló tájékoztató magyar és angol nyelven	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő

	Adat	Frissítés	Megőrzés
3.	Ügyfajtánként és eljárástípusonként az ügyintézéshez szükséges dokumentumok, okmányok, meghatározása, alapvető eljárási szabályok, az eljárást megindító irat benyújtásának módja (helye, ideje), ügyfélfogadás ideje, az ügyintézés határideje (elintézési, fellebbezési határidő), az ügyek intézését segítő útmutatók, az ügymenetre vonatkozó tájékoztatás és az ügyintézéshez használt letölthető formanyomtatványok, az igénybe vehető elektronikus programok elérése, az ügytípusokhoz kapcsolódó jogszabályok jegyzéke, tájékoztatás az ügyfelet megillető jogokról és az ügyfelet terhelő kötelezettségekről	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
4.	A közfeladatot ellátó szerv által fenntartott adatbázisok, illetve nyilvántartások leíró adatai (név, formátum, az adatkezelés célja, jogalapja, időtartama, az érintettek köre, az adatok forrása, kérdőíves adatfelvétel esetén a kitöltendő kérdőív), az adatvédelmi nyilvántartásoknak az e törvény szerinti azonosító adatai; a közfeladatot ellátó szerv által – alaptevékenysége keretében – gyűjtött és feldolgozott adatok fajtái, a hozzáférés módja, a másolatkészítés költségei	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
5.	A közfeladatot ellátó szerv nyilvános kiadványainak címe, témája, a hozzáférés módja, a kiadvány ingyenessége, illetve a költségtérítés mértéke	Negyedévente	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
6.	A testületi szerv döntései előkészítésének rendje, eljárási szabályai, a testületi szerv, döntései	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
7.	A közfeladatot ellátó szerv által közzétett hirdetmények, közlemények	Folyamatosan	Legalább 1 évig archívumban tartásával
8.	A közfeladatot ellátó szerv által kiírt pályázatok szakmai leírása, azok eredményei és indokolásuk	Folyamatosan	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
9.	A közfeladatot ellátó szervnél végzett alaptevékenységgel kapcsolatos vizsgálatok, ellenőrzések nyilvános megállapításai	A vizsgálatról szóló jelentés megismerését követően haladéktalanul	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
10.	A közérdekű adatok megismerésére irányuló igények intézésének rendje, az illetékes szervezeti egység neve, elérhetősége, az információs jogokkal foglalkozó személy neve	Negyedévente	Az előző állapot törlendő

	Adat	Frissítés	Megőrzés
11.	A közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó, jogszabályon alapuló statisztikai adatgyűjtés eredményei, időbeli változásuk	Negyedévente	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
12.	A közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelező statisztikai adatszolgáltatás adott szervezetre vonatkozó adatai	Negyedévente	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
13.	A közfeladatot ellátó szervezetre vonatkozó különös és egyedi közzétételi lista	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő

III. Gazdálkodási adatok

	Adat	Frissítés	Megőrzés
1.	A közfeladatot ellátó szerv éves költségvetése, a számviteli törvény szerinti beszámolója vagy éves költségvetés beszámolója	A változásokat követően azonnal	A közzétételt követő 10 évig
2.	A közfeladatot ellátó szervnél foglalkoztatottak létszáma és személyi juttatásaira vonatkozó összesített adatok, illetve összesítve a vezetők és vezető tisztségviselők illetménye, munkabére, és rendszeres juttatásai, valamint költségtérítése, az egyéb alkalmazottaknak nyújtott juttatások fajtája és mértéke összesítve	Negyedévente	A külön jogszabályban meghatározott ideig, de legalább 1 évig archívumban tartásával
3.	A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott, az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési támogatások kedvezményezettjeinek nevére, a támogatás céljára, összegére, továbbá a támogatási program megvalósítási helyére vonatkozó adatok, kivéve, ha a közzététel előtt a költségvetési támogatást visszavonják vagy arról a kedvezményezett lemond	A döntés meghozatalát követő hatvanadik napig	A közzétételt követő 5 évig

	Adat	Frissítés	Megőrzés
4.	<p>Az államháztartás pénzeszközei felhasználásával, az államháztartáshoz tartozó vagyonnal történő gazdálkodással összefüggő, ötmillió forintot elérő vagy azt meghaladó értékű árubeszerzésre, építési beruházásra, szolgáltatás megrendelésre, vagyonértékesítésre, vagyonhasznosításra, vagyon vagy vagyoni értékű jog átadására, valamint koncesszióba adásra vonatkozó szerződések megnevezése (típusa), tárgya, a szerződést kötő felek neve, a szerződés értéke, határozott időre kötött szerződés esetében annak időtartama, valamint az említett adatok változásai, a védelmi és biztonsági célú beszerzések adatai és a minősített adatok, továbbá a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 9. § (1) bekezdés b) pontja szerinti beszerzések és az azok eredményeként kötött szerződések adatai kivételével.</p> <p>A szerződés értéke alatt a szerződés tárgyaért kikötött – általános forgalmi adó nélkül számított – ellenszolgáltatást kell érteni, ingyenes ügylet esetén a vagyon piaci vagy könyv szerinti értéke közül a magasabb összeget kell figyelembe venni.</p> <p>Az időszakonként visszatérő – egy évnél hosszabb időtartamra kötött – szerződéseknel az érték kiszámításakor az ellenszolgáltatás egy évre számított összegét kell alapul venni.</p> <p>Az egy költségvetési évben ugyanazon szerződő féllel kötött azonos tárgyú szerződések értékét egybe kell számítani.</p>	A döntés meghozatalát követő hatvanadik napig	A közzétételt követő 5 évig
5.	A közfeladatot ellátó szerv által nem alapfeladatai ellátására (így különösen egyesület támogatására, foglalkoztatottjai szakmai és munkavállalói érdek-képviseleti szervei számára, foglalkoztatottjai, ellátottjai oktatási, kulturális, szociális és sporttevékenységet segítő szervezet támogatására, alapítványok által ellátott feladatokkal összefüggő kifizetésre) fordított, ötmillió forintot meghaladó kifizetések	Negyedévente	A külön jogszabályban meghatározott ideig, de legalább 1 évig archívumban tartásával
6.	Az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztések leírása, az azokra vonatkozó szerződések	Negyedévente	Legalább 1 évig archívumban tartásával
7.	Közbeszerzési információk (éves terv, összegzés az ajánlatok elbírálásáról, a megkötött szerződésekről)	Negyedévente	Legalább 1 évig archívumban tartásával

2. számú melléklet

Az Alkotmánybíróság Hivatalának különös és egyedi közzétételi listája

	Adat	Adatszolgáltatásért felelős	Frissítés	Megőrzés
1.	Az Alkotmánybíróság tagjai vagyonyilatkozatának oldalhú másolata	Főtitkár	A vagyonyilatkozat leadását követően azonnal	A megbízás megszűnését követő egy év elteltével távolítható el a honlapról
2.	Az előadó alkotmánybíróra kiszignált ügyek részletes adatai a 3. számú mellékletben foglaltaknak megfelelően	Főtitkár	A változásokat követően azonnal	Korlátlan ideig
3.	Az Alkotmánybíróság tagjai	Főtitkár	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot törlendő
4.	Az Alkotmánybíróság döntései	Főtitkár	A változásokat követően azonnal	Korlátlan ideig
5.	Az Alkotmánybíróság teljes ülésének és öttagú tanácsi ülésének napirendje	Főtitkár	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával
6.	Sajtóközlemények	Főtitkár	A változásokat követően azonnal	Az előző állapot 1 évig archívumban tartásával

Az egyedi közzétételi listával kapcsolatos további rendelkezések

A nyilvántartásba vett, előadó alkotmánybíróra szignált ügyek esetében az Alkotmánybíróság honlapján közzé kell tenni az ügyszámot, a beérkezés időpontját, az ügy tárgyát, az eljárás típusát, az előadó alkotmánybíróra szignálás időpontját, az indítványozó típusát, az indítvány lényegét, a támadott jogi aktust (jogsabályok, bírói döntések megjelölése), az Alaptörvény érintett rendelkezésének megjelölését, valamint az indítvány és az ügyhöz kapcsolódó egyéb beadványok anonimizált másolatát.

Az indítványozó hozzájárulás esetén az indítványozó nevét is közzé kell tenni. Hozzájárulástól függetlenül közzé kell tenni az indítványozó nevét, ha az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy a feladatkörével összefüggésben terjesztett indítványt az Alkotmánybíróság elé.

Az Alkotmánybíróság honlapján közzé kell tenni az Alkotmánybíróság testületeinek döntéseit.

Az indítványok, a döntések valamint az egyéb dokumentumok és adatok közzététele során a személyes adatok védelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság Hivatalának adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzata 2.3. és 2.4. pontjaiban foglaltak szerint kell eljárni.

Az Alkotmánybíróság honlapján részletes keresőt működtet, melynek segítségével a felhasználók az előadó alkotmánybíróra kiszignált, folyamatban lévő és befejezett ügyek között lehet többféle szempont szerint keresni.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273